

Sveučilište u Zagrebu  
Pravni fakultet  
Sveučilišni specijalistički pravni studij  
Pravo društava i trgovačko pravo

Petra Vučić

**Državne potpore za istraživanje, razvoj i inovacije u pravnom sustavu  
Republike Hrvatske - analiza regulatornog okvira, institucionalnih  
mehanizama i prakse**

Završni rad

Mentor: Prof. dr. sc. Siniša Petrović

Zagreb, 2025.

## **Sažetak**

Ovaj rad pruža sveobuhvatnu analizu sustava državnih potpora za istraživanje, razvoj i inovacije (IRI) u Republici Hrvatskoj, s naglaskom na regulatorni okvir, institucionalne mehanizme i praksu njihove dodjele. Rad detaljno istražuje pravnu osnovu sustava u hrvatskom i europskom zakonodavstvu, obuhvaćajući različite kategorije potpora za IRI, uključujući državne potpore za IRI koje se prijavljuju izravno Europskoj komisiji, državne potpore za važne projekte od zajedničkog europskog interesa (VPZEI), potpore koje se dodjeljuju temeljem Uredbe Komisije o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora (GBER) i potpore male vrijednosti. Posebna pozornost posvećena je analizi trenda dodijeljenih potpora u razdoblju 2014.-2020., proceduralnim aspektima njihove dodjele te usklađenosti s fondovima EU u financijskom razdoblju 2021.-2027. Rad identificira ključne izazove u sustavu, posebice kompleksnost propisa i administrativnih postupaka koji otežavaju pristup potporama, osobito malim i srednjim poduzetnicima. Analizirani su i mehanizmi povrata nezakonitih potpora te relevantna sudska praksa. Rezultat provedene analize je da Hrvatska ima dobro uspostavljen zakonodavni okvir usklađen s pravnom stečevinom EU, ali zahtijeva daljnje unapređenje kako bi se povećala učinkovitost potpora u poticanju inovacija i jačanju konkurentnosti gospodarstva.

**Ključne riječi:** državne potpore, istraživanje i razvoj, inovacije, regulatorni okvir, EU fondovi.

**Popis kratica:**

ARPA - Agencija za reviziju sustava provedbe programa Europske unije

AZTN - Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

BDP - Bruto domaći proizvod

CEKOM - Centri kompetencija

CPR (Common Provisions Regulation) - Uredba (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o utvrđivanju zajedničkih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu te financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike

Uredba *de minimis* - Uredba Komisije (EU) 2023/2831 od 13. prosinca 2023. o primjeni članka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na *de minimis* potpore

DIH - Digitalni inovacijski hubovi

EFRR - Europski fond za regionalni razvoj

Enabling uredba - Uredba Vijeća (EU) 2015/1588 od 13. srpnja 2015. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na određene kategorije horizontalnih državnih potpora

EU - Europska unija

FPT - Fond za pravednu tranziciju

GBER - Uredba Komisije (EU) br. 651/2014 o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora

HAMAG-BICRO - Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije

IRI - Istraživanje, razvoj i inovacije

ITP - Integrirani teritorijalni program

KF - Kohezijski fond

KT - Koordinacijsko tijelo

MFIN - Ministarstvo financija

MINGO - Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta

MINGOR - Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja

MRRFEU – Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije

MSP - Mala i srednja poduzeća

MZO - Ministarstvo znanosti i obrazovanja

PKK - Program Konkurentnost i kohezija

Postupovna uredba - Uredba Vijeća (EU) 2015/1589 od 13. srpnja 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila primjene članka 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

PPI - Poduzetničke potporne institucije

PT - Posredničko tijelo

RH - Republika Hrvatska

S3 - Strategija pametne specijalizacije

SAFU - Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije

SUK - Sustav upravljanja i kontrole

UEU - Ugovor o Europskoj uniji

UFEU - Ugovor o funkcioniranju Europske unije

UT - Upravljačko tijelo

VPZEI - Važni projekti od zajedničkog europskog interesa

## Sadržaj:

|        |                                                                                                                                                                                                                       |    |
|--------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1.     | Uvod.....                                                                                                                                                                                                             | 1  |
| 1.1.   | Definiranje problema istraživanja.....                                                                                                                                                                                | 1  |
| 1.2.   | Ciljevi rada.....                                                                                                                                                                                                     | 2  |
| 1.3.   | Metode rada.....                                                                                                                                                                                                      | 2  |
| 1.4.   | Struktura rada.....                                                                                                                                                                                                   | 3  |
| 2.     | Opća pitanja državnih potpora.....                                                                                                                                                                                    | 4  |
| 2.1.   | Definicija državnih potpora.....                                                                                                                                                                                      | 4  |
| 2.2.   | Definicija pojmova davatelj i korisnik državnih potpora i nadležnost davatelja<br>Potpora i potpora male vrijednosti sukladno Zakonu o državnim potporama.....                                                        | 7  |
| 2.3.   | Definicija programa državnih potpora i pojedinačnih potpora sukladno odredbama<br>Zakona o državnim potporama .....                                                                                                   | 8  |
| 3.     | Državne potpore za istraživanje, razvoj i inovacije.....                                                                                                                                                              | 8  |
| 3.1.   | Odredbe Ugovora o funkcioniranju EU-a.....                                                                                                                                                                            | 8  |
| 3.2.   | Ekonomska i neekonomska djelatnost u području istraživanja, razvoja i inovacija.....                                                                                                                                  | 10 |
| 3.3.   | Državne potpore za IRI koje se prijavljuju izravno Europskoj komisiji.....                                                                                                                                            | 17 |
| 3.4.   | Državne potpore za važne projekte od zajedničkog europskog interesa.....                                                                                                                                              | 18 |
| 3.5.   | Državne potpore za IRI koje se dodjeljuju sukladno Uredbi Komisije o<br>ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u<br>primjeni članka 107. i 108. Ugovora.....                       | 27 |
| 3.5.1. | Potpore za projekte istraživanja i razvoja.....                                                                                                                                                                       | 27 |
| 3.5.2. | Potpore za ulaganje u istraživačke infrastrukture.....                                                                                                                                                                | 30 |
| 3.5.3. | Potpore za inovacijske klastere.....                                                                                                                                                                                  | 31 |
| 3.5.4. | Potpore za IRI koje nisu državne potpore - potpore za projekte istraživanja i<br>razvoja sukladno Uredbi Komisije o primjeni članka 107. i 108. Ugovora o<br>funkcioniranju Europske unije na de minimis potpore..... | 33 |
| 4.     | Regulatorni okvir i praksa dodjele državnih potpora za istraživanje, razvoj i<br>inovacije.....                                                                                                                       | 35 |
| 4.1.   | Uredba Komisije o primjeni članka 101. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju<br>Europske unije na određene kategorije sporazuma o istraživanju i razvoju.....                                                            | 35 |
| 4.2.   | Maksimalni pragovi potpore sukladno Zakonu o državnoj potpori za<br>istraživačko-razvojne projekte.....                                                                                                               | 40 |
| 4.3.   | Dodijeljene državne potpore za projekte istraživanja i razvoja sukladno                                                                                                                                               |    |

|      |                                                                                                                                                                                                                          |    |
|------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
|      | Godišnjim izvješćima o državnim potporama Ministarstva financija RH za razdoblje od 2014.-2020. godine.....                                                                                                              | 41 |
| 4.4. | Državne potpore za IRI dodijeljene sukladno GBER-u u razdoblju od 2021.-2024. prema podacima Ministarstva financija RH.....                                                                                              | 48 |
| 5.   | Institucionalni i proceduralni aspekti državnih potpora za istraživanje, razvoj i inovacije.....                                                                                                                         | 49 |
| 5.1. | Regulacija državnih potpora - ovlasti europske komisije i ovlasti država članica.....                                                                                                                                    | 49 |
| 5.2. | Ostali instrumenti dodjele državnih potpora za projekte istraživanja, razvoja i inovacija.....                                                                                                                           | 57 |
| 5.3. | Postupanje prije dodjele državnih potpora za koje postoji obveza prijave Europskoj komisiji sukladno odredbama Zakona o državnim potporama.....                                                                          | 60 |
| 5.4. | Postupanje prije dodjele državnih potpora za projekte istraživanja i razvoja sukladno Zakonu o državnoj potpori za istraživačko-razvojne projekte i Pravilniku o državnoj potpori za istraživačko-razvojne projekte..... | 61 |
| 6.   | Državne potpore za projekte istraživanja i razvoja i institucionalni okvir za korištenje EU fondova u Republici Hrvatskoj u financijskom razdoblju 2021.-2027.....                                                       | 67 |
| 7.   | Smjernice politike državnih potpora za razdoblje 2024.-2026. u odnosu na potpore za projekte istraživanja i razvoja.....                                                                                                 | 83 |
| 8.   | Povrat državnih potpora.....                                                                                                                                                                                             | 86 |
| 9.   | Zaključak.....                                                                                                                                                                                                           | 93 |
| 10.  | Popis literature.....                                                                                                                                                                                                    | 95 |

## **1. UVOD**

Državne potpore za istraživanje, razvoj i inovacije (IRI) predstavljaju ključan instrument ekonomske politike kojim države potiču razvoj znanosti, tehnologije i inovacija u gospodarstvu. U kontekstu Europske unije (EU), ove potpore podliježu strogoj regulativi kako bi se osiguralo njihovo optimalno korištenje i spriječilo narušavanje tržišnog natjecanja. Ovaj rad analizira pravni i institucionalni okvir dodjele državnih potpora za IRI u Republici Hrvatskoj (RH), s posebnim naglaskom na usklađenost s pravnom stečevinom EU-a.

U radu se najprije definiraju temeljni pojmovi vezani uz tržišno natjecanje i državne potpore i daje se pregled relevantnog domaćeg i europskog zakonodavstva. Potom se detaljno razmatraju različite kategorije i instrumenti potpora za IRI, uključujući potpore koje se prijavljuju Europskoj komisiji, one koje se dodjeljuju temeljem Uredbe Komisije o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora<sup>1</sup> (GBER) te potpore male vrijednosti. Posebna pozornost posvećena je postupcima dodjele potpora, ulogama različitih institucija u tom procesu, te mehanizmima kontrole i povrata nezakonitih potpora.

Rad također analizira trendove u dodjeli potpora za IRI u RH u proteklom razdoblju te daje osvrt na strateške smjernice za razdoblje 2024.-2026. Zaključno se razmatraju izazovi i perspektive sustava državnih potpora za IRI u kontekstu novih programskih razdoblja EU-a i ciljeva jačanja inovacijskog kapaciteta hrvatskog gospodarstva.

### **1.1. DEFINIRANJE PROBLEMA ISTRAŽIVANJA**

Glavni problem istraživanja ovog rada je analiza sustava državnih potpora za IRI u RH, s posebnim naglaskom na njegovu usklađenost s pravnom stečevinom EU-a i učinkovitost u poticanju inovacijskih aktivnosti.

Specifični problemi koji se istražuju uključuju prvenstveno usklađenost hrvatskog zakonodavnog i institucionalnog okvira za dodjelu državnih potpora za IRI s propisima EU-a, vrste i instrumente potpora za IRI dostupnih u RH i njihovu primjenu u praksi, učinkovitost postojećih mehanizama za dodjelu, praćenje i kontrolu potpora za IRI, glavne izazove s kojima

---

<sup>1</sup> Uredba Komisije (EU) br. 651/2014 o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora

se suočavaju davatelji i korisnici potpora, utjecaj postojećeg sustava potpora za IRI u hrvatskom gospodarstvu i učinkovitost mehanizama za povrat nezakonitih ili nepravilno korištenih potpora.

## **1.2. CILJEVI RADA**

Glavni cilj ovog rada je sveobuhvatna analiza sustava državnih potpora za IRI u RH, s naglaskom na njegovu usklađenost s pravnom stečevinom EU-a i učinkovitost u poticanju inovacijskih aktivnosti.

Specifični ciljevi rada su: analizirati pravni i institucionalni okvir za dodjelu državnih potpora za IRI u RH te procijeniti njegovu usklađenost s relevantnim propisima EU-a, identificirati i opisati glavne vrste i instrumente državnih potpora za IRI u RH, istražiti i evaluirati postupke dodjele, praćenja i kontrole potpora za IRI, s posebnim naglaskom na uloge različitih institucija u tom procesu, analizirati trendove u dodjeli potpora za IRI u RH u proteklom programskom razdoblju i procijeniti njihov utjecaj na inovacijske aktivnosti u gospodarstvu, razmotriti usklađenost hrvatskog sustava potpora za IRI s ciljevima EU-a u području istraživanja i inovacija, posebno u kontekstu novog programskog razdoblja 2021-2027., proučiti mehanizme za povrat nezakonitih ili nepravilno korištenih potpora te procijeniti njihovu učinkovitost, analizirati strateške smjernice za razdoblje 2024.-2026. i njihove implikacije za budući razvoj sustava potpora za IRI u Republici Hrvatskoj (RH) te na temelju provedene analize, formulirati preporuke za potencijalna poboljšanja sustava državnih potpora za IRI u RH.

Rad nastoji pružiti sveobuhvatan uvid u funkcioniranje sustava državnih potpora za IRI u RH, doprinijeti boljem razumijevanju njegove uloge u poticanju inovacijskih aktivnosti te ponuditi smjernice za njegovo daljnje unapređenje u skladu s najboljim praksama EU-a.

## **1.3. METODE RADA**

U izradi ovog rada korištene su sljedeće znanstveno-istraživačke metode:

- metoda analize i sinteze korištena je za raščlambu složenog sustava državnih potpora za IRI na njegove sastavne dijelove te za sintezu dobivenih spoznaja u cjelovite zaključke
- metoda deskripcije je primijenjena za opisivanje ključnih pojmova, procesa i institucija vezanih uz sustav državnih potpora za IRI

- komparativna metoda je korištena za usporedbu hrvatskog sustava državnih potpora za IRI s relevantnim propisima i praksama EU-a
- metoda kompilacije je korištena za prikupljanje i obradu relevantnih podataka iz sekundarnih izvora, uključujući znanstvenu i stručnu literaturu, zakonske propise, strateške dokumente i izvješća nadležnih institucija
- statistička metoda je primijenjena za obradu i analizu kvantitativnih podataka o dodijeljenim potporama za IRI u promatranom razdoblju
- metoda studije slučaja je korištena za detaljnu analizu specifičnih primjera dodjele i korištenja potpora za IRI u RH
- metoda klasifikacije je korištena za sistematizaciju različitih vrsta i instrumenata potpora za IRI
- metoda modeliranja je korištena za izradu konceptualnog modela sustava državnih potpora za IRI u RH
- metoda sinteze je primijenjena u zaključnom dijelu rada za objedinjavanje svih dobivenih spoznaja i formuliranje preporuka.

Korištenjem ovih metoda nastojalo se osigurati sveobuhvatan i objektivan pristup istraživanju, omogućujući dubinsku analizu problema i dolazak do relevantnih zaključaka. Kombinacija kvalitativnih i kvantitativnih metoda omogućila je cjelovito sagledavanje problematike državnih potpora za IRI u RH, uključujući njihov pravni okvir, institucionalnu strukturu, praktičnu primjenu i učinke.

#### **1.4. STRUKTURA RADA**

Struktura rada obuhvaća uvodni dio, kontekst istraživanja, definiranje problema istraživanja, ciljeve i metode rada, teorijski okvir državnih potpora za IRI, pravni okvir za državne potpore za IRI u EU i RH i usklađenost domaćeg sustava s pravnom stečevinom EU-a, vrste državnih potpora za IRI i instrumente njihove dodjele, analizu sustava državnih potpora za IRI u RH, postupke dodjele potpora za IRI, analizu dodijeljenih potpora u razdoblju 2014.-2020., utjecaj potpora na inovacijske aktivnosti u gospodarstvu, strateške smjernice za programsko razdoblje 2024.-2026., mehanizme praćenja i kontrole korištenja potpora i postupke povrata nezakonitih ili nepravilno korištenih potpora. Konačno struktura rada uključuje zaključak i popis kratica i literature. Ova struktura daje logičan i sustavan prikaz teme, što omogućuje cjelovito razumijevanje problematike državnih potpora za IRI u RH.

## **2. OPĆA PITANJA DRŽAVNIH POTPORA**

### **2.1. DEFINICIJA DRŽAVNIH POTPORA**

Pojam državne potpore definiran je člankom 107. stavkom 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU). Sukladno navedenom članku, osim ako je Ugovorima drukčije predviđeno, svaka potpora koju dodijeli država članica ili koja se dodjeljuje putem državnih sredstava u bilo kojem obliku koja narušava ili prijeti da će narušiti tržišno natjecanje stavljanjem određenih poduzetnika ili proizvodnje određene robe u povoljniji položaj, nespojiva je s unutarnjim tržištem u mjeri u kojoj utječe na trgovinu među državama članicama<sup>2</sup>.

Da bi se u konkretnom slučaju radilo o državnoj potpori nužno je da kumulativno budu zadovoljeni sljedeći uvjeti:

1. pripisivost državi tj. da je potpora dodijeljena izravno ili neizravno državnim sredstvima što podrazumijeva sva sredstva javnog sektora, uključujući sredstva drugih tijela unutar države (decentraliziranih, saveznih, regionalnih ili drugih) i, u određenim okolnostima, sredstva privatnih tijela
2. da je korisnik potpore ostvario ekonomsku prednost na način da se njegova financijska situacija poboljšala zbog državne intervencije u uvjetima koji se razlikuju od uobičajenih tržišnih uvjeta
3. da je potpora utjecala na tržišno natjecanje i međudržavnu trgovinu tj. narušava li gospodarska djelatnost ili prijeti narušavanjem tržišnog natjecanja stavljanjem određenih poduzetnika ili proizvodnje određene robe u povoljniji položaj u mjeri u kojoj utječe na trgovinu među državama zemalja EU-a. Smatra se da se mjerom koju je dodijelila država narušava ili prijeti da će se narušiti tržišno natjecanje ako bi se njome mogao poboljšati konkurentan položaj primatelja u odnosu na druge poduzetnike s kojima se natječe. Nije potrebno ustanoviti da potpora ima stvaran učinak na trgovinu među zemljama EU-a, nego samo može li potpora utjecati na tu trgovinu
4. da je potpora selektivna tj. da korisnika/primatelja potpore dovodi u povoljniji položaj u odnosu na konkurenciju<sup>3</sup>.

---

<sup>2</sup> Ugovor o funkcioniranju Europske unije (SL EU, 2016/C 202/01)

<sup>3</sup> eur-lex.europa.eu. Pristupljeno 5.8.2024. <https://eur-lex.europa.eu/HR/legal-content/summary/notion-of-state-aid.html>

Nadalje, člankom 107. stavkom 2. UFEU-a propisano je koje vrste potpora su spojive s unutarnjim tržištem:

- potpore socijalnog karaktera koje se dodjeljuju pojedinim potrošačima ako se to čini bez diskriminacije u odnosu na podrijetlo predmetnih proizvoda;
- potpore za otklanjanje štete nastale zbog prirodnih nepogoda ili drugih izvanrednih događaja;
- potpore koje se dodjeljuju gospodarstvu određenih područja Savezne Republike Njemačke na koje je utjecala podjela Njemačke, u mjeri u kojoj je ta potpora potrebna kako bi se nadoknadile posljedice gospodarski nepovoljnijeg položaja prouzročenog tom podjelom. Pet godina nakon stupanja Ugovora iz Lisabona na snagu, Vijeće može, odlučujući na prijedlog Komisije, usvojiti odluku o stavljanju ove točke izvan snage.

Stavkom 3. propisano je koje se vrste potpora mogu smatrati spojivima s unutarnjim tržištem:

- potpore za promicanje gospodarskog razvoja područja na kojima je životni standard neuobičajeno nizak ili na kojima postoji velika podzaposlenost, te regija iz članka 349. s obzirom na njihovo strukturno, gospodarsko i socijalno stanje;
- potpore za promicanje provedbe važnog projekta od zajedničkog europskog interesa ili za otklanjanje ozbiljnih poremećaja u gospodarstvu neke države članice;
- potpore za olakšavanje razvoja određenih gospodarskih djelatnosti ili određenih gospodarskih područja ako takve potpore ne utječu negativno na trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu;
- potpore za promicanje kulture i očuvanje baštine ako takve potpore ne utječu na trgovinske uvjete i tržišno natjecanje u Uniji u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu;
- druge vrste potpora koje Vijeće odredi svojom odlukom koju donosi na prijedlog Komisije<sup>4</sup>.

Također, UFEU sadrži posebne odredbe prema kojima se mogu dodijeliti određene državne potpore. Tako je člankom 93. propisano da su potpore u skladu s odredbama Ugovora ako odgovaraju potrebama koordinacije prometa ili ako predstavljaju naknadu za ispunjavanje određenih obveza koje su svojstvene konceptu pružanja javnih usluga, dok je člankom 106.

---

<sup>4</sup> Ugovor o funkcioniranju Europske unije (SL EU, 2016/C 202/01)

propisano da u slučaju javnih poduzeća i poduzeća kojima države članice dodjeljuju posebna ili isključiva prava, države članice ne smiju donositi ni ostaviti na snazi mjere koje su u suprotnosti s pravilima sadržanima u Ugovorima, osobito s pravilima predviđenima člankom 18. i člancima 101.-109. Također, poduzeća kojima je povjereno obavljanje usluga od općega gospodarskog interesa ili koja su po svojoj naravi monopoli koji ostvaruju prihod, podliježu pravilima sadržanima u Ugovorima, a osobito pravilima o tržišnom natjecanju, i to u mjeri u kojoj primjena takvih pravila ne sprečava, *de iure* ili *de facto*, obavljanje posebnih zadaća koje su im povjerene. Ističe se da se na razvoj trgovine ne smije utjecati u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno interesima Unije<sup>5</sup>.

Državne potpore koje se mogu smatrati spojivima s unutarnjim tržištem obuhvaćaju državne potpore koje se ne smiju dodijeliti prije prijave i odobrenja Europske komisije i one koje obuhvaćene općim izuzećem od prijave Europskoj komisiji (general block exemption).

Važno je istaknuti da je, sukladno odredbama članka 3. UFEU-a, utvrđivanje pravila o tržišnom natjecanju potrebnih za funkcioniranje unutarnjeg tržišta, što podrazumijeva i državne potpore, u isključivoj nadležnosti EU-a i države članice o njima ne odlučuju samostalno. Pojam državnih potpora kao i pravila za njihovu dodjelu uređena su pravnom stečevinom EU-a od osnivačkih ugovora do soft law-a Europske komisije (smjernica, priopćenja, okvira). Stoga je RH svojim propisima uredila samo dijelove sustava državnih potpora na državnoj razini. Slijedom navedenog, Zakon o državnim potporama u članku 2. definira državnu potporu kao stvarni i potencijalni rashod ili umanjeni prihod države dodijeljen od davatelja državne potpore u bilo kojem obliku koji narušava ili prijeti narušavanjem tržišnog natjecanja stavljajući u povoljniji položaj određenog poduzetnika ili proizvodnju određene robe i/ili usluge utoliko što utječe na trgovinu između država članica Europske unije, u skladu s člankom 107. UFEU-a. Navedenim člankom definiran je i program državne potpore kao pravni akt na temelju kojeg se, bez potrebe za dodatnim provedbenim mjerama, unaprijed neodređenim korisnicima državne potpore dodjeljuju državne potpore, kao i pravni akt na temelju kojeg se državna potpora koja unaprijed nije vezana uz poseban projekt dodjeljuje jednom ili više korisnika državne potpore na neodređeno vrijeme i/ili u neodređenom iznosu<sup>6</sup>.

---

<sup>5</sup> Ibid.

<sup>6</sup> Zakon o državnim potporama (NN 47/14, 69/17)

Člankom 2. navedenog zakona definirane su državne potpore izuzete od obveze prijave Europskoj komisiji kao državne potpore koje prije dodjele nije potrebno prijaviti Europskoj komisiji u skladu s važećim propisima Europske komisije donesenim na temelju članka 108. UFEU-a. Zakon također definira i pojam prijave Europskoj komisiji kao prijavu prijedloga programa državne potpore ili pojedinačne državne potpore Europskoj komisiji radi odobrenja njezine dodjele u skladu s važećim uredbama Vijeća i Europske komisije kojima se uređuje postupak prijave i odobrenja državnih potpora. Uz navedene državne potpore izuzete od obveze prijave Europskoj komisiji, Zakon definira i potpore male vrijednosti kao potpore uređene važećom uredbom Europske unije koje zbog svoga iznosa ne narušavaju ili ne prijete narušavanjem tržišnog natjecanja i ne utječu na trgovinu između država članica Europske unije te ne predstavljaju državnu potporu iz članka 107. stavka 1. UFEU-a<sup>7</sup>.

## **2.2. DEFINICIJA POJMOVA DAVATELJ I KORISNIK DRŽAVNIH POTPORA I NADLEŽNOST DAVATELJA POTPORA I POTPORA MALE VRIJEDNOSTI SUKLADNO ZAKONU O DRŽAVNIM POTPORAMA**

Sukladno odredbama Zakona o državnim potporama, davatelj državne potpore/potpore male vrijednosti je središnje tijelo državne uprave, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te svaka pravna osoba koja dodjeljuje državne potpore/potpore male vrijednosti, dok je korisnik državne potpore/potpore male vrijednosti svaka pravna i fizička osoba koja, obavljajući gospodarsku djelatnost, sudjeluje u prometu roba i usluga, a prima državnu potporu/potporu male vrijednosti, bez obzira na njezin oblik i namjenu<sup>8</sup>.

Davatelji državnih potpora i potpora male vrijednosti izrađuju prijedloge programa državnih potpora i pojedinačnih državnih potpora iz svojeg djelokruga, dodjeljuju državne potpore i potpore male vrijednosti i nadziru provedbu korištenja potpora, vode evidenciju dodijeljenih državnih potpora i potpora male vrijednosti i dostavljaju podatke o dodijeljenim državnim potporama i potporama male vrijednosti Ministarstvu financija (MFIN) i analiziraju njihovu učinkovitost te provode povrat državnih potpora i potpora male vrijednosti<sup>9</sup>.

---

<sup>7</sup> Ibid

<sup>8</sup> Ibid.

<sup>9</sup> Ibid.

## **2.3. DEFINICIJA PROGRAMA DRŽAVNIH POTPORA I POJEDINAČNIH POTPORA SUKLADNO ODREDBAMA ZAKONA O DRŽAVNIM POTPORAMA**

Državne potpore prema vrsti podijeljene su na programe državnih potpora i pojedinačne potpore. Zakon o državnim potporama u članku 2. definira program državne potpore kao pravni akt na temelju kojeg se, bez potrebe za dodatnim provedbenim mjerama, unaprijed neodređenim korisnicima državne potpore dodjeljuju državne potpore, kao i pravni akt na temelju kojeg se državna potpora koja unaprijed nije vezana uz poseban projekt dodjeljuje jednom ili više korisnika državne potpore na neodređeno vrijeme i/ili u neodređenom iznosu dok je pojedinačna državna potpora državna potpora koja nije dodijeljena na temelju programa državne potpore<sup>10</sup>.

## **3. DRŽAVNE POTPORE ZA ISTRAŽIVANJE, RAZVOJ I INOVACIJE**

### **3.1. ODREDBE UGOVORA O FUNKCIONIRANJU EU**

Odredbe UFEU-a koje se odnose na potpore za IRI, osim izravnog financiranja, usmjerene su i na stvaranje povoljnog okruženja, koordinaciju politika, poticanje suradnje te posebne inicijative u strateškim područjima kako bi se potakle inovacije, konkurentnost i suradnja na razini cijele Unije, s posebnim naglaskom na uključivanje malih i srednjih poduzeća (MSP) te akademske zajednice.

Članak 173. UFEU-a sadrži odredbe vezane uz industrijsku politiku EU-a i sadrži elemente relevantne za istraživanje i razvoj. Navedeni članak kao opći cilj ističe osiguravanje konkurentnosti industrije EU-a te ističe važnost ubrzanja prilagodbe industrije strukturnim promjenama, poticanja okruženja pogodnog za inicijativu i razvoj poduzetnika i suradnje među poduzetnicima i boljeg iskorištavanja industrijskog potencijala politika inovacije, istraživanja i tehnološkog razvoja<sup>11</sup>.

Glavni cilj Unije u području istraživanja i razvoja definiran je člankom 179. UFEU-a koji postavlja temelj za potpore za IRI, naglašavajući važnost slobodne cirkulacije istraživača, znanja i tehnologije. Navedenim člankom je propisano da je cilj Unije jačati svoje znanstvene i tehnološke temelje ostvarivanjem europskog istraživačkog prostora u kojem će istraživači,

---

<sup>10</sup> Ibid.

<sup>11</sup> Ugovor o Europskoj uniji (SL EU, 2016/C 202/01)

znanstvene spoznaje i tehnologija slobodno cirkulirati, i poticati je kako bi postala konkurentnija, uključujući u svojoj industriji te istodobno promicati sve istraživačke djelatnosti. Sukladno stavku 2., vrste potpora kojima se planira ostvariti navedeni cilj, između ostalog su: potpore za MSP, potpore za međunarodnu suradnju i potpore za komercijalizaciju istraživanja. Specifični načini na koje Unija podupire istraživanje i razvoj su definirani istim člankom i uključuju: poticanje poduzetnika, istraživačkih centara i sveučilišta, pružanje podrške visokokvalitetnim istraživačkim i tehnološko-razvojnim djelatnostima, poticanje međusobne suradnje, omogućavanje slobodne suradnje istraživača iz različitih zemalja, otvaranje nacionalnih javnih nabava, utvrđivanje zajedničkih standarda i uklanjanje pravnih i poreznih prepreka suradnji<sup>12</sup>.

Člankom 181. UFEU-a naglašava se važnost koordinacije aktivnosti između Unije i država članica kroz osiguravanje koherentnosti politika, davanja ovlasti Komisiji da poduzima inicijative za promicanje koordinacije, utvrđivanje smjernica i pokazatelja, organizaciju razmjene najboljih praksi i pripremu elemenata za praćenje i ocjenu<sup>13</sup>.

Kako bi se osigurala transparentnost i jednaki uvjeti za sve sudionike u istraživačkim programima EU-a, člankom 183. UFEU-a propisana su pravila za sudjelovanje poduzetnika, istraživačkih centara i sveučilišta i pravila za širenje rezultata istraživanja<sup>14</sup>.

Međudržavna suradnja regulirana je člankom 185. UFEU-a kojim je predviđena mogućnost sudjelovanja Unije u programima za istraživanje i razvoj koje poduzima više država članica što omogućuje veću sinergiju i učinkovitost u korištenju resursa za istraživanje i razvoj i pokazuje da EU prepoznaje važnost istraživanja i razvoja i inovacija za znanstveni i tehnološki napredak te industrijsku konkurentnost<sup>15</sup>.

Zaključno, člankom 190. UFEU-a propisana je obveza Komisije da godišnje izvještava Europski parlament i Vijeće o aktivnostima istraživanja i tehnološkog razvoja, što osigurava transparentnost i odgovornost u korištenju potpora<sup>16</sup>.

---

<sup>12</sup> Ugovor o funkcioniranju Europske unije (SL EU, 2016/C 202/01)

<sup>13</sup> Ibid.

<sup>14</sup> Ibid.

<sup>15</sup> Ibid.

<sup>16</sup> Ibid.

### **3.2. EKONOMSKA I NEEKONOMSKA DJELATNOST U PODRUČJU ISTRAŽIVANJA, RAZVOJA I INOVACIJA**

Ekonomska i neekonomska djelatnost u području istraživanja, razvoja i inovacija definirana je slijedećim propisima koji pružaju objašnjenja o tome kako tumačiti i primjenjivati pravila o državnim potporama u kontekstu istraživanja i razvoja: GBER-om koji definira uvjete pod kojima se državne potpore za istraživanje, razvoj i inovacije mogu smatrati kompatibilnima s unutarnjim tržištem, Komunikacijom komisije - Okvirom Zajednice za državne potpore za istraživanje i razvoj i inovacije<sup>17</sup> kao i Zakonom o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti<sup>18</sup> koji sadrži odredbe o ekonomskim i neekonomskim aspektima istraživačkih aktivnosti.

GBER regulira potpore za istraživanje i razvoj i inovacije u Odjeljku 4, člancima 25.-30. kojima su definirane prihvatljive kategorije istraživanja i razvoja (temeljno istraživanje, industrijsko istraživanje, eksperimentalni razvoj) i prihvatljivi troškovi i intenziteti potpora. Potpore za istraživanje i razvoj i inovacije obuhvaćaju potpore za projekte istraživanja i razvoja, potpore za ulaganje u istraživačke infrastrukture, potpore za inovacijske klastere, potpore za inovacije za MSP-ove i spojive su s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3. Ugovora te se izuzimaju od obveze prijave iz članka 108. stavka 3. Ugovora ako su ispunjeni uvjeti utvrđeni GBER-om<sup>19</sup>.

GBER razlikuje ekonomske i neekonomske djelatnosti organizacija za istraživanje i razvoj i inovacije. Neekonomske djelatnosti (npr. obrazovanje, nezavisno istraživanje, širenje rezultata istraživanja) u pravilu ne predstavljaju državnu potporu dok ekonomske djelatnosti (npr. iznajmljivanje opreme, usluge za poduzeća) mogu predstavljati državnu potporu ako ispunjavaju kriterije iz članka 107. UFEU-a<sup>20</sup>.

U odnosu na navedeno, u članku 2, točka 83. propisano je da organizacija za istraživanje i širenje znanja (OIŠZ) znači subjekt (kao što su sveučilišta, istraživački instituti, agencije za prijenos tehnologije, posrednici u inovaciji, fizičke osobe ili virtualni kolaborativni subjekti

---

<sup>17</sup> Komunikacija komisije - Okvir Zajednice za državne potpore za istraživanje i razvoj i inovacije (2022/C 414/01)

<sup>18</sup> Zakon o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti (NN 119/22)

<sup>19</sup> Uredba Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora

<sup>20</sup> Ibid.

usmjereni na istraživanje), bez obzira na njegov pravni status (ustrojstvo na temelju javnog ili privatnog prava) odnosno način financiranja, čiji je prvenstveni cilj nezavisno provoditi temeljno istraživanje, industrijsko istraživanje ili eksperimentalni razvoj ili s rezultatima tih djelatnosti upoznati široku javnost, putem predavanja, objavljivanja ili prijenosa znanja. Ako taj subjekt obavlja i ekonomske djelatnosti, financiranje, troškovi i prihodi tih ekonomskih djelatnosti moraju se obračunati zasebno<sup>21</sup>.

Također, u odnosu na potpore za ulaganje u istraživačke infrastrukture člankom 26. propisano je da ako istraživačka infrastruktura obavlja i ekonomske i neekonomske djelatnosti, financiranje, troškovi i prihodi svake vrste djelatnosti navode se zasebno na temelju dosljedno primjenjivanih i objektivno opravdanih načela troškovnog računovodstva<sup>22</sup>.

Komunikacija komisije - Okvir Zajednice za državne potpore za istraživanje i razvoj i inovacije<sup>23</sup> primjenjuje se od 19. listopada 2022. i rezultat je evaluacije pokrenute 2019. godine u sklopu provjere primjerenosti državnih potpora. Ona nadopunjuje GBER i pridonosi strateškim ciljevima EU-a uzimajući u obzir doprinos potpore za IRI širim politikama EU-a, uključujući Europski istraživački prostor, europski zeleni plan, europsku digitalnu strategiju i novu industrijsku strategiju za Europu i stoga predstavlja važan instrument EU-a za poticanje inovacija i ekonomskog razvoja, istovremeno osiguravajući pravedno tržišno natjecanje i usklađenost s ciljevima šire europske politike<sup>24</sup>. Ona utvrđuje okvir koji Europska komisija upotrebljava za utvrđivanje nacionalne javne potpore za IRI kao državne potpore i kriterije spojivosti koje primjenjuje tijekom ocjenjivanja državnih potpora za IRI o kojima treba obavijestiti Komisiju, a koje države članice EU-a ne mogu dodijeliti prije odluke Komisije. U skladu s okvirom za IRI, kako bi bila spojiva s unutarnjim tržištem, potpora za IRI mora olakšati razvoj ekonomske djelatnosti i ne smije neopravdano utjecati na trgovinske uvjete u mjeri koja je suprotna zajedničkom interesu. Pri ocjeni spojivosti državnih potpora za IRI, Komisija razmatra nekoliko aspekata tj. procjenjuje olakšava li potpora razvoj određene ekonomske djelatnosti i ima li poticajni učinak i provjerava postoji li potreba za državnom intervencijom, je li potpora primjerena i proporcionalna te jesu li njezini negativni učinci na tržišno natjecanje

---

<sup>21</sup> Ibid.

<sup>22</sup> Ibid.

<sup>23</sup> Komunikacija Komisije - Okvir Zajednice za državne potpore za istraživanje i razvoj i inovacije (2022/C 414/01)

<sup>24</sup> eur-lex.europa.eu. Pristupljeno 5.8.2024. <https://eur-lex.europa.eu/HR/legal-content/summary/state-aid-framework-for-research-and-development-and-innovation-rdi-framework.html?fromSummary=08>

i trgovinu svedeni na minimum. Cilj potpora za IRI je potaknuti privatna ulaganja u istraživanje, razvoj i inovacije kojih zbog tržišnih nedostataka ne bi bilo bez javne potpore<sup>25</sup>.

Europska komisija je identificirala nekoliko mjera za IRI koje mogu biti spojive s unutarnjim tržištem pod određenim uvjetima. To uključuje potpore za projekte istraživanja i razvoja, izgradnju i nadogradnju istraživačkih infrastruktura, aktivnosti inovacija koje provode MSP-ovi, inovacije procesa i organizacije poslovanja te inovacijske klastere. Intenzitet i prihvatljivi troškovi ovih potpora definirani su u okviru, uzimajući u obzir blizinu potpore tržištu, veličinu korisnika i ozbiljnost tržišnog nedostatka<sup>26</sup>.

Komunikacija komisije jasno razlikuje neekonomske i ekonomske djelatnosti organizacija za istraživanje i širenje znanja te istraživačkih infrastruktura. Dok se državne potpore odnose samo na ekonomske djelatnosti, javno financiranje neekonomskih aktivnosti nije obuhvaćeno pravilima o državnim potporama<sup>27</sup>.

Točkom 20. Komunikacije komisije definirano je koje djelatnosti su općenito neekonomske. To su primarne aktivnosti istraživačkih organizacija i istraživačkih infrastruktura, a posebno edukacija u svrhu većeg broja kvalificiranih ljudskih resursa (uz posebnu naznaku da se javno obrazovanje organizirano u okviru nacionalnog obrazovnog sustava, koje uglavnom ili u potpunosti financira država i pod nadzorom je države, smatra neekonomskom djelatnosti), neovisno istraživanje i razvoj za više znanja i bolje razumijevanje, uključujući kolaborativno istraživanje i razvoj pri kojem istraživačke organizacije ili istraživačka infrastruktura učinkovito surađuju i neisključivo i nediskriminacijsko širenje rezultata istraživanja, primjerice podučavanjem, bazama podataka s otvorenim pristupom, otvorenim publikacijama ili računalnim programima s otvorenim kodom. Uz navedeno, neekonomskim djelatnostima smatraju se i aktivnosti prijenosa znanja, ako ih izvršava istraživačka organizacija ili istraživačka infrastruktura (uključujući njihove odjele ili podružnice) ili se izvršavaju zajedno s takvim tijelima ili u ime drugih takvih subjekata, pri čemu se sav prihod od takvih aktivnosti ponovno ulaže u primarne aktivnosti istraživačke organizacije ili istraživačke infrastrukture. Negospodarska priroda takvih djelatnosti ne dovodi

---

<sup>25</sup> Ibid.

<sup>26</sup> Ibid.

<sup>27</sup> Komunikacija komisije - Okvir Zajednice za državne potpore za istraživanje i razvoj i inovacije (2022/C 414/01)

se u pitanje ni ako se s trećim stranama putem otvorenih natječaja ugovori pružanje odgovarajućih usluga<sup>28</sup>.

Točkom 21. Komunikacije komisije određeno je da ako se istraživačka organizacija ili istraživačka infrastruktura upotrebljava za ekonomske i neekonomske djelatnosti, na javno financiranje se primjenjuju pravila o državnim potporama samo ako se njime pokrivaju troškovi povezani s ekonomskim djelatnostima. Ako se određena istraživačka organizacija ili istraživačka infrastruktura upotrebljava gotovo isključivo za neekonomsku djelatnost, njezino financiranje može biti u potpunosti isključeno iz područja primjene pravila o državnim potporama, pod uvjetom da je njezina ekonomska djelatnost isključivo pomoćna, odnosno djelatnost izravno povezana s radom istraživačke organizacije ili istraživačke infrastrukture i neophodna za taj rad ili neodvojivo povezana s njezinom glavnom neekonomskom upotrebom, a područje primjene joj je ograničeno. Za potrebe ovog okvira Komisija će smatrati da je to slučaj ako ekonomske djelatnosti troše potpuno jednake inpute (primjerice materijal, oprema, radna snaga i fiksni kapital) kao neekonomske djelatnosti, a kapaciteti koji se svake godine dodjeljuju tim ekonomskim djelatnostima ne premašuju 20% ukupnih godišnjih kapaciteta predmetnog subjekta<sup>29</sup>.

Kao ekonomske djelatnosti koje se ne smatraju državnom potporom Komunikacija komisije posebno izdvaja:

- ugovoreno istraživanje ili pružanje usluge istraživanja poduzetniku koje bi izvršila istraživačka organizacija ili istraživačka infrastruktura (točka 26.) ako istraživačka organizacija ili infrastruktura prima odgovarajuću naknadu za usluge koja mora biti po tržišnoj cijeni ili odražavati ukupne troškove usluge s razumnom maržom,
- suradnja s poduzetnicima (točka 29.) pod uvjetom da poduzetnici snose sve troškove projekta, da se rezultati koji ne stvaraju prava intelektualnog vlasništva mogu širiti, a sva prava pripisuju se istraživačkoj organizaciji, da se prava intelektualnog vlasništva i pristupna prava dodjeljuju na način koji odražava radne pakete, doprinose i interese partnera i da istraživačka organizacija prima naknadu jednaku tržišnoj cijeni za prava intelektualnog vlasništva,

---

<sup>28</sup> Ibid.

<sup>29</sup> Ibid.

- aktivnosti istraživačke infrastrukture (točka 23.) u slučaju da istraživačka organizacija djeluje samo kao posrednik koji prenosi ukupan iznos javnog financiranja i korist krajnjim korisnicima<sup>30</sup>.

Važno je napomenuti da se u svakom pojedinom slučaju mora procijeniti jesu li ispunjeni svi uvjeti za izuzeće od pravila o državnim potporama, jer se u protivnom ekonomska djelatnost može smatrati državnom potporom.

Kao ekonomske djelatnosti koje se smatraju državnom potporom Komunikacija komisije posebno izdvaja:

- inovacijske aktivnosti za MSP-ove (članak 13.e.) što uključuje potpore za dobivanje, potvrđivanje i obranu patenata, potpore za upućivanje visokokvalificiranog osoblja, otpore za usluge savjetovanja i potpore za inovacije
- iznajmljivanje opreme ili laboratorija poduzetnicima (točka 22.) se u pravilu smatra državnom potporom, osim ako se može dokazati da organizacija djeluje samo kao posrednik i ispunjava sve uvjete iz članka 23. To znači da većina slučajeva iznajmljivanja opreme ili laboratorija poduzetnicima potpada pod pravila o državnim potporama, osim ako su uspostavljeni vrlo specifični mehanizmi za izbjegavanje prednosti za istraživačku organizaciju ili infrastrukturu.
- inovacije procesa i organizacije poslovanja (točka 13.f.) što uključuje otpore za troškove osoblja, opreme, zgrada, ugovornog istraživanja, znanja i patenata
- aktivnosti inovacijskih klastera (točka 13.g.) što uključuje otpore za ulaganje u izgradnju ili nadogradnju inovacijskih klastera i operativne potpore za rad inovacijskih klastera
- infrastrukturu za testiranje i eksperimentiranje (točka 13.d. i 66.) tj. potpore za izgradnju ili nadogradnju infrastruktura
- suradnju s poduzetnicima (točka 31.) jer ako nijedan uvjet iz članka 29. nije ispunjen, ukupna vrijednost doprinosa istraživačkih organizacija projektu smatra se prednošću za poduzetnike<sup>31</sup>.

Zaključno valja istaknuti da je transparentnost ključni aspekt Komunikacije Komisije i države članice moraju objaviti informacije o dodijeljenim potporama, provesti ex post

---

<sup>30</sup> Ibid.

<sup>31</sup> Ibid.

evaluacije za veće programe potpora te voditi detaljnu evidenciju o svim mjerama potpore tijekom 10 godina<sup>32</sup>.

Zakonom o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti uređuju se između ostalog temeljna načela obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja, znanstvene djelatnosti, osnivanje i djelovanje ustanova u sustavu znanstvene djelatnosti, obavljanje znanstvene djelatnosti, potpora i financiranje ovih djelatnosti te nadzor i prekršajne sankcije<sup>33</sup>.

Sukladno navedenom Zakonu, znanstvena djelatnost je od interesa za Republiku Hrvatsku i dio je međunarodnog, posebno europskog znanstvenog prostora i temelji se na slobodi i autonomiji znanstvenog stvaralaštva i istraživanjima u svrhu inovacija i razvoja tehnologija u Europskom istraživačkom prostoru. Temeljna načela znanstvene djelatnosti uključuju istraživanja u svrhu inovacija i razvoja tehnologija u Europskom istraživačkom prostoru, povezanost sa sustavom obrazovanja, zaštitu intelektualnog vlasništva i društvenu odgovornost znanstvenika<sup>34</sup>.

Člankom 31. propisano je da javni znanstveni institut diseminira rezultate istraživanja radi jačanja konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva, dok je člankom 82. propisano da su ciljevi znanstvene djelatnosti doprinos rješavanju znanstvenih, gospodarskih i razvojnih izazova strateški važnih za Republiku Hrvatsku, stvaranje inovacija i patenata i promicanje održivog razvoja<sup>35</sup>.

Znanstvena djelatnost, sukladno članku 83. obuhvaća primijenjeno znanstveno istraživanje, koje uključuje industrijsko istraživanje i eksperimentalni razvoj, industrijsko istraživanje definirano kao planirano istraživanje radi stjecanja novih znanja i vještina za razvoj novih proizvoda, procesa ili usluga i eksperimentalni razvoj koji uključuje stjecanje i uporabu znanja za razvoj novih ili poboljšanih proizvoda, procesa ili usluga<sup>36</sup>.

Članak 101. definira razvojnu proračunsku komponentu javnih visokih učilišta i znanstvenih instituta, koja uključuje financiranje internacionalizacije rezultata znanstvenih

---

<sup>32</sup> Uredba Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora

<sup>33</sup> Zakon o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti (NN 119/22)

<sup>34</sup> Ibid.

<sup>35</sup> Ibid.

<sup>36</sup> Ibid.

projekata i programa, razvoja programa od posebnog utjecaja na gospodarstvo i društveni razvoj i upravljanja intelektualnim vlasništvom i komercijalizacije rezultata istraživanja<sup>37</sup>.

Ovaj zakon regulira znanstvenu i istraživačku djelatnost u odnosu na njen utjecaj na gospodarstvo na način da postavlja ciljeve znanstvene djelatnosti koji izravno uključuju doprinos gospodarstvu kroz inovacije, patente i rješavanje gospodarskih izazova, definira primijenjeno istraživanje i eksperimentalni razvoj kao dio znanstvene djelatnosti, što izravno povezuje znanost s razvojem novih proizvoda i usluga, uspostavlja institucionalni okvir (Nacionalno vijeće) za poticanje suradnje između znanosti i gospodarstva, predviđa financiranje aktivnosti koje povezuju znanost i gospodarstvo kroz razvojnu proračunsku komponentu i naglašava važnost zaštite intelektualnog vlasništva i komercijalizacije rezultata istraživanja. Zakon tako stvara okvir za usmjeravanje znanstvene djelatnosti prema potrebama gospodarstva i potiče suradnju između znanstvenih institucija i gospodarskih subjekata.

Dodatno analizirajući Zakon, mogu se identificirati načini na koje on uređuje ekonomske i neekonomske aspekte djelatnosti istraživanja i razvoja. Ekonomski aspekti uključuju financiranje jer su člankom 96. definirani izvori financiranja visokih učilišta i znanstvenih instituta, uključujući sredstva osnivača, namjenske prihode i vlastite prihode. Nadalje, odredbama članaka 97.-103. uređen je model programskog financiranja javnih visokih učilišta i instituta kroz programske ugovore, dok je člankom 97. propisan način raspolaganja vlastitim prihodima. Kao ekonomske aspekte djelatnosti istraživanja i razvoja, člankom 101. Zakona se potiču ulaganja u modernizaciju i izgradnju znanstvene infrastrukture i upravljanje intelektualnim vlasništvom, komercijalizaciju rezultata istraživanja i razvoj programa od posebnog utjecaja na gospodarstvo<sup>38</sup>.

Neekonomske aspekte djelatnosti istraživanja i razvoja uključuju, između ostalog, definiranje ciljeva znanstvene djelatnosti, naglašavanje važnosti proširenja znanstvenih spoznaja, rješavanja društvenih izazova i poticanja održivog razvoja, utvrđivanje minimalnih etičkih načela i poticanje međunarodne mobilnosti i suradnje<sup>39</sup>.

Zakon tako nastoji balansirati ekonomske poticaje za istraživanje i razvoj s očuvanjem temeljnih akademskih vrijednosti i društvene uloge znanosti i visokog obrazovanja. On pruža

---

<sup>37</sup> Ibid.

<sup>38</sup> Ibid.

<sup>39</sup> Ibid.

okvir za financijsku održivost i tržišnu relevantnost, istovremeno štiteći akademske slobode i potičući izvrsnost u istraživanju i obrazovanju.

### **3.3. DRŽAVNE POTPORE ZA IRI KOJE SE PRIJAVLJUJU IZRAVNO EUROPSKOJ KOMISIJI**

U pravilu, državne potpore moraju biti prijavljene Europskoj komisiji na odobrenje prije nego što se mogu dodijeliti što proizlazi iz članka 108. UFEU-a. No, uz načelnu obvezu prijave, postoje određene kategorije potpora koje su izuzete od obveze prijave, a to su uključuje: potpore male vrijednosti (*de minimis* potpore) koje su regulirane Uredbom Komisije o primjeni članaka 107. i 108. UFEU-a na *de minimis* potpore, potpore obuhvaćene GBER-om i potpore dodijeljene prema već odobrenim programima potpora<sup>40</sup>.

Uvjeti za izuzeće propisani su člankom 3. GBER-a na način da se programi potpora, pojedinačne potpore dodijeljene na temelju programa potpora i jednokratne potpore smatraju spojivima s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 2. ili 3. Ugovora i izuzimaju se od obveze prijave iz članka 108., stavka 3. Ugovora, pod uvjetom da dotične potpore ispunjavaju sve uvjete utvrđene u poglavlju I. Uredbe Komisije o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora i posebne uvjete za odgovarajuću kategoriju potpore utvrđene u poglavlju III. navedene Uredbe<sup>41</sup>.

Potpore za koje postoji obveza prijave Europskoj komisiji regulirane su člankom 4. GBER-a u kojem su definirani pragovi za različite kategorije potpora iznad kojih se GBER ne primjenjuje, odnosno iznad kojih postoji obveza prijave potpore Europskoj komisiji. Za područje istraživanja, razvoja i inovacija, relevantni su sljedeći pragovi iz članka 4. kako slijedi:

- za potpore za istraživanje i razvoj pragovi su: 40 milijuna eura po poduzetniku po projektu za temeljno istraživanje, 20 milijuna eura po poduzetniku po projektu za industrijsko istraživanje, 15 milijuna eura po poduzetniku po projektu za eksperimentalni razvoj i 7,5 milijuna eura po studiji za studije izvedivosti
- za potpore za ulaganje u istraživačke infrastrukture prag je 20 milijuna eura po infrastrukturi

---

<sup>40</sup> Ibid.

<sup>41</sup> Uredba Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora

- za potpore za inovacijske klastere prag je 7,5 milijuna eura po klasteru
- za potpore za inovacije za MSP-ove prag je 5 milijuna eura po poduzetniku po projektu
- za potpore za inovacije procesa i organizacije poslovanja prag je 7,5 milijuna eura po poduzetniku po projektu<sup>42</sup>.

Ako iznos potpore premašuje bilo koji od ovih pragova, potpora se ne može izuzeti na temelju GBER-a i mora se prijaviti Europskoj komisiji na ocjenu prije dodjele. Također, članak 4. stavak 2. dodatno naglašava da se pragovi ne smiju izbjegavati umjetnim razdvajanjem programa ili projekata potpore<sup>43</sup>.

Zakon o državnim potporama u članku 2. definira prijavu Europskoj komisiji kao prijavu prijedloga programa državne potpore ili pojedinačne državne potpore Europskoj komisiji radi odobrenja njezine dodjele u skladu s važećim uredbama Vijeća i Europske komisije kojima se uređuje postupak prijave i odobrenja državnih potpora. Člankom 3. propisana je nadležnost tijela iz područja državnih potpora i potpora male vrijednosti. Sukladno odredbama navedenog članka, MFIN daje mišljenja na prijedloge programa državnih potpora i pojedinačnih državnih potpora u odnosu na njihovu usklađenost s pravilima o državnim potporama prije prijave Europskoj komisiji radi odobrenja i prijavljuje Europskoj komisiji prijedloge programa državnih potpora i pojedinačnih državnih potpora<sup>44</sup>.

### **3.4. DRŽAVNE POTPORE ZA VAŽNE PROJEKTE OD ZAJEDNIČKOG EUROPSKOG INTERESA**

Komunikacijom Komisije - Kriteriji za analizu spojivosti državnih potpora za promicanje provedbe važnih projekata od zajedničkog europskog interesa s unutarnjim tržištem koja se primjenjuje od 1. siječnja 2022. daju se smjernice za ocjenjivanje javnog financiranja važnih projekata od zajedničkog europskog interesa (VPZEI) u skladu s pravilima o državnim potporama<sup>45</sup>.

Člankom 107. stavkom 3. točkom (b) UFEU-a propisano je da se provedba važnog projekta od zajedničkog europskog interesa može smatrati spojivom s unutarnjim tržištem. U skladu s

---

<sup>42</sup> Ibid.

<sup>43</sup> Ibid.

<sup>44</sup> Zakon o državnim potporama (NN 47/14, 49/17)

<sup>45</sup> Komunikacija Komisije - Kriteriji za analizu spojivosti državnih potpora za promicanje provedbe važnih projekata od zajedničkog europskog interesa s unutarnjim tržištem (2021/C 528/02)

tim, u Komunikaciji Komisije je utvrđeno područje primjene, smjernice o kriterijima koje će Komisija primjenjivati pri ocjenjivanju državnih potpora namijenjenih promicanju provedbe VPZEI-ja te način na koji će Komisija ocjenjivati spojivost javnog financiranja VPZEI-ja s pravilima o državnim potporama<sup>46</sup>.

Opseg primjene Komunikacije Komisije su svi sektori ekonomskih djelatnosti te se izričito navodi da se ista ne primjenjuje na:

(a) mjere koje se sastoje od potpora poduzetnicima u teškoćama, kako je definirano u smjernicama za sanaciju i restrukturiranje, ili bilo kojim naknadnim smjernicama, uz iznimku poduzetnika koji nisu bili u teškoćama na dan 31. prosinca 2019., ali su postali poduzetnici u teškoćama 1. siječnja 2020. ili nakon tog datuma i sve dok se primjenjuje privremeni okvir

(b) mjere koje se sastoje od potpore poduzetnicima koji podliježu neizvršenom nalogu za povrat sredstava u skladu s prethodnom odlukom Komisije kojom je potpora proglašena nezakonitom i nespojivom s unutarnjim tržištem;

(c) mjere potpore koje same po sebi, s obzirom na uvjete koji su s njima povezani ili način financiranja, podrazumijevaju neizbježnu povredu prava Unije, a posebno na mjere potpore u skladu s kojima dodjeljivanje potpore ovisi o obvezi korisnika da ima poslovni nastan u predmetnoj državi članici ili da većina njegovih poslovnih jedinica ima poslovni nastan u toj državi članici, mjere potpore u skladu s kojima dodjela potpore ovisi o obvezi korisnika da upotrebljava robu proizvedenu ili usluge pružene na državnom području i mjere potpore kojima se korisniku ograničava mogućnost korištenja dobivenih rezultata istraživanja, razvoja i inovacija u ostalim državama članicama<sup>47</sup>.

Pri utvrđivanju je li projekt obuhvaćen područjem primjene članka 107. stavka 3. točke (b) UFEU-a, Komisija će primijeniti kriterije prihvatljivosti i kriterij spojivosti.

Unutar kriterija prihvatljivosti definiran je i VPZEI kao jedinstveni projekt koji ima jasno definirane ciljeve i uvjete provedbe, uključujući sudionike na projektu i financiranje te ističe da se može smatrati prihvatljivim i „integrirani projekt”, odnosno skupinu pojedinačnih projekata unutar zajedničke strukture, plana ili programa koji su usmjereni na ostvarenje istog cilja i temelje se na usklađenom sistemskom pristupu. Pojedinačni sastavni dijelovi integriranog

---

<sup>46</sup> Ibid.

<sup>47</sup> Ibid.

projekta mogu se odnositi na zasebne razine opskrbnog lanca, no moraju biti komplementarni i nužni za postizanje važnog europskog cilja. Kako bi se smatrao VPZEI-jem, projekt mora biti važan u kvantitativnom ili kvalitativnom smislu. Trebao bi biti iznimno važan s obzirom na veličinu ili područje primjene ili podrazumijevati vrlo visok stupanj tehnološkog ili financijskog rizika, ili oboje<sup>48</sup>.

Također, projekt mora na konkretan, jasan i prepoznatljiv način doprinositi ostvarenju ciljeva ili strategija Unije te mora imati značajan učinak na održivi rast, na primjer time što je od presudne važnosti za europski zeleni plan, digitalnu strategiju, digitalno desetljeće i Europsku strategiju za podatke, Novu industrijsku strategiju za Europu i njezino ažuriranje, instrument Next Generation EU, europsku zdravstvenu uniju, novi europski istraživački prostor za istraživanje i inovacije, novi akcijski plan EU-a za kružno gospodarstvo ili cilj Unije u pogledu postizanja klimatske neutralnosti do 2050. godine<sup>49</sup>.

VPZEI mora dokazati da je osmišljen za prevladavanje važnih tržišnih ili sistemskih nedostataka koji bez državne potpore sprečavaju njegovu provedbu u jednakoj mjeri ili na isti način, ili za prevladavanje društvenih izazova, koji se inače ne bi mogli primjereno riješiti ili ispraviti. Upravo zbog toga projekt uobičajeno mora uključivati više država članica i njegove koristi ne smiju biti ograničene na države članice koje ga financiraju, već se moraju širiti i na velik dio Unije. Koristi projekta moraju biti jasno definirane na konkretan i prepoznatljiv način i ne smiju biti ograničene na uključene poduzetnike ili sektor, već moraju imati širi značaj i primjenu u europskom gospodarstvu ili društvu putem pozitivnih učinaka prelijevanja (kao što su sistemski učinci na više razina vrijednosnog lanca ili na uzlaznim/silaznim tržištima, alternativne uporabe u drugim sektorima ili promjena modalne raspodjele), definiranih na jasan, konkretan i prepoznatljiv način. Također, projekt mora uključivati značajno sufinanciranje od strane korisnika potpore<sup>50</sup>.

U odnosu na IRI, projekti moraju biti vrlo inovativne prirode ili činiti važnu dodatnu vrijednost, s obzirom na najveća tehnološka postignuća u predmetnom sektoru dok projekti koji podrazumijevaju prvu industrijsku primjenu moraju omogućiti razvoj novog proizvoda ili usluge važnog istraživačkog i inovacijskog sadržaja ili uvođenje bitno inovativnog proizvodnog

---

<sup>48</sup> Ibid.

<sup>49</sup> Ibid.

<sup>50</sup> Ibid.

procesa. Prva industrijska primjena odnosi se na poboljšanje pilot-objekata, oglednih postrojenja ili na prvu opremu i objekte svoje vrste te obuhvaća fazu nakon pilot-linije, uključujući fazu testiranja i prilagodbu veličine serijske proizvodnje, no ne podrazumijeva ni masovnu proizvodnju ni komercijalne djelatnosti. Kraj prve industrijske primjene određuje se uzimajući u obzir, između ostalog i relevantne pokazatelje uspješnosti povezane s istraživanjem, razvojem i inovacijama koji upućuju na sposobnost započinjanja masovne proizvodnje. Aktivnosti prve industrijske primjene mogu se financirati državnim potporama sve dok je prva industrijska primjena posljedica istraživanja, razvoja i inovacija te i sama sadržava važnu komponentu IRI-ja koja predstavlja sastavni i neophodan element za uspješnu provedbu projekta. Prvu industrijsku primjenu ne mora provoditi isti subjekt koji je provodio aktivnost istraživanja, razvoja i inovacija pod uvjetom da taj subjekt ima pravo na uporabu rezultata iz prethodnih aktivnosti istraživanja, razvoja i inovacija te da su i aktivnost istraživanja, razvoja i inovacija i prva industrijska primjena opisani u projektu<sup>51</sup>.

Prilikom ocjenjivanja spojivosti potpora za promicanje provedbe VPZEI-ja s unutarnjim tržištem na temelju članka 107. stavka 3. točke (b) UFEU-a, Komisija će provesti test ravnoteže kako bi ocijenila jesu li očekivani pozitivni učinci potpore veći od mogućih negativnih učinaka<sup>52</sup>.

S obzirom da se potporama za VPZEI ne subvencioniraju troškovi projekta koje bi poduzeće ionako imalo i ne nadoknađuje uobičajeni poslovni rizik ekonomske djelatnosti već je nužno da realizacija projekta ne bi bila moguća bez potpore ili moguća u manjem opsegu, s užim područjem primjene, ili nedostatno brzo, ili se provoditi na drukčiji način čime bi se znatno ograničile njegove očekivane koristi, potpore se smatraju razmjernima samo ako se isti rezultat ne bi mogao postići s manje potpore. Države članice moraju Komisiji dostaviti informacije o projektu kojem je dodijeljena potpora te sveobuhvatan opis protučinjeničnog scenarija koji odgovara situaciji u kojoj niti jedna država članica nije dodijelila potporu koji može uključivati izostanak alternativnog projekta, ako je dokazano da je takav scenarij najizgledniji, ili alternativni projekt koji korisnici razmatraju pri internom donošenju odluka, i može se odnositi na alternativni projekt koji se u cijelosti ili djelomično provodi izvan Unije. Kako bi se dokazala vjerodostojnost protučinjeničnog scenarija koji su predstavili korisnici,

---

<sup>51</sup> Ibid.

<sup>52</sup> Ibid.

države članice koje podnose prijavu pozivaju se da dostave relevantne interne dokumente korisnika, kao što su prezentacije odbora, analize, izvješća i studije<sup>53</sup>.

Ako alternativni projekt ne postoji, Komisija će se, uzimajući u obzir sve relevantne očekivane troškovi i koristi tijekom trajanja projekta, uvjeriti da iznos potpore ne premašuje minimalni iznos potreban kako bi projekt kojem je dodijeljena potpora ostvario dostatnu dobit. Maksimalna dopuštena razina potpore utvrđuje se s obzirom na utvrđeni manjak financijskih sredstava u odnosu na prihvatljive troškove, a ako je to opravdano analizom manjka financijskih sredstava, intenzitet potpore bi mogao obuhvatiti sve prihvatljive troškove<sup>54</sup>.

Kako ne bi došlo do nedopuštenog narušavanja tržišnog natjecanja, države članice moraju dostaviti dokaze da je predložena mjera potpore primjereni instrument politike za ostvarivanje cilja projekta, no ona se neće smatrati primjerenom ako je isti rezultat moguće ostvariti drugim instrumentima politika ili instrumentima potpora kojima se manje narušava tržišno natjecanje. Također, potpore neće se smatrati spojivima ako pozitivni učinci u smislu doprinosa cilju od zajedničkog Europskog interesa ne nadilaze negativne učinke mjere potpore u smislu narušavanja tržišnog natjecanja i utjecaja na trgovinu među državama članicama<sup>55</sup>.

U prilogu Komunikacije komisije definirani su i prihvatljivi troškovi koji između ostalog uključuju: studije izvedivosti, uključujući pripremne tehničke studije i troškove ishođenja dozvola potrebnih za ostvarivanje projekta, troškove za instrumente i opremu (uključujući instalacije i prijevozna sredstva) u mjeri u kojoj i za razdoblje tijekom kojeg se upotrebljavaju za projekt i troškove stjecanja, potvrđivanja i zaštite patenata i druge nematerijalne imovine kao i troškove ugovornog istraživanja, znanja i patenata kupljenih ili licenciranih iz vanjskih izvora prema tržišnim uvjetima te troškove savjetodavnih i istovrsnih usluga upotrijebljenih isključivo za projekt. U slučaju potpora za projekt prve industrijske primjene, prihvatljivi su kapitalni i operativni izdaci u rasponu i razdoblju njihove upotrebe u projektu, ako je industrijska primjena posljedica aktivnosti istraživanja, razvoja i inovacija i sama po sebi sadržava važnu komponentu istraživanja, razvoja i inovacija kao sastavni i neophodan element za uspješnu provedbu projekta, no operativni izdaci moraju biti povezani s tom komponentom projekta.

---

<sup>53</sup> Ibid.

<sup>54</sup> Ibid.

<sup>55</sup> Ibid.

Iznimno se mogu prihvatiti i drugi troškovi ako se opravdaju i ako su nerazdvojivo povezani s ostvarivanjem projekta<sup>56</sup>.

Operativni program „Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.” (u nastavku: OPKK) bio je temeljni programski dokument kojim se provodila kohezijska politika Europske unije za postizanje cilja Ulaganje za rast i radna mjesta kroz poticanje ulaganja u infrastrukturne investicije (u područjima prometa, energetike, zaštite okoliša, ICT-a) i pružanje potpore razvoju poduzetništva i istraživačkih djelatnosti. Navedenim programom RH je stavljeno na raspolaganje 6,964 milijardi eura od čega 4,700 milijarda eura iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) i 2,131 milijardi eura iz Kohezijskog fonda (KF) te 132,557 milijuna eura koji su RH dodijeljeni iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) u okviru inicijative REACT-EU. Uz nacionalni doprinos u iznosu od 1,192 milijarde eura ukupna vrijednost programa bila je 8,156 milijardi eura<sup>57</sup>. U svrhu ostvarenja specifičnog cilja 1b1 - Novi proizvodi i usluge kao rezultat djelatnosti istraživanja, razvoja i inovacija (IRI), kao VPZEI prepoznat je projekt EuBatIn koji predstavlja važan doprinos gospodarskom rastu, zapošljavanju i konkurentnosti industrije i gospodarstva s obzirom na pozitivne učinke prelijevanja na cjelokupno unutarnje tržište i europsko društvo. Projekt je usmjeren na razvoj ključnih inovacija za primjenu i integraciju baterijskih ćelija u okviru najnaprednijih baterijskih sustava za upravljanje baterija u smislu održavanja i sigurnosti te će pridonijeti razvoju i sigurnosti najnaprednijih baterijskih sustava, kao i uspostavljanju lanca vrijednosti baterija i baterijskih sustava na europskoj razini. U okviru projekta potpora je dodijeljena za istraživačke i razvojne aktivnosti do faze prototipa i demonstracije (prva industrijska primjena). Korisnik potpore je tvrtka Rimac Automobili d.o.o., kao ključni dionik u okviru hrvatske Strategije pametne specijalizacije i tematskog podpodručja Ekološki prihvatljiva prometna rješenja, a indikativna alokacija za navedeni projekt je 94.730.000,00 eura<sup>58</sup>.

Program Konkurentnost i kohezija 2021.-2027. (u nastavku: PKK) postavlja ciljeve i prioritete za učinkovito korištenje EFRR-a i KF-a za razdoblje 2021.-2027. godine i temelji se na Nacionalnoj razvojnoj strategiji Republike Hrvatske do 2030. (NRS 2030), najvišem aktu strateškog planiranja koji određuje trenutno stanje, razvojne potencijale, viziju, smjernice

---

<sup>56</sup> Ibid.

<sup>57</sup> Strukturnifondovi.hr. Pristupljeno 8.8.2024. [https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/2022/06/IP1b-SC-1b1-i-1b2\\_lipanj-2022.pdf](https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/2022/06/IP1b-SC-1b1-i-1b2_lipanj-2022.pdf)

<sup>58</sup> Strukturnifondovi.hr. Pristupljeno 8.8.2024. <https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi/esi-fondovi-2014-2020/op-konkurentnost-i-kohezija/>

razvoja, strateške ciljeve i scenarije razvoja. Glavni cilj podržanih intervencija je ojačati gospodarstvo, poduprijeti digitalnu i zelenu tranziciju, digitalizacija za građane i poduzeća, poboljšati povezanost i mobilnost u cijeloj RH i ojačati kvalitetu života stanovništva. Ukupna alokacija je 5.203.032.094 eura, od čega 1.197.631.697 eura za jačanje gospodarstva ulaganjem u istraživanje i inovacije, podupiranjem poslovne konkurentnosti, digitalizacije i razvoja vještina za pametnu specijalizaciju<sup>59</sup>. Programom su također, unutar specifičnog cilja: RSO1.1. Razvoj i jačanje istraživačkih i inovacijskih kapaciteta te prihvaćanje naprednih tehnologija, predviđena ulaganja koja će biti usmjerena na reformu znanstvenog sektora i razvoj novih programskih okvira kako bi se omogućila učinkovitija potpora za IRI i poboljšao okvir financiranja za IRI uključujući i VPZEI u S3 tematskim područjima uz suradnju sa znanstvenim sektorom<sup>60</sup>.

U svrhu utvrđivanja institucionalnog okvira i postupaka povezanih s koordinacijom u vezi s provedbom važnih projekata od zajedničkog europskog interesa, Vlada RH je donijela Odluku o sustavu upravljanja i praćenja provedbe važnih projekata od zajedničkog europskog interesa (VPZEI) kojom su definirane institucije i tijela koja obavljaju poslove upravljanja, koordinacije i praćenja provedbe aktivnosti VPZEI-a. Institucionalni okvir sustava upravljanja i praćenja provedbe aktivnosti VPZEI-a u RH čine sljedeća tijela: Upravljački odbor, Odbor za koordinaciju i praćenje, Povjerenstvo za pregovore i provedbu i kontakt osobe u tijelima državne uprave za VPZEI. Upravljački odbor donosi odluku o sudjelovanju RH za svaki VPZEI zasebno i odlučuje o modelu financiranja. Članovi upravljačkog odbora su: predsjednik Vlade RH, predsjednik Upravljačkog odbora, ministar nadležan za regionalni razvoj i EU fondove, zamjenik predsjednika Upravljačkog odbora, ministar nadležan za gospodarstvo, ministar nadležan za financije i predstojnik Ureda predsjednika Vlade RH<sup>61</sup>.

Odbor za koordinaciju i praćenje zadužen je za organizaciju aktivnosti u vezi s pripremom i provedbom svih VPZEI-a. Sastoji se od stalnih članova, pridruženih članova i glavnih pregovarača. Stalni članovi su predstavnik Ureda predsjednika Vlade RH - nacionalni koordinator za VPZEI i predsjedavajući Odbora za koordinaciju i praćenje, državni tajnik iz

---

<sup>59</sup> Strukturfondovi.hr. Pristupljeno 8.8.2024. <https://strukturfondovi.hr/program-konkurentnost-i-kohezija-2021-2027/>

<sup>60</sup> Strukturfondovi.hr. Pristupljeno 8.8.2024. [https://strukturfondovi.hr/wp-content/uploads/2022/06/IP1b-SC-1b1-i-1b2\\_lipanj-2022.pdf](https://strukturfondovi.hr/wp-content/uploads/2022/06/IP1b-SC-1b1-i-1b2_lipanj-2022.pdf)

<sup>61</sup> Odluka o sustavu upravljanja i praćenja provedbe važnih projekata od zajedničkog europskog interesa (VPZEI) (NN 28/2023)

Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (MRRFEU), državni tajnik iz Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja (MINGOR) i državni tajnik iz MFIN-a. Odbor za koordinaciju i praćenje održava redovite kontakte s predstavnicima gospodarstva, Stalnim predstavništvom RH pri EU te predstavnicima Europske komisije radi pravovremenog pribavljanja informacija o mogućnostima otvaranja natječaja za VPZEI koji su od interesa hrvatskoj industriji te odmah po saznanju da Europska komisija planira provesti natječaj za VPZEI, obavještava o tome kontakt osobu za VPZEI u tijelu iz čijeg se djelokruga planira VPZEI kako bi se iniciralo objavljivanje javnog poziva za iskaz interesa. Također, Odbor za koordinaciju i praćenje Upravljačkom odboru dostavlja rezultate evaluacije projekata nakon provedenog javnog poziva za iskaz interesa te preporuku o sudjelovanju Republike Hrvatske u svakom pojedinom VPZEI-u te jednom kvartalno pismeno izvještava članove Upravljačkog odbora o dinamici pregovora i provedbi projekta, potencijalnim izazovima i odlukama koje treba donijeti do samog završetka projekta<sup>62</sup>.

Upravljački odbor imenuje glavnog pregovarača za svaki pojedini VPZEI za koji je donio odluku o sudjelovanju RH. Glavni pregovarač mora biti stručan iz područja iz kojeg je prijavljen VPZEI, a može biti predložen iz tijela državne ili javne uprave. On predsjedava Povjerenstvom za pregovore i provedbu. Kod glasovanja ili donošenja odluka, u slučajevima podijeljenosti stavova članova Povjerenstva, ima odlučujući glas. Dužan je redovito izvještavati Odbor za koordinaciju i praćenje pismenim putem o napretku pregovora/provedbe VPZEI-a i u svakom trenutku pregovaranja/provedbe može tražiti od Odbora za koordinaciju i praćenje izmjenu Povjerenstva za pregovore i provedbu novim članovima koji imaju relevantna znanja i vještine iz područja VPZEI-a<sup>63</sup>.

Povjerenstvo za pregovore i provedbu prije donošenja odluke Upravljačkog odbora o sudjelovanju RH u VPZEI-u čine: dva predstavnika MFIN-a, dva predstavnika MRRFEU-a i tri predstavnika ministarstva ili tijela iz područja iz kojeg je raspisan VPZEI. Povjerenstvo za pregovore i provedbu surađuje s tijelom iz čijeg djelokruga je planirani VPZEI na pripremi kriterija za odabir i objavi Javnog poziva za iskaz interesa. Povjerenstvo za pregovore i provedbu dostavit će prikupljenu dokumentaciju i odabrane projekte Odboru za koordinaciju i praćenje koji će te materijale proslijediti Upravljačkom odboru. Nakon što Upravljački odbor

---

<sup>62</sup> Ibid.

<sup>63</sup> Ibid.

donese odluku o sudjelovanju i modelu financiranja, Odbor za koordinaciju i praćenje preuzima organizaciju svih potrebnih daljnjih aktivnosti. Također, nakon što Upravljački odbor donese odluku o sudjelovanju u VPZEI-u i imenuje glavnog pregovarača, glavni pregovarač postaje predsjedatelj Povjerenstva za pregovore i provedbu. Članovi Povjerenstva za pregovore i provedbu pružaju podršku glavnom pregovaraču za vrijeme trajanja pregovora s Europskom komisijom i zemljama članicama EU koje su zadužene za koordiniranje VPZEI-a. Kad dođe do prihvatanja hrvatskog kandidata za VPZEI, članovi Povjerenstva za pregovore i provedbu nastaviti će pružati podršku za vrijeme provedbe<sup>64</sup>.

Na mrežnoj stranici Europske komisije, vezano za VPZEI, navedeno je da je Europska komisija od 2018. godine svake godine odobrila državnu potporu za najmanje jedan integrirani VPZEI. Projekti se prvenstveno odnose na istraživanje i razvoj kao i prvu industrijsku primjenu. Rastući broj država članica i tvrtki koje sudjeluju pokazuje pozitivan trend i odražava široke i duboke istraživačke i razvojne sposobnosti europskog gospodarstva i sve veću atraktivnost VPZEI instrumenta među državama članicama te podržava stvaranje europskih gospodarskih ekosustava. Odobrena državna potpora, zajedno s očekivanim privatnim ulaganjima u istraživanje i razvoj do sada iznosi preko 91 milijardu eura. Od deset integriranih VPZEI-a odobrenih do sada, 20% svih tvrtki koje sudjeluju su MSP-ovi i njihov omjer stalno raste<sup>65</sup>. Također, na navedenim stranicama sistematizirani su i podaci o dosad odobrenim VPZEI-ma<sup>66</sup>.

---

<sup>64</sup> Ibid.

<sup>65</sup> Europa.eu. Pristupljeno 8.8.2024. [https://competition-policy.ec.europa.eu/state-aid/ipcei/approved-ipceis\\_en](https://competition-policy.ec.europa.eu/state-aid/ipcei/approved-ipceis_en)

<sup>66</sup> Ibid.

U VPZEI (Mikroelektronika, 2018. godina) sudjelovalo je 29 tvrtki na ukupno 43 projekata. Odobrena je državna pomoć od 1,9 milijarda eura dok su očekivana privatna ulaganja od 6,5 milijarda eura. Na projektima su sudjelovale države članice: Francuska, Njemačka, Italija i Ujedinjeno Kraljevstvo. U VPZEI (Baterije, 2019. godina) sudjelovalo je 17 tvrtki na ukupno 22 projekata. Odobrena je državna pomoć od 3,2 milijarda eura dok su očekivana privatna ulaganja od 5 milijardi eura. Na projektima su sudjelovale države članice: Belgija, Finska, Francuska, Njemačka, Italija, Poljska i Švedska. U VPZEI (Baterije - EuBatIn 2021. godina) sudjelovalo je 42 tvrtki na ukupno 46 projekata. Odobrena je državna pomoć od 2,9 milijarda eura dok su očekivana privatna ulaganja od 9 milijardi eura. Na projektima su sudjelovale države članice: Austrija, Belgija, Finska, Francuska, Njemačka, Grčka, Italija, Poljska, Slovačka, Španjolska, Švedska i po prvi puta Hrvatska. U VPZEI (Vodik - Hy2Tech, 2022. godina) sudjelovalo je 35 tvrtki na ukupno 41 projekata. Odobrena je državna pomoć od 5,4 milijarda eura dok su očekivana privatna ulaganja od 8,8 milijardi eura. Na projektima su sudjelovale države članice: Austrija, Belgija, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Njemačka, Grčka, Italija, Nizozemska, Poljska, Portugal, Slovačka i Španjolska. U VPZEI (Vodik - Hy2Use, 2022. godina) sudjelovalo je 29 tvrtki na ukupno 35 projekata. Odobrena je državna pomoć od 5,2 milijarde eura dok su očekivana privatna ulaganja od 7 milijardi eura. Na projektima su sudjelovale države članice: Austrija, Belgija, Danska, Finska, Francuska, Grčka, Italija, Nizozemska, Poljska, Portugal, Slovačka, Španjolska i Švedska. U VPZEI (Mikroelektronika i Komunikacijske Tehnologije, 2023. godina) sudjelovalo je 56 tvrtki na ukupno 68 projekata. Odobrena je

### **3.5. DRŽAVNE POTPORE ZA IRI KOJE SE DODJELJUJU SUKLADNO UREDBI KOMISIJE O OCJENJIVANJU ODREĐENIH KATEGORIJA POTPORA SPOJIVIMA S UNUTARNJIM TRŽIŠTEM U PRIMJENI ČLANAKA 107. I 108. UGOVORA**

#### **3.5.1. POTPORE ZA PROJEKTE ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA**

Člankom 25. GBER-a propisano je da su potpore za projekte istraživanja i razvoja spojive s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3. UFEU-a i izuzimaju se od obveze prijave iz članka 108. stavka 3. UFEU-a ako su ispunjeni uvjeti utvrđeni člankom 25. i oni navedeni u poglavlju I GBER-a<sup>67</sup>. Potpore za istraživanje i razvoj mogu se dodijeliti za temeljno istraživanje, industrijsko istraživanje, eksperimentalni razvoj i studije izvedivosti. Navedeni pojmovi definirani su GBER-om. Temeljno istraživanje znači eksperimentalni ili teorijski rad poduzet prvenstveno kako bi se stekla nova znanja o temeljnim načelima fenomena i vidljivih činjenica, bez predviđene izravne tržišne primjene ili uporabe. Industrijsko istraživanje znači planirano istraživanje ili kritički pregled u cilju stjecanja novih znanja i vještina za razvoj novih proizvoda, procesa ili usluga odnosno za postizanje znatnog poboljšanja postojećih proizvoda, procesa ili usluga. To obuhvaća stvaranje sastavnih dijelova složenih sustava i može uključivati izradu prototipova u laboratorijskom okruženju ili u okruženju sa simuliranim sučeljima postojećih sustava te pilot-linije ako je to neophodno za industrijsko istraživanje, prvenstveno

---

državna pomoć od 8,1 milijarda eura dok su očekivana privatna ulaganja od 13,7 milijardi eura. Na projektima su sudjelovale države članice: Austrija, Češka, Finska, Francuska, Njemačka, Grčka, Irska, Italija, Malta, Nizozemska, Poljska, Rumunjska i Španjolska. U VPZEI (Infrastruktura Sljedećih Generacija i Usluge u Oblaku, 2023. godina) sudjelovalo je 19 tvrtki na ukupno 19 projekata. Odobrena je državna pomoć od 1,2 milijarda eura dok su očekivana privatna ulaganja od 1,4 milijardi eura. Na projektima su sudjelovale države članice: Francuska, Njemačka, Mađarska, Italija, Latvija, Nizozemska i Poljska. U VPZEI (Vodik - Hy2Infra, 2023. godina) sudjelovalo je 32 tvrtki na ukupno 33 projekata. Odobrena je državna pomoć od 36,9 milijarda eura dok su očekivana privatna ulaganja od 5,4 milijardi eura. Na projektima su sudjelovale države članice: Austrija, Danska, Francuska, Grčka, Italija, Nizozemska, Poljska, Portugal i Slovačka. U VPZEI (Vodik - Hy2Move, 2024. godina) sudjeluje 11 tvrtki na ukupno 13 projekata. Odobrena je državna pomoć od 1,4 milijarde eura dok su očekivana privatna ulaganja od 3,3 milijardi eura. Na projektima su sudjelovale države članice: Češka, Francuska, Njemačka, Italija, Nizozemska, Poljska i Slovačka. U VPZEI (Med4Cure, 2024. godina) sudjeluje 13 tvrtki na ukupno 14 projekata. Odobrena je državna pomoć od 1 milijarde eura dok su očekivana privatna ulaganja od 5,9 milijardi eura. Na projektima su sudjelovale države članice: Belgija, Francuska, Njemačka, Italija, Nizozemska i Španjolska. Ukupno je u VPZEI sudjelovalo 283 tvrtki na ukupno 334 projekata. Odobrena državna pomoć je 37,2 milijarde eura, a očekivana privatna ulaganja su 66 milijardi eura. Sudjelovale su ukupno 22 države članice dok su UK i Norveška sudjelovali u barem jednom VPZEI-u. Na mrežnim stranicama Europske komisije, osim navedenog projekta korisnika Rimac Automobili d.o.o., nema podataka o drugim odobrenim VPZEI u kojima sudjeluje RH.

<sup>67</sup> Uredba Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora (SL L 187)

za provjeru generičke tehnologije. Eksperimentalni razvoj znači stjecanje, kombiniranje, oblikovanje i uporaba postojećih znanstvenih, tehnoloških, poslovnih i ostalih mjerodavnih znanja i vještina u cilju razvoja novih ili poboljšanih proizvoda, procesa ili usluga što može uključivati i djelatnosti u cilju konceptualnog definiranja, planiranja i dokumentiranja novih proizvoda, procesa ili usluga. Eksperimentalni razvoj može obuhvaćati izradu prototipova, demonstracijske aktivnosti, pilot-projekata, ispitivanje i provjeru novih ili poboljšanih proizvoda, procesa ili usluga u okruženju koje odražava operativne uvjete iz stvarnog života ako je osnovni cilj ostvarenje daljnjih tehničkih poboljšanja na proizvodima, procesima ili uslugama koji nisu u bitnome utvrđeni što može uključivati i razvoj tržišno upotrebljivog prototipa ili pilot-projekta koji je nužno konačni tržišni proizvod, a preskupo ga je proizvesti samo da bi se upotrebljavao u svrhu demonstracijskih aktivnosti i provjere. Eksperimentalni razvoj ne uključuje rutinske ili periodične izmjene postojećih proizvoda, proizvodnih linija, proizvodnih procesa, usluga i drugih aktivnosti u tijeku, čak i ako te izmjene znače poboljšanja. Studija izvedivosti znači evaluacija i analiza potencijala projekta, čiji je cilj podržati proces donošenja odluka objektivnim i racionalnim otkrivanjem njegovih prednosti i nedostataka, mogućnosti i prijetnji (SWOT) te utvrditi resurse potrebne za njegovu provedbu i u konačnici njegove izgleda za uspjeh<sup>68</sup>. Navedene definicije u bitnome preuzima i Zakon o državnoj potpori za istraživačko-razvojne projekte<sup>69</sup>.

Prihvatljivi troškovi projekata istraživanja i razvoja, raspoređeni u posebnu kategoriju istraživanja i razvoja, su:

- a) troškovi osoblja: istraživača, tehničara i ostalog pomoćnog osoblja zaposlenog na istraživačkom projektu
- b) troškovi instrumenata i opreme, u opsegu i u razdoblju u kojem se upotrebljavaju za projekt. Ako se ti instrumenti i oprema ne upotrebljavaju za projekt tijekom čitavog njihova vijeka trajanja, prihvatljivim troškovima smatraju se, u skladu s općeprihvaćenim računovodstvenim načelima, samo troškovi amortizacije nastali u razdoblju trajanja projekta
- c) troškovi zgrada i zemljišta, u mjeri i za razdoblje u kojem se upotrebljavaju za projekt. Za zgrade se, u skladu s općeprihvaćenim računovodstvenim načelima, prihvatljivim troškovima smatraju samo troškovi amortizacije nastali u razdoblju trajanja projekta. Za

---

<sup>68</sup> Ibid.

<sup>69</sup> Zakon o državnoj potpori za istraživačko-razvojne projekte (NN 64/18)

zemljište, prihvatljivi troškovi su troškovi ustupanja na komercijalnoj osnovi i stvarno nastali kapitalni troškovi

- d) troškovi istraživanja koje se provodi na temelju ugovora, znanja i patenata koji se pribavljaju ili licencijom ustupaju od drugih strana po tržišnim uvjetima te troškovi savjetodavnih i sličnih usluga koje se upotrebljavaju isključivo za projekt
- e) dodatni režijski troškovi i ostali izdaci poslovanja, uključujući troškove materijala, potrošne robe i sličnih proizvoda, nastali izravno kao posljedica projekta<sup>70</sup>.

Prihvatljivi troškovi za studije izvedivosti su troškovi studije<sup>71</sup>.

U odnosu na intenzitete potpore, GBER propisuje da isti za svakog korisnika ne smije premašiti 100% prihvatljivih troškova za temeljno istraživanje, 50% prihvatljivih troškova za industrijsko istraživanje, 25% prihvatljivih troškova za eksperimentalni razvoj i 50% prihvatljivih troškova za studije izvedivosti. Predviđena je i mogućnost povećanja intenziteta potpore za projekte industrijskog istraživanja i eksperimentalnog razvoja, no maksimalni intenzitet potpore može doseći 80% prihvatljivih troškova<sup>72</sup>.

Intenziteti potpore za industrijsko istraživanje i eksperimentalni razvoj mogu se povećati do maksimalnog intenziteta potpore od 80% prihvatljivih troškova kako slijedi:

- a) za 10 postotnih bodova za srednja poduzeća i za 20 postotnih bodova za mala poduzeća
- b) za 15 postotnih bodova ako projekt uključuje učinkovitu suradnju među poduzetnicima od kojih je najmanje jedan MSP ili se provodi u najmanje dvije države članice ili u jednoj državi članici i državi koja je ugovorna stranka Sporazuma o EGP-a, a niti jedan poduzetnik sam ne snosi više od 70% prihvatljivih troškova ili ako projekt uključuje učinkovitu suradnju između jednog poduzetnika i jedne ili više organizacija za istraživanje i širenje znanja, pri čemu ta organizacija/organizacije snose najmanje 10% prihvatljivih troškova i imaju pravo na objavljivanje vlastitih rezultata istraživanja. Navedeno povećanje moguće je i u slučaju kada se rezultati projekta priopćuju širokom

---

<sup>70</sup> Uredba Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora (SL L 187)

<sup>71</sup> Ibid.

<sup>72</sup> Ibid.

krugu na konferencijama, objavom, u repozitorijima s javnim pristupom ili besplatnim računalnim programima i računalnim programima s otvorenim kodom<sup>73</sup>.

Intenziteti potpora za studije izvedivosti mogu se uvećati za 10 postotnih bodova za srednja poduzeća i 20 postotnih bodova za mala poduzeća<sup>74</sup>.

### **3.5.2. POTPORE ZA ULAGANJE U ISTRAŽIVAČKE INFRASTRUKTURE**

Visokokvalitetne istraživačke infrastrukture postaju sve važnije za napredak znanosti. One su ključne za privlačenje najboljih stručnjaka iz cijelog svijeta i neophodne su za podršku razvoju novih informacijskih, komunikacijskih i drugih ključnih tehnologija.

Istraživačke infrastrukture mogu imati složenu strukturu vlasništva i upravljanja. Moguće je da više različitih subjekata bude vlasnik jedne infrastrukture, da njome zajednički upravljaju i koriste je. To mogu biti kombinacije javnih tijela i privatnih poduzeća. Iako su mnoge istraživačke infrastrukture javne, važno je da one održavaju blisku suradnju s industrijom. To znači da bi pristup javno financiranim resursima trebao biti otvoren svima, uključujući i privatni sektor, ali pod određenim uvjetima. Ti uvjeti uključuju transparentnost, nediskriminaciju i usklađenost s tržišnim pravilima.

Istraživačke infrastrukture su ključne za znanstveni napredak, ali njihovo korištenje i upravljanje mora biti pažljivo regulirano kako bi se osigurala pravednost i učinkovitost u istraživačkom procesu.

GBER-om su istraživačke infrastrukture definirane kao objekti, resursi i s tim povezane usluge koje znanstvenici upotrebljavaju za provedbu istraživanja u svojem polju te obuhvaća znanstvenu opremu ili komplete instrumenata, resurse koji se temelje na znanju kao što su zbirke, arhivi i strukturirani znanstveni podaci, infrastrukture koje se temelje na informacijskim i komunikacijskim tehnologijama, kao što su infrastruktura GRID, računalna, programerska i komunikacijska infrastruktura, te sva druga sredstva jedinstvene prirode koja su bitna za istraživanje<sup>75</sup>.

---

<sup>73</sup> Ibid.

<sup>74</sup> Ibid.

<sup>75</sup> Ibid.

Potpore za ulaganje u istraživačke infrastrukture regulirane su člankom 26. GBER-a. Potpore za izgradnju ili nadogradnju istraživačkih infrastrukture koje obavljaju ekonomsku djelatnost spojive su s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3. UFEU-a i izuzimaju se od obveze prijave iz članka 108. stavka 3. UFEU-a ako su ispunjeni uvjeti utvrđeni člankom 26. i oni navedeni u poglavlju I GBER-a. Ako istraživačka infrastruktura obavlja i ekonomske i neekonomske djelatnosti, financiranje, troškovi i prihodi svake vrste djelatnosti navode se zasebno na temelju dosljedno primjenjivanih i objektivno opravdanih načela troškovnog računovodstva, a cijena koja se naplaćuje za upravljanje infrastrukturom ili upotrebljavanje infrastrukture mora odgovarati tržišnoj cijeni. Pristup infrastrukturi mora biti otvoren za više korisnika na transparentnoj i nediskriminirajućoj osnovi. Poduzetnicima koji su financirali najmanje 10% troškova ulaganja u infrastrukturu može se odobriti povlašteni pristup uz povoljnije uvjete, no kako bi se izbjegla prekomjerna nadoknada, taj je pristup razmjeran doprinosu poduzetnika u troškovima ulaganja, a uvjeti povlaštenog pristupa su javni<sup>76</sup>.

Prihvatljivi troškovi su troškovi ulaganja u nematerijalnu i materijalnu imovinu, a intenzitet potpore ne smije premašiti 50% prihvatljivih troškova<sup>77</sup>.

Ako istraživačka infrastruktura primi javno financiranje i za ekonomske i neekonomske djelatnosti, države članice uspostavljaju sustav praćenja i povrata sredstava kako bi se osiguralo da kao posljedica povećanja udjela ekonomskih djelatnosti u odnosu na situaciju koja se predviđala u vrijeme dodjele potpore nije došlo do premašivanja primjenjivog intenziteta potpore<sup>78</sup>.

### **3.5.3. POTPORE ZA INOVACIJSKE KLASTERE**

Inovacijski klasteri su važni za gospodarski razvoj, ali ponekad nailaze na prepreke koje sprječavaju njihov puni potencijal a koje su često povezane s tržišnim nedostacima, posebno u području koordinacije što može ograničiti razvoj klastera ili smanjiti razmjenu znanja i suradnju unutar njih. Da bi se riješili ovi problemi, države mogu pružiti potpore inovacijskim klasterima u cilju poticanja ulaganja u zajedničku infrastrukturu (istraživačke laboratorije, testne objekte ili centre za obuku) što uključuje stvaranje otvorenih, dijeljenih resursa koje mogu koristiti svi članovi klastera i poticanja aktivnosti klastera što uključuje potpore za aktivnosti koje potiču

---

<sup>76</sup> Ibid.

<sup>77</sup> Ibid.

<sup>78</sup> Ibid.

suradnju među članovima klastera kao npr. zajednički rad na projektima, umrežavanje ili aktivnosti koje potiču stvaranje i širenje znanja. Cilj ovih potpora je stvoriti okruženje u kojem inovacijski klasteri mogu prevladati prepreke i postići svoj puni potencijal, što u konačnici doprinosi inovacijama i gospodarskom rastu. Međutim, operativne potpore za inovacijske klastere trebale bi se dodijeliti samo na privremenoj osnovi za ograničeno razdoblje koje nije duže od 10 godina. Omjer ukupnog iznosa potpora dodijeljenih za ukupne prihvatljive troškove ne smije premašivati 50% tijekom razdoblja za koje se dodjeljuje potpora<sup>79</sup>.

GBER-om su inovacijski klasteri definirani kao strukture ili organizirane skupine neovisnih strana (kao što su inovativna novoosnovana poduzeća, mala, srednja i velika poduzeća te organizacije za istraživanje i širenje znanja, neprofitne organizacije i ostali povezani gospodarski subjekti) osnovane u cilju poticanja inovacijskih aktivnosti, što postižu promicanjem dijeljenja objekata i razmjene znanja i stručnosti te učinkovitim doprinosom prijenosu znanja, umrežavanju, širenju informacija i suradnji među poduzetnicima i drugim organizacijama u klasteru<sup>80</sup>.

Potpore za inovacijske klastere regulirane su člankom 27. GBER-a i spojive su s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3. UFEU-a i izuzimaju se od obveze prijave iz članka 108. stavka 3. UFEU-a ako su ispunjeni uvjeti utvrđeni člankom 27. i oni navedeni u poglavlju I GBER-a. Dodjeljuju se isključivo pravnom subjektu koji vodi inovacijski klaster (organizacija klastera). Pristup prostorima, objektima i djelatnostima klastera otvoren je za više korisnika i omogućuje se na transparentan i nediskriminirajući način. Poduzetnicima koji su financirali najmanje 10% troškova inovacijskog klastera može se odobriti povlašteni pristup uz povoljnije uvjete. Radi izbjegavanja prekomjerne nadoknade, taj pristup mora biti razmjern doprinosu poduzetnika u troškovima ulaganja, a uvjeti povlaštenog pristupa su javni. Naknade za uporabu objekata klastera i sudjelovanje u njegovim djelatnostima moraju odgovarati tržišnoj cijeni ili troškovima uporabe i sudjelovanja. Potpore za ulaganje mogu se dodijeliti za izgradnju ili nadogradnju inovacijskih klastera. Prihvatljivi troškovi su troškovi ulaganja u nematerijalnu i materijalnu imovinu. Intenzitet potpore za ulaganje u inovacijske klastere ne smije premašiti 50% prihvatljivih troškova i može se povećati za 15 postotnih bodova za inovacijske klastere koji se nalaze u potpomognutim područjima koja ispunjavaju uvjete iz članka 107. stavka 3.

---

<sup>79</sup> Ibid.

<sup>80</sup> Ibid.

točke (a) UFEU-a i za 5 postotnih bodova za inovacijske klastere koji se nalaze u potpomognutim područjima koja ispunjavaju uvjete iz članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a. Za rad inovacijskih klastera može se dodijeliti operativna potpora čiji intenzitet ne smije premašiti 50% ukupnih prihvatljivih troškova tijekom razdoblja tijekom kojeg se dodjeljuje potpora. Razdoblje potpore ne smije premašiti deset godina<sup>81</sup>.

Prihvatljivim troškovima operativne potpore za inovacijske klastere smatraju se troškovi rada zaposlenika i administrativni troškovi (uključujući režijske troškove) koji se odnose na poticanje klastera u cilju olakšavanja suradnje, razmjene informacija i pružanja ili usmjeravanja specijaliziranih i prilagođenih usluga poslovne podrške, na promidžbu klastera kako bi se povećalo sudjelovanje novih poduzetnika ili organizacija i povećala vidljivost i na upravljanje objektima klastera; na organizaciju programa izobrazbe, radionica i konferencija kako bi se poticala razmjena znanja, povezivanje i transnacionalna suradnja<sup>82</sup>.

#### **3.5.4. POTPORE ZA IRI KOJE NISU DRŽAVNE POTPORE - POTPORE ZA PROJEKTE ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA SUKLADNO UREDBI KOMISIJE O PRIMJENI ČLANAKA 107. I 108. UGOVORA O FUNKCIONIRANJU EUROPSKE UNIJE NA *DE MINIMIS* POTPORE**

Sukladno odredbama članka 10. Zakona o državnim potporama, potpore male vrijednosti dodjeljuju se u skladu s važećom uredbom Europske unije kojom se uređuju potpore male vrijednosti<sup>83</sup>.

Područje primjene Uredbe Komisije o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na *de minimis* potpore (Uredba *de minimis*) obuhvaća potpore koje se dodjeljuju poduzetnicima u svim sektorima no ne obuhvaća potpore koje se dodjeljuju poduzetnicima koji se bave primarnom proizvodnjom proizvoda ribarstva i akvakulture, potpore koje se dodjeljuju poduzetnicima koji se bave preradom i stavljanjem na tržište proizvoda ribarstva i akvakulture, ako je iznos potpore utvrđen na temelju cijene ili količine kupljenih proizvoda ili proizvoda stavljenih na tržište, potpore koje se dodjeljuju poduzetnicima u primarnoj proizvodnji poljoprivrednih proizvoda, potpore koje se dodjeljuju poduzetnicima u sektoru prerade i stavljanja na tržište poljoprivrednih proizvoda u slučaju da se iznos potpore

---

<sup>81</sup> Ibid.

<sup>82</sup> Ibid.

<sup>83</sup> Zakon o državnim potporama (NN 47/14, 69/17)

utvrđuje na temelju cijene ili količine tih proizvoda koji su kupljeni od primarnih proizvođača ili koje dotični poduzetnici stavljaju na tržište ili ako su potpore uvjetovane njihovim djelomičnim ili potpunim prenošenjem na primarne proizvođače, potpore dodijeljene za djelatnosti povezane s izvozom u treće zemlje ili države članice, konkretno potpore izravno povezane s izvezenim količinama, uspostavljanjem i radom distribucijske mreže ili drugim tekućim rashodima povezanim s djelatnošću izvoza te potpore koje se uvjetuju upotrebom domaćih proizvoda ili usluga umjesto uvoznih<sup>84</sup>.

*De minimis* potpora smatra se dodijeljenom u trenutku kada poduzetnik u skladu s odgovarajućim nacionalnim pravnim poretom stekne zakonsko pravo na primanje potpore, neovisno o datumu isplate dok ukupan iznos *de minimis* potpora koje se po državi članici dodjeljuju jednom poduzetniku ne smije premašiti 300 000 eura tijekom bilo kojeg trogodišnjeg razdoblja. *De minimis* potpore mogu kumulirati s *de minimis* potporama koje se dodjeljuju poduzetnicima koji pružaju usluge od općeg gospodarskog interesa, *de minimis* potporama u poljoprivrednom sektoru te u sektoru ribarstva i akvakulture<sup>85</sup>.

Sukladno Uredbi *de minimis*, države članice od 1. siječnja 2026. moraju osigurati evidenciju podataka o dodijeljenim *de minimis* potporama u središnjem registru na nacionalnoj razini ili razini Unije na način da se evidentiraju podaci o korisniku, iznosu potpore, datumu dodjele, davatelju potpore, instrumentu potpore i predmetnom sektoru na temelju statističke klasifikacije ekonomskih djelatnosti u Uniji i navedenu evidenciju su dužne voditi 10 godina od datuma dodjele potpore<sup>86</sup>.

Na mrežnim stranicama MFIN-a objavljeni su podaci o dodijeljenim potporama male vrijednosti za razdoblje od 2021.-2024. godine koji uključuju i podatke o potporama male vrijednosti za IRI<sup>87</sup>.

---

<sup>84</sup> Uredba Komisije (EU) 2023/2831 od 13. prosinca 2023. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na *de minimis* potpore

<sup>85</sup> Ibid.

<sup>86</sup> Ibid.

<sup>87</sup> Ministarstvo financija Republike Hrvatske. Pristupljeno 15.8.2024. [https://mfin.gov.hr/istaknute-  
teme/koncesije-i-drzavne-potpore/drzavne-potpore/objava-podataka-o-dodijeljenim-drzavnim-potporama-i-  
potporama-male-vrijednosti/3555](https://mfin.gov.hr/istaknute teme/koncesije-i-drzavne-potpore/drzavne-potpore/objava-podataka-o-dodijeljenim-drzavnim-potporama-i-potporama-male-vrijednosti/3555)

U 2021. godini davatelji *de minimis* potpora za IRI bili su Splitsko-dalmatinska županija i Grad Samobor. Splitsko-dalmatinska županija dodijelila je ukupno pet potpora, sve u sklopu Programa poticanja IT poduzetništva na području Splitsko-dalmatinske županije u 2021.-Razvoj i promoviranje ICT sektora u SDŽ. Program je bio usmjeren na razvoj i promoviranje ICT sektora, a potpore su dodijeljene u rasponu od 50.000 do

## **4. REGULATORNI OKVIR I PRAKSA DODJELE DRŽAVNIH POTPORA ZA ISTRAŽIVANJE, RAZVOJ I INOVACIJE**

### **4.1. UREDBA KOMISIJE O PRIMJENI ČLANKA 101. STAVKA 3. UGOVORA O FUNKCIONIRANJU EUROPSKE UNIJE NA ODREĐENE KATEGORIJE SPORAZUMA O ISTRAŽIVANJU I RAZVOJU**

Donošenjem Uredbe Komisije o primjeni članka 101. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na određene kategorije sporazuma o istraživanju i razvoju<sup>88</sup> (Uredba o skupnom

---

250.000 kn. Primatelji potpore su MSP-ovi pretežno specijalizirani za računalno programiranje ali i oni u proizvodnom sektoru, što ukazuje na širok spektar primjene IT rješenja u različitim industrijama. Najveću pojedinačnu potporu od 250.000 kuna primila je tvrtka koja se bavi proizvodnjom motornih vozila, prikolica i poluprikolica što ukazuje na važnost inovacija i tehnološkog napretka čak i u tradicionalno proizvodnim sektorima. Ukupno četiri potpore koje je dodijelio Grad Samobor dodijeljene su istom primatelju što ukazuje na kontinuiranu podršku lokalnoj instituciji za poticanje poduzetništva. Iznosi ovih potpora variraju od 40.260 do 98.430 kuna. Instrumenti potpora u svim slučajevima bili su subvencije kao direktan način financijske podrške. U 2022. godini najviše de minimis potpora za IRI dodijelila je Splitsko-dalmatinska županija koja je implementirala Program „Istraživanje, razvoj i inovacije“ u Splitsko-dalmatinskoj županiji i Program jačanja poduzetničkih kompetencija. Kroz Program „Istraživanje, razvoj i inovacije“ dodijeljene su potpore IT tvrtkama i institucijama vezanim za tehnologiju što ukazuje na snažan fokus na razvoj IT sektora i tehnoloških inovacija. Neki od korisnika su: AMPLIFICO j.d.o.o. (100.000 kn), IRI d.o.o. (90.000 kn), OCULI MARE d.o.o. (90.000 kn) i WAVEFORM j.d.o.o. (100.000 kn). Unutar navedenog programa potpora od 100.000 kuna je dodijeljena i Sveučilištu u Splitu kao obrazovnoj instituciji čime je prepoznata važnost akademskog sektora u inovacijskom sustavu. Program jačanja poduzetničkih kompetencija usmjeren je na potporu razvojnim agencijama, poduzetničkim centrima i sličnim institucijama. Neki od korisnika su BIOTECHNICON PODUZETNIČKI CENTAR (40.831,47 kn), Javna ustanova „Makarska razvojna agencija“ - MARA (40.831,47 kn) i Poduzetnički centar Vrgorac d.o.o. (73.496,65 kn). Virovitičko-podravska županija dodijelila je tri pojedinačne potpore u ukupnom iznosu od 847.500 kuna korisniku POSLOVNI PARK VIROVITICA d.o.o. u ukupnom iznosu od 847.500 kuna za projekt vezan uz istraživanje geotermalnog potencijala. U 2022. godini korisnici potpora su MSP-ovi (posebno u IT sektoru), obrazovne institucije, razvojne agencije i poduzetnički centri što ukazuje na sveobuhvatan pristup razvoju koji uključuje različite sektore društva i gospodarstva. Većina potpora dodijeljena je u obliku subvencija s izuzetkom potpora za geotermalni projekt u Virovitičko-podravskoj županiji, koje su dodijeljene kao kapitalna ulaganja (instrument potpore B1).

U 2023. godini Zadarska županija dodijelila je 13 od ukupno dodijeljenih 14 de minimis potpora za IRI. Županija je implementirala „Program poticanja IT poduzetništva na području Zadarske županije“ kroz koji je dodijeljeno niz pojedinačnih potpora različitim subjektima, prvenstveno iz IT sektora. Većina primatelja potpore kategorizirana je kao mikro poduzeća, s nekoliko malih poduzetnika. Iako je naglasak na IT sektoru, potpore su dodijeljene i tvrtkama iz drugih sektora poput poslovanja nekretninama, telekomunikacija, proizvodnje proizvoda od gume i plastike, te turizma. Potpore se kreću od 1.000 do 6.000 eura, s prosječnim iznosom oko 3.000 eura i dodijeljene su u obliku subvencija. Uz Zadarsku županiju, jednu potporu je dodijelila i Virovitičko-podravska županija. Ova potpora od 3.981,69 eura dodijeljena je POSLOVNOM PARKU VIROVITICA d.o.o. za projekt vezan uz istraživanje geotermalnog potencijala. Ovo je jedina potpora koja nije dodijeljena kao subvencija, već kao kapitalno ulaganje (instrument B1).

Prema podacima dostupnim na stranicama Ministarstva financija, u razdoblju od 1. siječnja 2024. do 9. kolovoza 2024. nije dodijeljena niti jedna de minimis potpora za IRI.

<sup>88</sup> Uredba Komisije (EU) 2023/1066 od 1. lipnja 2023. o primjeni članka 101. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na određene kategorije sporazuma o istraživanju i razvoju

izuzeću za IRI) koja je stupila na snagu 1. srpnja 2023. i koja se primjenjuje do 30. lipnja 2035. prestala je važiti Uredba komisije o primjeni članka 101. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na određene kategorije sporazuma o istraživanju i razvoju<sup>89</sup>.

Uredbom o skupnom izuzeću za IRI regulirana je primjena članka 101. stavka 3. UFEU-a na određene kategorije sporazuma o istraživanju i razvoju u rasponu u kojem isti sadržavaju ograničenja tržišnog natjecanja koja su obuhvaćena člankom 101. stavkom 1. UFEU-a. Polje primjene Uredbe o skupnom izuzeću za IRI obuhvaća sporazume o istraživanju i razvoju između dva ili više sudionika koji se odnose na zajedničko ili plaćeno istraživanje i razvoj proizvoda ili tehnologija, kao i na zajedničko korištenje rezultata tog istraživanja i razvoja<sup>90</sup>.

Uredba o skupnom izuzeću za IRI definira ključne pojmove na koje se primjenjuje te donosi i nove definicije i pojašnjenja. Tako je sporazum o istraživanju i razvoju definiran kao sporazum zaključen između dvaju ili više sudionika koji se odnosi na uvjete pod kojima ti sudionici provode bilo koje od sljedećeg:

- a) zajedničko istraživanje i razvoj ugovornih proizvoda ili ugovornih tehnologija, što ne uključuje zajedničko korištenje rezultata tog istraživanja i razvoja ili uključuje zajedničko korištenje rezultata tog istraživanja i razvoja
- b) plaćeno istraživanje i razvoj ugovornih proizvoda ili ugovornih tehnologija, što ne uključuje zajedničko korištenje rezultata tog istraživanja i razvoja ili uključuje zajedničko korištenje rezultata tog istraživanja i razvoja;
- c) zajedničko korištenje rezultata istraživanja i razvoja ugovornih proizvoda ili ugovornih tehnologija provedeno u skladu s prethodnim sporazumom na temelju točke (a) između istih sudionika
- d) zajedničko korištenje rezultata istraživanja i razvoja ugovornih proizvoda ili ugovornih tehnologija provedeno u skladu s prethodnim sporazumom na temelju točke b) između istih sudionika<sup>91</sup>.

---

<sup>89</sup> Uredba komisije (EU) br. 1217/2010 od 14. prosinca 2010. o primjeni članka 101. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na određene kategorije sporazuma o istraživanju i razvoju

<sup>90</sup> Uredba Komisije (EU) 2023/1066 od 1. lipnja 2023. o primjeni članka 101. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na određene kategorije sporazuma o istraživanju i razvoju

<sup>91</sup> Ibid.

Pojmovi aktivna prodaja (svi oblici prodaje osim pasivne prodaje) kao i pasivna prodaja (prodaja ostvarena kao odgovor na samoinicijativne zahtjeve pojedinačnih klijenata, uključujući isporuku proizvoda klijentu, bez oglašavanja koje je aktivno usmjereno na određenog klijenta, skupinu klijenata ili područje, uključujući prodaju koja proizlazi iz sudjelovanja u postupcima javne nabave ili podnošenja ponuda za privatne pozive na nadmetanje) sada su definirane Uredbom o skupnom izuzeću za IRI, a definicija pojma potencijalni konkurent modificirana je uklanjanjem reference na malo ali trajno povećanje relativnih cijena)<sup>92</sup>.

Sukladno članku 3. sporazumom o istraživanju i razvoju mora se odrediti da svi sudionici imaju puni pristup konačnim rezultatima zajedničkog ili plaćenog istraživanja i razvoja u svrhu daljnjeg istraživanja i razvoja i korištenja što uključuje sva proizašla prava intelektualnog vlasništva te znanje i iskustvo i odobrava se čim rezultati istraživanja i razvoja postanu dostupni. Također, ako se sporazumom o istraživanju i razvoju sudionicima omogućuje da si međusobno daju naknadu za davanje pristupa rezultatima u svrhu daljnjeg istraživanja i razvoja ili u svrhu korištenja, naknada ne smije biti toliko visoka da u biti zapriječi takav pristup. Istraživački instituti, akademska tijela, ili poduzetnici koji pružaju istraživanje i razvoj kao komercijalnu uslugu, a uobičajeno nisu aktivni u korištenju rezultata, mogu pristati ograničiti svoje korištenje tih rezultata u svrhu daljnjeg istraživanja i razvoja. Ako sudionici u skladu s uredbom ograniče svoja prava korištenja, posebno ako se specijaliziraju u smislu korištenja, pristup rezultatima u svrhu korištenja može se sukladno tome ograničiti<sup>93</sup>.

Pristup postojećem znanju i iskustvu reguliran je člankom 4. na način da ako sporazum o istraživanju i razvoju ne uključuje zajedničko korištenje rezultata, izuzeće se primjenjuje pod uvjetom da je sporazumom propisano da svaki sudionik mora dobiti pristup svim postojećim znanjima i iskustvima drugih sudionika ako su prijeko potrebna za korištenje rezultata. Ako se sporazum propisuje da si sudionici međusobno daju naknadu za davanje pristupa svojim postojećim znanjima i iskustvima, naknada ne smije biti toliko visoka da u biti zapriječi takav pristup<sup>94</sup>.

---

<sup>92</sup> Ibid.

<sup>93</sup> Ibid.

<sup>94</sup> Ibid.

Zajedničko korištenje definirano je člankom 5. na način da se isto odnosi samo na rezultate koji su neophodni za proizvodnju ugovornih proizvoda ili primjenu ugovornih tehnologija i zaštićeni pravima intelektualnog vlasništva ili čine znanje i iskustvo<sup>95</sup>.

Ako je jedan ili više sudionika zadužen za proizvodnju ugovornih proizvoda putem specijalizacije u kontekstu korištenja, izuzeće se primjenjuje pod uvjetom da se od tih sudionika zahtijeva da ispune narudžbe za isporuku ugovornih proizvoda drugih sudionika, osim ako se sporazumom o istraživanju i razvoju također predviđa da distribuciju provodi zajednički tim, organizacija ili poduzetnik ili da se zajednički povjerava trećoj strani ili su se sudionici dogovorili da ugovorne proizvode može distribuirati samo sudionik koji proizvodi<sup>96</sup>.

Članak 6. definira pragove tržišnog udjela za primjenu izuzeća. Za konkurentske sudionike, zbrojeni tržišni udio ne smije prelaziti 25% na mjerodavnim tržištima. Za nekonkurentske sudionike, izuzeće se primjenjuje bez obzira na tržišni udio.

Izuzeće se općenito primjenjuje tijekom trajanja istraživanja i razvoja, a u slučaju zajedničkog korištenja rezultata, nastavlja se primjenjivati sedam godina nakon što su proizvodi ili tehnologije prvi put stavljeni na tržište (članak 6. stavci 3. i 4.) što znači da ako poduzeća koja surađuju nisu konkurenti ili su konkurenti na trenutnom tržištu, ali planiraju provoditi zajedničko istraživanje i razvoj s ciljem stvaranja potpuno nove potražnje ili tržišta, njihova suradnja u istraživanju i razvoju izuzeta je na najmanje sedam godina, bez obzira na tržišne udjele<sup>97</sup>.

Članak 8. navodi ograničenja koja, ako su uključena u sporazum, isključuju mogućnost primjene izuzeća kao što su: ograničavanje slobode sudionika da provode neovisno istraživanje i razvoj, ograničavanje proizvodnje ili prodaje te dogovaranje cijena dok su člankom 9. definirane određene obveze koje ne mogu biti izuzete, poput obveze neosporavanja valjanosti prava intelektualnog vlasništva<sup>98</sup>.

Uz Uredbu o skupnom izuzeću za IRI donesena je i Komunikacija Komisije - Smjernice o primjenjivosti članka 101. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na sporazume o

---

<sup>95</sup> Ibid.

<sup>96</sup> Ibid.

<sup>97</sup> Ibid.

<sup>98</sup> Ibid.

horizontalnoj suradnji<sup>99</sup> koje su na snazi od 21. srpnja 2023. i pomažu poduzetnicima u procjeni je li njihova suradnja u skladu s člankom 101. UFEU-a.

Analizu položaja MSP-ova vezano uz sporazume o istraživanju i razvoju i mogućim poboljšanjima regulatornog okvira pruža izvještaj pod naslovom „R&D cooperation agreements Exempted under the EU R&D concluded by SMEs - Block Exemption Regulation? - final report“ autora Björna Lundqvista, objavljen na službenim mrežnim stranicama Europske unije. U bitnome, autor navodi da MSP-ovi igraju ključnu ulogu u poticanju gospodarskog razvoja i inovacija, no da se zbog svoje ograničene veličine, često suočavaju s izazovima u pristupu resursima potrebnim za istraživanje i razvoj. Kako bi prevladali te prepreke, MSP-ovi često ulaze u sporazume o suradnji u istraživanju i razvoju s drugim poduzećima, uključujući i velika poduzeća. EU prepoznaje važnost takve suradnje i nastoji je poticati kroz Uredbu o skupnom izuzeću za IRI. Međutim, postojeća regulativa je složena i potencijalno nejasna za MSP-ove što ih može odvratiti od ulaska u korisne suradnje. Ključni izazovi s kojima se MSP-ovi suočavaju uključuju poteškoće u razumijevanju definicije izuzeća, pojma konkurenta i izračunavanju relevantnog tržišnog udjela. Ovi problemi mogu dovesti do pravne nesigurnosti i obeshrabriti MSP-ove od sudjelovanja u prokonkurentskim sporazumima o suradnji. Autor predlaže nekoliko mogućih rješenja za pojednostavljenje i pojašnjenje pravila za MSP-ove. Jedno od rješenja je uvođenje novih testova ili pragova za identificiranje prokonkurentskih sporazuma o suradnji u istraživanju i razvoju koji bi trebali biti izuzeti koji bi se mogli temeljiti na: postojanju drugih konkurentskih napora u istraživanju i razvoju; definiciji MSP-a temeljenoj na apsolutnim parametrima (npr. broj zaposlenika, godišnji promet) i pokazatelju da MSP nije među najvećim poduzećima na relevantnom tržištu. Nadalje, autor predlaže da se razmotri izmjena članka 3. stavka 2. Uredbe o skupnom izuzeću za IRI kako bi se MSP-ovima omogućilo ograničavanje upotrebe rezultata istraživanja samo u svrhe daljnjeg istraživanja, slično izuzeću koje trenutno postoji za istraživačke institute i akademske ustanove te sugerira pojednostavljenje i pojašnjenje pravila u vezi s izračunom tržišnih udjela i definicijom konkurenata<sup>100</sup>.

---

<sup>99</sup> Komunikacija Komisije - Smjernice o primjenjivosti članka 101. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na sporazume o horizontalnoj suradnji (2023/C 259/01)

<sup>100</sup> Europa.eu. Pristupljeno 9.8.2024. R&D cooperation agreements Exempted under the EU R&D concluded by SMEs - Block Exemption Regulation? - final report. Lundqvist, Björn. [https://competition-policy.ec.europa.eu/system/files/2022-03/kd0722073enn\\_HBER\\_RDBER\\_and\\_SMEs.pdf](https://competition-policy.ec.europa.eu/system/files/2022-03/kd0722073enn_HBER_RDBER_and_SMEs.pdf)

#### **4.2. MAKSIMALNI PRAGOVİ POTPORE SUKLADNO ZAKONU O DRŽAVNOJ POTPORI ZA ISTRAŽIVAČKO-RAZVOJNE PROJEKTE**

Maksimalni pragovi potpore za istraživačko-razvojne projekte definirani su člankom 12. Zakona o državnoj potpori za istraživačko-razvojne projekte na način da je ukupni iznos potpore za istraživanje i razvoj koje korisnik po projektu može ostvariti:

- a) za pretežno temeljno istraživanje: iznos u protuvrijednosti u kunama do 300.000,00 eura po poduzetniku po projektu
- b) za pretežno industrijsko istraživanje: iznos u protuvrijednosti u kunama do 200.000,00 eura po poduzetniku po projektu
- c) za pretežno eksperimentalni razvoj: iznos u protuvrijednosti u kunama do 100.000,00 eura po poduzetniku po projektu za studije izvedivosti u pripremi istraživačkih djelatnosti: iznos u protuvrijednosti u kunama do 50.000,00 eura po studiji.

Prethodno navedeni ukupni iznosi mogu se povećati ako više od 50% troškova istraživanja koje se provodi na temelju ugovora, znanja i patenata koji se pribavljaju ili licencijom ustupaju od drugih strana po tržišnim uvjetima te troškovi savjetodavnih i sličnih usluga koje se pribavljaju isključivo za istraživačko-razvojni projekt, poduzetnik ugovori s organizacijama za istraživanje i širenje znanja<sup>101</sup>.

Ako je više od polovice prihvatljivih troškova projekta nastalo djelatnostima obuhvaćenim kategorijama industrijskog istraživanja i temeljnog istraživanja zajedno, projekt se u smislu ovoga članka definira kao pretežno industrijsko istraživanje<sup>102</sup>.

Najviši ukupni zbirni iznos potpore za istraživačko-razvojni projekt koji pojedini poduzetnik može ostvariti na temelju navedenog zakona je sljedeći:

- a) za pretežno temeljno istraživanje: iznos u protuvrijednosti u kunama do 40 milijuna eura po poduzetniku po projektu
- b) za pretežno industrijsko istraživanje: iznos u protuvrijednosti u kunama do 20 milijuna eura po poduzetniku po projektu
- c) za pretežno eksperimentalni razvoj: iznos u protuvrijednosti u kunama do 15 milijuna eura po poduzetniku po projektu.

---

<sup>101</sup> Zakon o državnoj potpori za istraživačko-razvojne projekte (NN 64/18)

<sup>102</sup> Ibid.

Najviši ukupni iznos državne potpore koji se može ostvariti na temelju navedenog zakona i drugih pravnih osnova za studije izvedivosti u pripremi istraživačkih djelatnosti jednak je iznosu protuvrijednosti kuna do 7,5 milijuna eura po studiji<sup>103</sup>.

Utvrđeni iznosi potpore u smislu ovoga članka ne smiju se izbjegavati umjetnim razdvajanjem projekta potpore na nekoliko projekata sa sličnim karakteristikama, ciljevima ili korisnicima, što utvrđuje Ministarstvo ili provedbeno tijelo na temelju zaprimljene prijave<sup>104</sup>.

#### **4.3. DODIJELJENE DRŽAVNE POTPORE ZA PROJEKTE ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA SUKLADNO GODIŠNJIM IZVJEŠĆIMA O DRŽAVNIM POTPORAMA MINISTARSTVA FINACIJA RH ZA RAZDOBLJE OD 2014.- 2020. GODINE**

Sukladno članku 3. Zakona o državnim potporama MFIN izrađuje Godišnje izvješće o državnim potporama<sup>105</sup>. Izvješća se temelje na podacima o dodijeljenim državnim potporama koje su MFIN-u dostavili davatelji potpora, a to su nadležna ministarstva, agencije, fondovi, Hrvatska banka za obnovu i razvitak i jedinice područne (regionalne) i lokalne samouprave. Analitičkim pregledom državnih potpora, usporedive su razine i strukture državnih potpora dodijeljenih u RH s odgovarajućim podacima EU-a u cjelini, odnosno s državama članicama pojedinačno. Izvještaji sadrže analitički prikaz svih državnih potpora u RH dodijeljenih u određenoj godini po propisanoj metodologiji i propisima donesenim temeljem Zakona, odnosno sukladno metodologiji prikazivanja državnih potpora koja se koristi u EU<sup>106</sup>.

U travnju 2016. godine MFIN je izradio Godišnje izvješće o državnim potporama za 2014. godinu koje sadrži analitički prikaz svih državnih potpora u RH dodijeljenih u 2014. godini s revidiranim podacima o dodijeljenim potporama u 2012. i 2013. kao i detaljan opis iznosa, kategorija, instrumenata, davatelja i primatelja potpora. U 2014. godini u RH su dodijeljene potpore u ukupnom iznosu od 8.587,3 milijuna kuna od čega je za potpore za IRI dodijeljeno 135,4 milijuna kuna tj. 17,7 milijuna eura. Udio potpora za IRI u ukupno dodijeljenim potporama u RH u 2014. godini iznosio je 1,58%, a njihov udio u BDP-u u 2014. godini iznosio

---

<sup>103</sup> Ibid.

<sup>104</sup> Ibid.

<sup>105</sup> Zakon o državnim potporama (NN 47/14, 69/17)

<sup>106</sup> Ministarstvo financija Republike Hrvatske. Pristupljeno 17.8.2024.

<https://mfin.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/koncesije-dp/izvjesca//Godisnje%20izvjesce%20o%20drzavnim%20potporama%202014.pdf>

je 0,04%. Potpore za IRI su u 2014. godini u najvećoj mjeri dodjeljivane u obliku poreznih olakšica i to u iznosu od 124,3 milijuna kuna odnosno 91,8% te putem subvencija u iznosu od 11,1 milijun kuna odnosno 8,2%. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta je u 2014. godini dodijelilo potpore za IRI u iznosu od 124,3 milijuna kuna temeljem odredbi o poreznim olakšicama sadržanim u Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju. Osim navedenih potpora, isto ministarstvo je u 2014. godini dodijelilo i 11,1 milijun kuna subvencija temeljem Odluke o ciljevima, uvjetima i postupcima za dodjeljivanje državne potpore za istraživanje i razvoj<sup>107</sup>.

U ožujku 2017. godine MFIN je donio Godišnje izvješće o državnim potporama za 2015. godinu koje sadrži analitički prikaz svih državnih potpora u RH dodijeljenih u 2015. godini s revidiranim podacima o dodijeljenim potporama u 2013. i 2014. godini. U 2015. godini u RH su dodijeljene potpore u ukupnom iznosu od 9.892,5 milijuna kuna od čega je za IRI dodijeljeno 30,4 milijuna kuna (4,0 milijuna eura). Udio potpora za IRI u 2015. godini u ukupno dodijeljenim potporama u RH iznosi 0,31% dok je njihov udio u BDP-u 0,01%. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta je temeljem odredbi o poreznim olakšicama sadržanim u Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju u 2015. godini dodijelilo potpore za IRI u iznosu od 23,3 milijuna kuna. Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (HAMAG-BICRO) je u 2015. godini dodijelila potpore putem subvencija u iznosu od 7,1 milijun kuna od čega se iznos od 4,3 milijuna kuna odnosi na Program razvoja na znanju utemeljenih poduzeća - RAZUM te 2,8 milijuna kuna na Program suradničkog istraživanja i razvoja - IRCRO<sup>108</sup>.

U prosincu 2017. godine MFIN je donio Godišnje izvješće o državnim potporama za 2016. godinu koje sadrži analitički prikaz svih državnih potpora u RH dodijeljenih u 2016. godini s revidiranim podacima o dodijeljenim državnim potporama u 2014. i 2015. godini. U 2016.

---

<sup>107</sup> Ibid. Korisnici potpora bili su: Agrolaguna d.d., Banko d.o.o., Bovis d.o.o., Ericsson Nikola Tesla, Fidelta d.o.o., Hedera d.o.o., HSTEC d.d., INETEC - Institut za nuklearnu tehnologiju d.o.o., Infigo IS d.o.o., Končar Institut za elektrotehniku d.d., Locus d.o.o., Mikroprojekt d.o.o., Mireo d.d., Omni Aspect d.o.o., Pliva Hrvatska d.o.o. te S.D. Informatika.

<sup>108</sup> Ministarstvo financija Republike Hrvatske. Pristupljeno 17.8.2024.

<https://mfin.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/koncesije-dp/izvjesca/Godisnje%20izvjesce%20o%20drzavnim%20potporama%202015.pdf>

Neki od korisnika navedenih potpora su: Azonprinter d.o.o., Citus d.o.o., CS Computer Systems d.o.o., Dental BioScience j.d.o.o., Morska vidra d.o.o., Multicom d.o.o., Neos d.o.o., Oreus d.o.o., Pandora studio d.o.o., Perpetuum Mobile d.o.o., Pro Integris d.o.o., Rimac Automobili d.o.o., RIS d.o.o., Salona-Var d.o.o. te SMART-SENSE d.o.o.

godini u RH su dodijeljene potpore u ukupnom iznosu od 11.418,9 milijuna kuna od čega potpore za IRI ukupno od 13,2 milijuna kuna, odnosno 1,8 milijuna eura. Udio potpora za IRI u 2016. godini u ukupno dodijeljenim potporama u RH iznosi 0,12%, a njihov udio u BDP-u u 2016. godini iznosi manje od 0,01%. U 2016. godini, potpore za IRI su u najvećoj mjeri dodjeljivane putem subvencija i to u iznosu od 10,2 milijuna kuna odnosno 77,3% te u obliku poreznih olakšica i to u iznosu od 3,0 milijuna kuna ili 22,7%. HAMAG-BICRO je u 2016. godini putem subvencija dodijelio potpore u iznosu od 10,2 milijuna kuna od čega se iznos od 2,9 milijuna kuna odnosi na Program EUREKA, kojim se potiču mala i srednja poduzeća na suradnju s međunarodnim partnerima u pokretanju istraživačko-razvojnih aktivnosti. Također, dodijeljeno je i 1,4 milijuna kuna temeljem Programa EUROSTARS koji je nastao kao zajednička inicijativa EUREKA-e i Europske komisije za istraživanje i razvoj, a korisnik tih sredstava je tvrtka Sedam IT d.o.o. Zaključno, temeljem programa Provjera inovativnog koncepta za poduzetnike (PoC Private) dodijeljeno je 5,9 milijuna kuna<sup>109</sup>.

U listopadu 2018. godine MFIN je donio Godišnje izvješće o državnim potporama za 2017. godinu koje sadrži analitički prikaz svih državnih potpora u RH dodijeljenih u 2017. godini s revidiranim podacima o dodijeljenim državnim potporama u 2016. i 2015. godini. U 2017. godini dodijeljene su potpore u ukupnom iznosu od 12.393,8 milijuna kuna od čega je za potpore za IRI dodijeljeno 348 milijuna kuna (46,6 milijuna eura) isključivo putem subvencija što predstavlja značajno povećanje u odnosu na 2016. godinu. Udio potpora za IRI u 2017. godini u ukupno dodijeljenim potporama u RH iznosi 2,81% dok njihov udio u BDP-u u 2017. godini iznosi 0,10%. Ministarstvo znanosti i obrazovanja (MZO) je u 2017. godini dodijelilo potpore u iznosu od 6,2 milijuna kuna temeljem Programa dodjele državnih potpora za projekte istraživanja i razvoja, a korisnici navedenog programa bili su poduzetnici: Genos d.o.o. s iznosom od 5,8 milijuna kuna te Ericsson Nikola Tesla d.d. s iznosom od 284.128,82 kuna. Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta (MINGO) je u 2017. godini dodijelilo potpore

---

<sup>109</sup> Ministarstvo financija Republike Hrvatske. Pristupljeno 17.8.2024.

<https://mfin.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/koncesije-dp/izvjesca/Godisnje%20izvjesce%20o%20drzavnim%20potporama%202016.pdf>

Korisnici programa EUREKA su: Vidi-to d.o.o., Omni Aspect d.o.o., HSM-Informatika d.o.o. i MKP d.o.o. Korisnici programa Provjera inovativnog koncepta za poduzetnike (PoC Private) su: AdScanner d.o.o., BioGnost d.o.o., Cognitio elektronika d.o.o., CS computer systems d.o.o., EBC Technology d.o.o., EMPAD CTS d.o.o., Gdi GISDATA d.o.o., Geolux d.o.o., ITEL d.o.o., Mikroprojekt d.o.o., Mobilisis d.o.o., Motio d.o.o., Omega software d.o.o., Plastform d.o.o., Primark d.o.o., Rimac automobili d.o.o., Sedam IT d.o.o., Supracontrol d.o.o., T.B.S.-tvornica betonskih stupova d.o.o., Tesla d.o.o. i Visor d.o.o.

putem subvencija u iznosu od 341,9 milijuna kuna temeljem Programa dodjele državnih potpora za povećanje razvoja novih proizvoda i usluga koji proizlaze iz aktivnosti istraživanja i razvoja<sup>110</sup>.

U rujnu 2019. godine MFIN je donio Godišnje izvješće o državnim potporama za 2018. godinu koje sadrži analitički prikaz svih državnih potpora i potpora male vrijednosti dodijeljenih u RH u 2018. godini s revidiranim podacima o dodijeljenim državnim potporama i potpora male vrijednosti u 2017. i 2016. godini. U RH u 2018. godini, potpore su dodijeljene u ukupnom iznosu 14.814,1 milijuna kuna od čega za IRI 377,4 milijuna kuna (50,9 milijuna eura) isključivo putem subvencija. Udio potpora za IRI u ukupno dodijeljenim potporama u RH iznosi 2,55%, dok njihov udio u BDP-u iznosi 0,10%. U 2018. godini, MINGO je dodijelio potpore za IRI putem subvencija u iznosu od 377,4 milijuna kuna. Navedeni iznos odnosi se na Program dodjele državnih potpora za povećanje razvoja novih proizvoda i usluga koji proizlaze iz aktivnosti istraživanja i razvoja putem kojeg je dodijeljeno 342 milijuna kuna te na Program dodjele državnih potpora za povećanje inovativnosti malih i srednjih poduzetnika putem kojeg je dodijeljeno 35,4 milijuna kuna. Temeljem Programa dodjele državnih potpora za povećanje razvoja novih proizvoda i usluga koji proizlaze iz aktivnosti istraživanja i razvoja, MINGO dodijelilo državne potpore za IRI u iznosu od 342 milijuna kuna. Također, isto ministarstvo dodijelilo je u 2018. godini potpore za istraživanje i razvoj temeljem Programa dodjele državnih potpora za povećanje inovativnosti malih i srednjih poduzetnika i inovacije<sup>111</sup>.

---

<sup>110</sup> Ministarstvo financija Republike Hrvatske. Pristupljeno 17.8.2024.

<https://mfin.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/koncesije-dp/izvjesca//Godisnje%20izvjesce%20o%20drzavnim%20potporama%202017.pdf>

Neki od korisnika potpora Programa dodjele državnih potpora za povećanje razvoja novih proizvoda i usluga koji proizlaze iz aktivnosti istraživanja i razvoja su: Ad Plastik d.d., Aluflexpack novi d.o.o., Cedevita d.o.o., DOK-ING d.o.o., Genos d.o.o., Inetec - Institut za nuklearnu tehnologiju d.o.o., Končar - Institut za elektrotehniku d.d., Rasco Tvornica komunalne opreme d.o.o., Rimac automobili d.o.o., Sedam IT d.o.o., Sintaksa d.o.o., Smart sense d.o.o. i Tehnix d.o.o.

<sup>111</sup> Ministarstvo financija Republike Hrvatske. Pristupljeno 17.8.2024.

<https://mfin.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/koncesije-dp/izvjesca//Godisnje%20izvjesce%20o%20drzavnim%20potporama%202018.pdf>

Neki od korisnika potpora iz Programa dodjele državnih potpora za povećanje razvoja novih proizvoda i usluga koji proizlaze iz aktivnosti istraživanja i razvoja su: Agrivi d.o.o., Alfa Tim d.o.o., Bella Software d.o.o., CS Computer Systems d.o.o., DIV Grupa d.o.o., DOK-ING d.o.o., DI Spačva d.d., Elektrovina Plus d.o.o., Elna Kabel d.o.o., Feroimpex d.o.o., GDI Gisdata d.o.o., Genera d.d., Helm d.o.o., Hrvatska elektroprivreda d.d., Husar d.o.o., INETEC - Institut za nuklearnu tehnologiju d.o.o., Jedinstvo - proizvodnja namjenske opreme d.o.o., Klimaoprema d.d., Končar - elektronika i informatika d.d., Mareton d.o.o., Oroundo Mobile GmbH - podružnica Zagreb, Radionica željezničkih vozila Čakovec, d.o.o., Sedam IT d.o.o., Solvis d.o.o., Telegra Solutions d.o.o., Xylon d.o.o. i ostali. Korisnici potpora za istraživanje i razvoj i inovacije temeljem Programa

U listopadu 2020. godine MFIN je donio Godišnje izvješće o državnim potporama za 2019. godinu koje sadrži analitički prikaz svih državnih potpora i potpora male vrijednosti dodijeljenih u 2019. godini u RH sa svim revidiranim podacima o dodijeljenim državnim potporama i potpora male vrijednosti u 2018. i 2017. godini. U 2019. godini potpore su dodijeljene u ukupnom iznosu 15.201,3 milijuna kuna od čega za IRI 233,8 milijuna kuna (31,5 milijun eura). Udio potpora za IRI u ukupno dodijeljenim potporama u RH iznosio je 1,54%, dok je njihov udio u BDP-u iznosio 0,06%. Potpore za IRI u 2019. godini, dodijeljene u iznosu od 233,8 milijuna kuna, a instrumenti dodijele su subvencije te porezne olakšice. Putem subvencija dodijeljeno je 175,7 milijuna kuna što čini udio od 75,1% u potporama IRI te putem poreznih olakšica u iznosu od 58,1 milijun kuna ili 24,9%. Jedini davatelj potpora za IRI u 2019. godini je MINGO koje je u 2019. godini dodijelio potpore putem subvencija u iznosu od 31,6 milijuna kuna. Navedeni iznos odnosi se na Program dodjele državnih potpora za provjeru inovativnog koncepta. Također, isto Ministarstvo je dodijelilo potpore za IRI putem poreznih olakšica u iznosu od 58,1 milijuna kuna temeljem Zakona o državnoj potpori za istraživačko-razvojne projekte. Zaključno, MINGO je dodijelio u 2019. godini potpore za IRI i temeljem Programa dodjele državne potpore za razvoj Centara kompetencija (CEKOM)<sup>112</sup>.

---

dodjele državnih potpora za povećanje inovativnosti malih i srednjih poduzetnika i inovacije su: korisnici tih potpora su: Aduro Ideja d.o.o., Advisera Expert Solutions d.o.o., Analyticom d.o.o., Apsolon d.o.o., Azonprinter d.o.o., Croz d.o.o., CS Computer Systems d.o.o., GDI Gisdata d.o.o., Hstec d.d., Ingemark d.o.o., Inspecto d.o.o., Login d.o.o., Marker d.o.o., Multicom, d.o.o., Sedam IT d.o.o., Sedmi odjel d.o.o., Smartek, d.o.o., Sunturist d.o.o., Svam Plus d.o.o. i TIS - objektni informacijski sustavi d.o.o.

<sup>112</sup> Ministarstvo financija Republike Hrvatske. Pristupljeno 17.8.2024.

<https://mfin.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/koncesije-dp/izvjesca//Godisnje%20izvjesce%20o%20drzavnim%20potporama%202019.pdf>

Neki od korisnika Programa dodjele državnih potpora za provjeru inovativnog koncepta su: 2DP Projekt d.o.o., 3D Integra d.o.o., 3Dtech d.o.o., Adopto Tech d.o.o., Aestus financijsko savjetovanje d.o.o., Algebra d.o.o., Amalgen d.o.o., Atomic Intelligence d.o.o., Bioscientific Designs d.o.o., Brkić Metalprodukt d.o.o., Centar za razvoj održivih tehnologija d.o.o., Cras d.o.o., CS Computer systems d.o.o., Diatch d.o.o., Diversitas IT sustavi d.o.o., E - Glas d.o.o., Ekobit d.o.o., Envision Ventures j.d.o.o., Evolva d.o.o., Geek Squad j.d.o.o., Geolux d.o.o., Geotest d.o.o., Intemus d.o.o., Jadran - Informatika d.o.o., K&B Eclat d.o.o., Kod Biro d.o.o., LafTonic d.o.o., Lamaro Digital d.o.o., Mono d.o.o., Myrio d.o.o., Nanoing j.d.o.o., Novatec d.o.o., Omnion Research International d.o.o., PhyoX d.d., Pixel Industry d.o.o., Proteko d.o.o., Salona-Var d.o.o., Sample Control d.o.o., Sedam IT d.o.o., Send d.o.o., UM i UM, d.o.o. i Verified Diagnosis j.d.o.o. Korisnici potpora za IRI kroz porezne olakšice su: AG04 Innovative Solutions d.o.o., Amphinicy d.o.o., Asseco See d.o.o., Brodograđevna industrija Split d.d.-Brodosplit d.d., CS Computer Systems d.o.o., DIV Grupa d.o.o., Ericsson Nikola Tesla d.d., Genos d.o.o., Geolux d.o.o., Hstec d.d., Infoart, d.o.o., Inin Informatički Inženjering d.o.o., Jadran - Galenski laboratorij d. d., Multicom d.o.o., Nanobit d.o.o., Plane Simple d.o.o., RIDE Technologies d.o.o., S.D. Informatika d.o.o., Uber d.o.o., Visor d.o.o. i Zagreb Data d.o.o. Svi korisnici CEKOM-a su: Biognost d.o.o., Consortium d.o.o., Dječja bolnica Srebrnjak, Exaltum ultra d.o.o., Genos d.o.o., HS Produkt d.o.o., Institut Ruđer Bošković, Klinika za infektivne bolesti dr. Fran Mihaljević, Krojački obrt Iгла, Kuzmić d.o.o.,

U studenom 2021. godine MFIN je donio Godišnje izvješće o državnim potporama za 2020. godinu koje sadrži analitički prikaz svih državnih potpora i potpora male vrijednosti dodijeljenih u RH u 2020. godini, uključujući i revidirane podatke o svim dodijeljenim državnim potporama i potporama male vrijednosti za 2019. i 2018. godinu. Ukupne potpore u 2020. godini u RH dodijeljene su u iznosu od 21.099,5 milijuna kuna od čega su potpore za IRI dodijeljene u iznosu od 1.318 milijuna kuna (175,0 eura). Njihov udio u ukupno dodijeljenim potporama u 2020. godini iznosio je 6,3%, dok je udio u BDP-u iznosio 0,35%. U odnosu na instrumente dodjele, putem subvencija dodijeljeno je 1.263,5 milijuna kuna što čini udio od 95,9% u potporama za IRI, dok je putem poreznih olakšica dodijeljen iznos od 54,5 milijuna kuna ili 4,1%. U 2020. godini, davatelj potpora za IRI bio je MINGO/MINGOR koji je u 2020. godini dodijelilo potpore za IRI u iznosu od 1.276,7 milijuna kuna. Potpore su dodjeljivane putem sljedećih programa: Program dodjele državnih potpora za povećanje razvoja novih proizvoda i usluga koji proizlaze iz aktivnosti istraživanja i razvoja u iznosu od 920,7 milijuna kuna, Program dodjele državne potpore za razvoj Centara kompetencija u iznosu od 203,1 milijun kuna, Program dodjele državnih potpora za povećanje inovativnosti malih i srednjih poduzetnika u iznosu od 91,7 milijuna kuna, temeljem Zakona o državnoj potpori za istraživačko-razvojne projekte u iznosu od 54,5 milijuna kuna te putem Programa dodjele državnih potpora za provjeru inovativnog koncepta u iznosu od 6,7 milijuna kuna. Također, isto ministarstvo je dodijelilo predmetne potpore putem poreznih olakšica u iznosu od 54,5 milijuna kuna temeljem Zakona o državnoj potpori za istraživačko-razvojne projekte<sup>113</sup>.

---

Rinel, Spin Valis d.d., Sveučilište u Splitu Medicinski fakultet Split, Sveučilište u Zagrebu Farmaceutsko-biokemijski fakultet, Sveučilište u Zagrebu Kineziološki fakultet i Sveučilište u Zagrebu Prirodoslovno-matematički fakultet.

<sup>113</sup> Ministarstvo financija Republike Hrvatske. Pristupljeno 17.8.2024.

<https://mfin.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/koncesije-dp/izvjesca//Godi%C5%A1nje%20izvje%C5%A1%C4%87e%20o%20dr%C5%BEavnim%20potporama%202020.pdf>

Neki od korisnika Programa dodjele državnih potpora za povećanje razvoja novih proizvoda i usluga su: Altpro d.o.o., A-More Yachts d.o.o., Brodograđevna industrija Split d.d.-Brodosplit d.d., Calucem d.o.o., CS Computer systems d.o.o., Čateks d.d., DIV Grupa d.o.o., Dokument IT d.o.o., Duplico d.o.o., Elektrocentar Petek d.o.o., Frigo Plus d.o.o., GDI Gisdata d.o.o., Gideon brothers d.o.o., Gumiimpex - Gumi reciklaža i proizvodnja d.d., INA-Industrija nafte d.d., Intis d.o.o., Jadran - Galenski laboratorij d. d., Kelteks d.o.o., Kodeks d.o.o., Končar - Elektronika i informatika d.d., Končar - Metalne konstrukcije d.d., Končar-Generatori i motori d.d., Lemax d.o.o., Medilab One d.o.o., MLC Electronic d.o.o., Neos d.o.o., Novatec d.o.o., Poslovna inteligencija d.o.o., Purić d.o.o., RASCO tvornica komunalne opreme d.o.o., Rimac Automobili d.o.o., S.C.A.N. d.o.o., Sample control d.o.o., Sedam IT d.o.o., Smart Sense D d.o.o., Specijalna bolnica Radiochirurgia Zagreb, Specijalna bolnica Sv. Katarina, Spin Valis d.d., Storm computers d.o.o., Šela proizvodnja d.o.o. i Xellia d.o.o. Neki od korisnika Programa dodjele državne potpore za razvoj Centara

Zaključno, prema namjeni potpore za IRI su u razdoblju od 2014. do 2020. godine dodijeljene su za projekte istraživanja i razvoja za temeljna, primijenjena i razvojna, istraživanja i studije o tehničkoj izvodivosti za primijenjena i razvojna istraživanja, pokrivanje troškova zaštite prava industrijskog vlasništva za male i srednje poduzetnike, za novoosnovane male poduzetnike koji se bave inovacijama, inovacije procesa i organizacije poslovanja u sektoru usluga, savjetodavne usluge o inovacijama i usluge koje potiču inovacije (mali i srednji poduzetnici), unajmljivanje visoko stručnog kadra koji se privremeno zapošljava iz istraživačkih organizacija ili velikih poduzetnika u malim i srednjim poduzetnicima i osnivanje, širenje i oživljavanje inovacijskih clustera.

---

kompetencija su: 3T. Cable d.o.o., Adria Winch d.o.o., Alarm Automatika d.o.o., Altpro, d.o.o., Apsolon d.o.o., Combis d.o.o., CS Computer Systems d.o.o., DIV Grupa d.o.o., Elektrokovina Plus d.o.o., Energetski institut Hrvoje Požar, Energo d.o.o., Ericsson Nikola Tesla d.d., Exevio d.o.o., Hladni val d.o.o., Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Hrvatski Telekom d.d., Industrijski park Nova Gradiška d.o.o., Infodom d.o.o., ININ Informatički inženjering d.o.o., Klimaoprema d.d., Končar - Električni uređaji d.d., Končar - Inženjering za energetiku i transport d.d., Kreativni odjel d.o.o., Migautomatika d.o.o., Pharmagal d.o.o., Puđa d.o.o., Rijeka promet d.d., Smart RI d.o.o., Smart Sense d.o.o., Smartis d.o.o., Vodovod i kanalizacija d.o.o. i Zavod za informatičku djelatnost Hrvatske d.o.o. Neki od korisnika Programa dodjele državnih potpora za povećanje inovativnosti malih i srednjih poduzetnika su: Advans Adria d.o.o., Altpro, d.o.o., Amm d.o.o., Amplifico j.d.o.o., Byte Lab Grupa d.o.o., Drvoplast d.d., Elmar electronic d.o.o., Enerkon d.o.o., Etranet Grupa d.o.o., GDI Gisdata d.o.o., HSM-Informatika d.o.o., Intis d.o.o., Mareton d.o.o., Markoja d.o.o., MEP d.o.o., Metal Product d.o.o., Multicom d.o.o., Omiko d.o.o., Polar d.o.o., Smart Sense d.o.o., Šela proizvodnja d.o.o., TP Strojari d.o.o., Vodoprivreda Vinkovci d.d. i Xylon d.o.o. Svi korisnici potpora putem poreznih olakšica su: Centaurus d.o.o., Čateks d.d., DIV Grupa d.o.o., Ekobit d.o.o., Ericsson Nikola Tesla d.d., Etranet Grupa d.o.o., Intellexi d.o.o., Končar - Inženjering za energetiku i transport d.d., Little Code d.o.o., Maven Mule d.o.o., Multicom, d.o.o., Naklada Slap d.o.o., Podravka d.d., RAO d.o.o., Rimac Automobili d.o.o., RIS d.o.o., Swing Software d.o.o., Syntio d.o.o., Tokić d.o.o. i Vestigo d.o.o. Neki od korisnika Programa dodjele državnih potpora za provjeru inovativnog koncepta su: 2DP Projekt d.o.o., Atomic Intelligence d.o.o., BIO Vallis j.d.o.o., Byte Lab Grupa d.o.o., Diatch d.o.o., Diversitas IT Sustavi d.o.o., EKOBIT d.o.o., Envision ventures j.d.o.o., Evolva d.o.o., Geek Squad j.d.o.o., Geolux d.o.o., Ico Ori d.o.o., Intemus d.o.o., Jadran - Informatika d.o.o., Kod Biro d.o.o., Lamaro Digital d.o.o., Mono d.o.o., Netty d.o.o., Optima energija d.o.o., PhyoX d.d., Proteko d.o.o., Salona-Var d.o.o., Sample Control d.o.o., Sedam IT d.o.o. i Tino Tech j.d.o.o. MZO dodijelio je u 2020. godini potpore za istraživanje i razvoj i inovacije temeljem Programa dodjele državnih potpora za projekte jačanja kapaciteta za istraživanje, razvoj i inovacije u iznosu od 41,3 milijuna kuna, isključivo putem subvencija. Neki od korisnika Programa dodjele državnih potpora za projekte jačanja kapaciteta za istraživanje, razvoj i inovacije su: Belupo lijekovi i kozmetika d.d., Bicro Biocentar, d.o.o., Brodotehna d.o.o., Centar za razvoj održivih tehnologija d.o.o., Communiter Ad Decus d.o.o., Conscius d.o.o., Ekonerg - Institut za energetiku i zaštitu okoliša d.o.o., Ferro - Preis d.o.o., Gauss d.o.o., Gumiimpex - gumi reciklaža i proizvodnja d.d., IN2 d.o.o., INA Maziva d.o.o., Involute j.d.o.o., Končar - Energetski transformatori d.o.o., Led elektronika d.o.o., Podravka d.d., Porzana d.o.o., Rimac Automobili d.o.o., Tehnoplast profili d.o.o., Topomatika d.o.o., Zelena infrastruktura d.o.o.

#### **4.4. DRŽAVNE POTPORE ZA IRI DODJELJENE SUKLADNO GBER-u U RAZDOBLJU OD 2021.-2024. PREMA PODACIMA MINISTARSTVA FINANCIJA RH**

Sukladno odredbama Zakona o državnim potporama, MFIN vodi registar potpora i potpora male vrijednosti<sup>114</sup>. Navedeni podaci uključuju i podatke o potporama male vrijednosti za IRI i ministarstvo ih objavljuje na svojim mrežnim stranicama.

U 2021. godini davatelj potpora bio je MINGO/MINGOR koje su bile usmjerene na poticanje istraživanja, razvoja i inovacija u raznim sektorima gospodarstva, s posebnim naglaskom na tehnološki napredne industrije. Potpore su dodjeljivane kroz slijedeće programe potpora: Program dodjele državnih potpora za povećanje razvoja novih proizvoda i usluga koji proizlaze iz aktivnosti istraživanja i razvoja i Program dodjele državnih potpora za povećanje inovativnosti malih i srednjih poduzetnika. Sektorski gledano, potpore su dodijeljene širokom spektru industrija, s izrazitim fokusom na računalno programiranje, savjetovanje i povezane djelatnosti, proizvodnju elektroničkih i optičkih proizvoda, proizvodnju strojeva i uređaja, proizvodnju prehrambenih proizvoda i zdravstvenu zaštitu i biomedicinska istraživanja. Među korisnicima potpora ističu se kako velike korporacije poput Ericsson Nikola Tesla d.d., tako i brojni MSP-ovi, a iznosi dodijeljenih potpora variraju od nekoliko stotina tisuća do više desetaka milijuna kuna. Značajne potpore dodijeljene su sektoru zdravstvene zaštite, primjerice Nastavni zavod za javno zdravstvo dr. Andrija Štampar primio je 4.857.900,14 kuna i IT sektoru za razvoj inovativnih softverskih rješenja, npr. Infobip d.o.o. (14.810.264,23 kune). Osim subvencija, koje su najčešći oblik potpore, korišten je i instrument oprosta poreza, poreznih oslobođenja, izuzeća i olakšica<sup>115</sup>.

U 2022. godini davatelj potpora je kao i u prethodnoj godini bio MINGOR i to kroz Program dodjele državnih potpora za mjeru C1.1.2. R2-I5 Komercijalizacija inovacija. Kao i u prethodnoj godini korisnici potpora su velike tvrtke ali i brojni MSP-ovi kao i sektor zdravstvene zaštite, a iznosi dodijeljenih potpora variraju od nekoliko stotina tisuća do više

---

<sup>114</sup> Zakon o državnim potporama (NN 47/14, 69/17)

<sup>115</sup> Ministarstvo financija Republike Hrvatske. Pristupljeno 15.8.2024. [https://mfin.gov.hr/istaknute-teme/koncesije-i-drzavne-potpore/drzavne-potpore/objava-podataka-o-dodijeljenim-drzavnim-potporama-i-potporama-male-vrijednosti/3555](https://mfin.gov.hr/istaknute teme/koncesije-i-drzavne-potpore/drzavne-potpore/objava-podataka-o-dodijeljenim-drzavnim-potporama-i-potporama-male-vrijednosti/3555)

milijuna kuna. Osim subvencija, koje su najčešći oblik potpore, korišten je i instrument oprosta poreza, poreznih oslobođenja, izuzeća i olakšica<sup>116</sup>.

U 2023. godini davatelj potpora je bio MINGOR i to kroz već spomenuti Program dodjele državnih potpora za mjeru C1.1.2. R2-I5 Komercijalizacija inovacija i kroz Program dodjele državnih potpora za provedbu aktivnosti Europskih digitalnih inovacijskih centara usmjerenih na pružanje usluga poduzetnicima. Davatelj potpore bilo je i Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture (MMPI) kroz program Potpora za Projekt C1.4. R5-I2 Istraživanje, razvoj i proizvodnja vozila nove mobilnosti i prateće infrastrukture. Potpore su dodijeljene širokom spektru industrija, ali s izrazitim fokusom na računalno programiranje, savjetovanje i povezane djelatnosti, zdravstvenu zaštitu i biomedicinska istraživanja. Značajan broj potpora je dodijeljen MSP-ovima a iznosi variraju od nekoliko tisuća do više milijuna eura. Primjerice, tvrtka PROJECT 3 MOBILITY d.o.o. primila je potporu od 179.499.215,06 eura za projekt vezan uz novu mobilnost i prateću infrastrukturu dok su mnoge manje tvrtke primile potpore u rasponu od nekoliko stotina do nekoliko tisuća eura za aktivnosti vezane uz digitalne inovacije. Instrumenti potpora su uglavnom subvencije<sup>117</sup>.

Zaključno, u periodu od 1. siječnja do 9. kolovoza 2024. davatelji potpora bili su MINGOR kroz Program dodjele državnih potpora za provedbu aktivnosti Europskih digitalnih inovacijskih centara usmjerenih na pružanje usluge poduzetnicima i Ministarstvo znanosti i MZO kroz Izmjenu Programa dodjele državnih potpora za projekte dokazivanja inovativnog koncepta. Sektorski gledano, potpore su dodijeljene širokom spektru industrija, ali s izrazitim fokusom na računalno programiranje, savjetovanje i povezane djelatnosti i znanstveno istraživanje i razvoj. Instrumenti potpora su uglavnom subvencije<sup>118</sup>.

## **5. INSTITUCIONALNI I PROCEDURALNI ASPEKTI DRŽAVNIH POTPORA ZA ISTRAŽIVANJE, RAZVOJ I INOVACIJE**

### **5.1. REGULACIJA DRŽAVNIH POTPORA - OVLASTI EUROPSKE KOMISIJE I OVLASTI DRŽAVA ČLANICA**

Članak 108. UFEU-a predstavlja ključni mehanizam u regulaciji državnih potpora unutar EU-a. Ovaj članak definira procedure, ovlasti i odgovornosti različitih institucija EU-a,

---

<sup>116</sup> Ibid.

<sup>117</sup> Ibid.

<sup>118</sup> Ibid.

posebice Europske komisije, u nadzoru i kontroli državnih potpora. Stavak 1. uspostavlja temeljnu ulogu Europske komisije kao glavnog nadzornog tijela za državne potpore. Komisija je ovlaštena vršiti nadzor svih postojećih sustava potpora u državama članicama i ima ovlast predlagati odgovarajuće mjere potrebne za postupni razvoj ili funkcioniranje unutarnjeg tržišta vodeći računa o gospodarskoj stabilnosti država članica<sup>119</sup>.

Stavak 2. detaljno opisuje postupak koji Komisija slijedi kada utvrdi da određena potpora nije kompatibilna s unutarnjim tržištem. Ako Komisija ustanovi, nakon što je pozvala odnosne stranke da podnesu svoje primjedbe, da potpora koju je dodijelila neka država ili potpora iz državnih sredstava nije spojiva s unutarnjim tržištem ili da se takva potpora koristi na način suprotan pravilima, ona donosi odluku prema kojom nalaže državi članici da ukine ili izmijeni spornu potporu i određuje rok za provedbu svoje odluke. U slučaju nepoštivanja odluke, Komisija ili druga zainteresirana država članica mogu direktno uputiti predmet Sudu Europske unije, zaobilazeći uobičajenu proceduru iz članaka 258. i 259. UFEU-a<sup>120</sup>.

U odnosu na ulogu Vijeća EU, ono može, na zahtjev države članice, jednoglasno odlučiti da se određena potpora smatra kompatibilnom s unutarnjim tržištem, čak i ako odstupa od odredbi članka 107. ili relevantnih uredbi. Navedeno je moguće samo u slučaju da se radi o iznimnim okolnostima koje opravdavaju takvu odluku. Ako je Komisija u vezi s tom potporom već pokrenula postupak, činjenica da je dotična država uputila svoj zahtjev Vijeću rezultirat će suspenzijom tog postupka dok Vijeće ne objavi svoj stav. Međutim, ako Vijeće u roku od tri mjeseca od podnošenja tog zahtjeva ne objavi svoj stav, o predmetu odlučuje Komisija<sup>121</sup>.

Stavak 3. uvodi važno pravilo o prethodnoj obavijesti. Države članice moraju obavijestiti Komisiju o svim planovima za dodjelu ili izmjenu potpora prije njihove implementacije. Navedena „standstill“ klauzula zabranjuje državama članicama primjenu predloženih mjera dok Komisija ne donese konačnu odluku i omogućuje Komisiji da pokrene formalni istražni postupak ako smatra da je plan potpore nekompatibilan s unutarnjim tržištem i spriječi implementaciju potencijalno problematičnih potpora<sup>122</sup>.

---

<sup>119</sup> Ugovor o funkcioniranju Europske unije (SL EU, 2016/C 202/01)

<sup>120</sup> Ibid.

<sup>121</sup> Ibid.

<sup>122</sup> Ibid.

Također, članak 109. daje ovlast Vijeću EU da, na prijedlog Komisije i nakon savjetovanja s Europskim parlamentom, donese sve odgovarajuće uredbe za primjenu članka 107. i 108. UFEU-a i odredi uvjete pod kojima se primjenjuje članak 108. stavak 3., kao i vrste potpore koje su izuzete iz tog postupka<sup>123</sup>.

Uredba Vijeća o utvrđivanju detaljnih pravila primjene članka 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (u nastavku: Postupovna uredba) predstavlja temeljni pravni okvir za proceduralna pitanja vezana uz državne potpore u Europskoj uniji i uspostavlja složen sustav ovlasti i odgovornosti između Europske komisije i država članica u području državnih potpora. Dok Komisija ima široke ovlasti nadzora, istrage i donošenja odluka, države članice imaju obvezu prijavljivanja, suradnje i izvještavanja, ali i pravo na izjašnjavanje i sudjelovanje u postupku<sup>124</sup>.

Sukladno članku 2. države članice dužne su pravodobno obavijestiti Komisiju o svim svojim planovima za dodjelu novih potpora. Prijava novih potpora mora sadržavati sve potrebne podatke kako bi Komisiji omogućila donošenje odluke (potpuna prijava). Člankom 3. propisan je primjena standstill klauzule<sup>125</sup>.

Prethodno ispitivanje prijave regulirano je člankom 4. kojim je Komisiji dana ovlast da ispituje prijavu neposredno odmah nakon njezina primitka. Komisija će, ako ustanovi da prijavljena mjera ne predstavlja potporu, isto navesti u svojoj odluci. U slučaju da Komisija, nakon prethodnog ispitivanja, ustanovi da ne postoje nikakve sumnje u pogledu spojivosti prijavljene mjere s načelima unutarnjeg tržišta, donosi odluku kojom se utvrđuje da je predmetna mjera spojiva s načelima unutarnjeg tržišta (odluka o neospornosti) u kojoj navodi i koja je iznimka primijenjena u skladu s UFEU-om. Odluku o pokretanju službenog istražnog postupka Komisija donosi u slučaju da, nakon prethodnog ispitivanja, ustanovi da postoje sumnje u pogledu spojivosti prijavljene mjere s načelima unutarnjeg tržišta. Sve navedene odluke Komisija će donijeti u roku od 2 mjeseca od dana nakon primitka potpune prijave (prijava je potpuna ako o u roku od dva mjeseca od njezinog primitka, ili od primitka bilo kakvih dodatnih zatraženih podataka, Komisija ne zatraži nikakve daljnje podatke). Rok se može

---

<sup>123</sup> Ibid.

<sup>124</sup> Uredba Vijeća (EU) 2015/1589 od 13. srpnja 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila primjene članka 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

<sup>125</sup> Ibid.

produljiti uz obostranu suglasnost Komisije i države članice no mogu se odrediti i kraći rokovi. U slučaju kada Komisija ne donese odluku u predviđenom roku, smatra se da je Komisija odobrila potporu i država članica može pristupiti provedbi predmetnih mjera nakon što o tome unaprijed obavijesti Komisiju, osim ako Komisija u roku od 15 dana od primitka spomenute obavijesti ne donese navedenu odluku<sup>126</sup>.

Člankom 5. propisano je da Komisija može, u slučaju kada smatra da podaci koje je država članica dostavila u vezi s prijavljenom mjerom nisu cjeloviti, zatražiti dodatne informacije. Ako država članica ne dostavi tražene podatke u roku koji je Komisija propisala ili ako dostavi nepotpune podatke, Komisija joj šalje podsjetnik uz odobravanje odgovarajućeg dodatnog roka u kojem joj se predmetni podaci moraju dostaviti. Ako država članica ne dostavi zatražene podatke dostavljeni u propisanom roku, prijava se smatra povučenom, osim ako prije isteka tog roka isti nije produljen uz obostranu suglasnost Komisije i dotične države članice ili ako prije njegovog isteka dotična država članica, putem primjereno obrazložene izjave, ne izvijesti Komisiju kako smatra da je prijava potpuna jer zatraženi dodatni podaci nisu dostupni ili su već dostavljeni<sup>127</sup>.

Člankom 6. definiran je službeni istražni postupak kojim je Komisiji omogućeno pokretanje detaljne istrage ako ima sumnje u spojivost potpore s unutarnjim tržištem<sup>128</sup>.

Članak 7. detaljno opisuje proceduru, uvjete i ograničenja pod kojima Komisija može zatražiti podatke od različitih izvora, uključujući druge države članice, poduzetnike i udruženja poduzetnika. Komisija može zatražiti dodatne podatke tek nakon pokretanja formalnog istražnog postupka, i to samo ako podaci koje je dostavila dotična država članica tijekom prethodnog ispitivanja nisu dovoljni, poštujući načelo proporcionalnosti. Opisane ovlasti Komisija može koristiti samo u tehnički složenim slučajevima koji zahtijevaju sadržajnu ocjenu. Nadalje, Komisija može zatražiti podatke samo u slučajevima gdje su prethodni istražni postupci bili neučinkoviti, i kada se radi o korisnicima potpore, samo uz pristanak dotične države članice i može tražiti samo podatke kojima već raspolažu primatelji zahtjeva. Navedenim člankom također je opisana i procedura za podnošenje zahtjeva za informacije. Komisija može izdati jednostavan zahtjev ili, ako je potrebno, donijeti odluku kojom zahtijeva

---

<sup>126</sup> Ibid.

<sup>127</sup> Ibid.

<sup>128</sup> Ibid.

dostavljanje podataka. U oba slučaja, Komisija mora navesti pravnu osnovu, svrhu zahtjeva i tražene podatke, te odrediti razuman rok za dostavu. Člankom 8. je predviđena i mogućnost izricanja novčanih kazni i periodičnih penala za nedostavljanje podataka ili dostavljanje netočnih ili obmanjujućih podataka<sup>129</sup>.

Člankom 9. definirane su odluke koje Komisija može donijeti u istražnom postupku. Osim odluke da određena prijavljena mjera ne predstavlja potporu i ne podliježe kontroli državnih potpora, Komisija može donijeti pozitivnu odluku kojom utvrđuje da je potpora spojiva s unutarnjim tržištem kao i uvjetnu odluku kojom Komisija odobrava potporu, ali uz određene uvjete ili obveze. Zaključno, Komisija može donijeti negativnu odluku kojom zabranjuje provedbu potpore jer je ustanovila da nije spojiva s unutarnjim tržištem. Komisija mora donijeti odluku čim se otklone sumnje koje su dovele do pokretanja formalnog postupka u roku od 18 mjeseci od pokretanja postupka, s mogućnošću produljenja uz obostranu suglasnost<sup>130</sup>.

Člankom 10. omogućava se državi članici povlačenje prijave, dok se člankom 11. regulira način na koji Komisija može opozvati odluku u slučaju da, nakon što je dotičnoj državi članici pružila priliku za iznošenje svojih primjedbi, a odluka se temeljila na netočnim podacima dostavljenim tijekom postupka koji su bili presudnim čimbenikom u donošenju odluke. Prije opoziva prethodne i donošenja nove odluke, Komisija je dužna pokrenuti službeni istražni postupak<sup>131</sup>.

Postupak u vezi s nezakonitom potporom reguliran je člancima 12.-19. Postupovne uredbe. Postupak započinje ispitivanjem, koje je regulirano člankom 12. Komisija ima ovlast na vlastitu inicijativu ispitati podatke o navodno nezakonitoj potpori iz bilo kojeg izvora. Nadalje, Komisija je obvezna bez odgađanja ispitati svaku pritužbu koju podnese zainteresirana strana, što osigurava da se sve potencijalne povrede pravila ozbiljno shvaćaju. U procesu ispitivanja, Komisija ima pravo zahtijevati podatke od dotične države članice. Ako država članica ne dostavi zatražene podatke ili dostavi nepotpune podatke, Komisija može donijeti nalog za dostavljanje podataka. Članak 13. daje Komisiji dodatne ovlasti u slučaju sumnje na nezakonitu potporu. Komisija može donijeti nalog za obustavu, kojim zahtijeva od države članice da suspendira svaku nezakonitu potporu dok Komisija ne donese odluku o njenoj spojivosti s

---

<sup>129</sup> Ibid.

<sup>130</sup> Ibid.

<sup>131</sup> Ibid.

unutarnjim tržištem. Također, Komisija može izdati nalog za povrat, kojim zahtijeva privremeni povrat sredstava potpore. Ovo je moguće samo ako su ispunjeni određeni strogi uvjeti, uključujući nedvojbeno postojanje potpore, potrebu za žurnim djelovanjem i ozbiljnu opasnost od nanošenja znatne i nepopravljive štete konkurentu. Članak 14. daje Komisiji pravo da izravno uputi predmet Sudu Europske unije ako država članica ne izvrši nalog za obustavu ili povrat potpore. Članak 16. detaljno regulira postupak povrata nezakonite potpore. Naime, kada Komisija donese negativnu odluku, ona mora zahtijevati od države članice da poduzme sve potrebne mjere za povrat sredstava potpore od korisnika što uključuje i kamatu, koja se naplaćuje od dana kada je nezakonita potpora stavljena na raspolaganje korisniku do dana povrata. Rokove zastare reguliraju članci 17.-19. Rok zastare za povrat potpore je deset godina, što Komisiji daje značajan vremenski okvir za djelovanje. Rokovi zastare za izricanje i izvršenje novčanih kazni i periodičnih penala su kraći (tri i pet godina), ali postoje odredbe o prekidu i obustavi ovih rokova koje Komisiji daju dodatnu fleksibilnost<sup>132</sup>.

U slučaju moguće zlouporabe potpora, Komisija može pokrenuti službeni istražni postupak. Postupak u vezi s postojećim programima potpora, opisan je u člancima 21.-23. Postupovne uredbe o provedbi pravila o državnim potporama, kako bi se osiguralo da postojeći programi potpora ostanu u skladu s načelima unutarnjeg tržišta EU-a i pravilima o državnim potporama. Članak 21. postavlja temelje ovog postupka, naglašavajući suradnju između Komisije i država članica u skladu s člankom 108. stavkom 1. UFEU-a. Države članice obvezne su Komisiji dostaviti sve potrebne podatke za preispitivanje postojećih programa potpora. U slučaju da Komisija smatra da postojeći program potpora više nije spojiv s načelima unutarnjeg tržišta, ona obavještava dotičnu državu članicu o svom preliminarom stajalištu i daje joj rok od mjesec dana (koji se može produljiti u opravdanim slučajevima) za dostavu primjedbi. Ako Komisija, na temelju podataka koje je dobila od države članice, zaključi da postojeći program potpora nije ili je prestao biti spojiv s načelima unutarnjeg tržišta, ona izdaje preporuku s prijedlogom odgovarajućih mjera koje mogu uključivati znatnu izmjenu programa potpore, uvođenje postupovnih uvjeta ili ukidanje programa potpore<sup>133</sup>.

Članak 23. definira pravne posljedice prijedloga za poduzimanje odgovarajućih mjera, opisujući dva moguća slučaja. Ako država članica prihvati predložene mjere, Komisija to

---

<sup>132</sup> Ibid.

<sup>133</sup> Ibid.

evidentira i obavještava državu članicu. Prihvatanjem mjera, država članica se obvezuje na njihovo provođenje. No, ako država članica ne prihvati predložene mjere, a Komisija, nakon razmatranja obrazloženja države članice i dalje smatra da su te mjere neophodne, ona pokreće formalni istražni postupak<sup>134</sup>.

Članak 25. odnosi se na istrage gospodarskih sektora i instrumenata potpore. Komisija može pokrenuti takvu istragu u slučaju kada postoji osnovana sumnja da bi mjere državne potpore u određenom sektoru ili utemeljene na određenom instrumentu potpore mogle značajno ograničiti ili narušiti tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu u nekoliko država članica i ako postoji sumnja da postojeće mjere potpore u određenom sektoru u nekoliko država članica nisu ili su prestale biti spojive s unutarnjim tržištem. Tijekom istrage Komisija može tražiti podatke od država članica, poduzetnika i udruženja poduzetnika no navedeni zahtjevi za informacijama ne smiju biti pretjerano opterećujući za one od kojih se traže, već moraju biti razmjerni cilju istrage. Također, Komisija mora navesti razloge za pokretanje istraživanja i za izbor primatelja u svim zahtjevima za dostavljanje podataka i objaviti izvješće o rezultatima svojeg istraživanja. Nakon objavljivanja izvješća, Komisija poziva dotične države članice te sve poduzetnike ili udruženja poduzetnika da dostave svoje primjedbe<sup>135</sup>.

Članak 26. propisuje obvezu država članica da podnose godišnja izvješća Komisiji o svim postojećim programima potpora za koje nisu utvrđene posebne obveze izvješćivanja u uvjetnoj odluci<sup>136</sup>.

Članak 27. daje Komisiji značajne ovlasti za provođenje izravnih provjera na terenu jer definira uvjete pod kojima Komisija može provesti posjet radi praćenja stanja na licu mjesta. To je moguće kada Komisija ima ozbiljne sumnje u pogledu pridržavanja odluka o neospornosti, pozitivnih odluka ili uvjetnih odluka donesenih u vezi s pojedinačnom potporom. Nadalje, detaljno opisuje ovlasti dužnosnika Komisije tijekom takvih posjeta. Dužnosnici, uz predočenje pisanog ovlaštenja, mogu ulaziti u prostorije i na zemljišta poduzetnika, tražiti usmena objašnjenja na licu mjesta i pregledavati poslovne knjige i drugu evidenciju te uzimati kopije. Komisija mora unaprijed obavijestiti državu članicu o namjeri posjeta i mora dostaviti

---

<sup>134</sup> Ibid.

<sup>135</sup> Ibid.

<sup>136</sup> Ibid.

primjerak izvješća državi članici nakon posjeta. Dužnosnici države članice mogu biti prisutni tijekom posjeta, a država članica može izraziti prigovore na izbor stručnjaka<sup>137</sup>.

Člankom 28. propisano je da u slučaju da se država članica ne pridržava uvjetne ili negativne odluke, a posebno u odnosu na povrat potpore, Komisija može izravno uputiti predmet Sudu Europske unije u skladu s člankom 108. stavkom 2. UFEU-a. Člankom 29. uređena je suradnja s nacionalnim sudovima na način da sudovi država članica mogu zatražiti od Komisije da im dostavi podatke kojima raspolaže ili svoje mišljenje o pitanjima primjene pravila o državnim potporama. Također, Komisija može, na vlastitu inicijativu, podnijeti pisana očitovanja sudovima država članica koji su odgovorni za primjenu pravila o državnim potporama te uz dopuštenje dotičnog suda, dati i usmena očitovanja. Komisija će obavijestiti dotičnu državu članicu o svojoj namjeri podnošenja očitovanjâ prije nego što to formalno i učini. Isključivo u svrhu pripreme svojih očitovanja, Komisija može zatražiti od nadležnog suda države članice da joj dostavi dokumente koji su mu na raspolaganju i koji su potrebni za Komisijinu ocjenu predmeta<sup>138</sup>.

Iz svega navedenog, analizirajući hijerarhiju ovlasti i odgovornosti između Komisije i država članica valja zaključiti da Komisija ima središnju ulogu u nadzoru i kontroli državnih potpora, s ovlastima za ispitivanje, istraživanje i donošenje odluka o spojivosti potpora s unutarnjim tržištem EU-a. Komisija ima na raspolaganju različite alate, uključujući mogućnost pokretanja formalnih istražnih postupaka, izdavanja naloga za obustavu ili povrat potpora, te izravnog upućivanja predmeta Sudu EU. S druge strane, države članice imaju obvezu prijavljivanja novih potpora, suradnje s Komisijom u istragama i provođenja odluka Komisije uz obveznu primjenu standstill klauzule koja zabranjuje implementaciju potpora prije odobrenja Komisije. Ovaj regulatorni okvir odražava složenu ravnotežu između potrebe za učinkovitom kontrolom državnih potpora radi očuvanja integriteta unutarnjeg tržišta i uvažavanja suverenih prava država članica u vođenju ekonomskih politika, istovremeno omogućujući Komisiji da reagira na promjenjive ekonomske okolnosti, istovremeno pružajući jasne smjernice i predvidljivost za države članice i poduzetnike.

---

<sup>137</sup> Ibid.

<sup>138</sup> Ibid.

## 5.2. OSTALI INSTRUMENTI DODJELE DRŽAVNIH POTPORA ZA PROJEKTE ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA

Sukladno Zakonu o državnim potporama<sup>139</sup> MFIN izrađuje godišnje izvješće o državnim potporama. Sastavni dio godišnjeg izvješća je Prilog 3. u kojem su navedeni najčešće korišteni instrumenti državnih potpora: subvencije, porezna izuzeća i oprost duga, udjele u vlasničkom kapitalu, financijske transfere, jamstva, opozvana jamstva<sup>140</sup>.

Kod subvencija i poreznih izuzeća cjelokupan iznos transferiran korisniku čini potporu. Subvencije uključuju neposredne subvencije kamata, oprost duga po osnovi zajma, prisilnu nagodbu i stečaj. Također, potporu predstavljaju i oprost poreza, porezna oslobođenja, izuzeća i olakšice (kao različiti oblici umanjenja poreza na dobit poduzetnicima) i to: olakšice s područja posebne državne skrbi, olakšice i oslobođanja za porezne obveznike na području Grada Vukovara, olakšice i oslobođanja za porezne obveznike koji posluju u slobodnim zonama - niža stopa poreza na dobit, poticaji ulaganja, poticaji zapošljavanja invalidnih osoba te poticaji istraživanja i razvoja u vidu umanjenja porezne osnovice za troškove istraživanja i razvoja<sup>141</sup>.

Uz sve navedeno, potporu čine i snižavanje, oslobođenje, olakšice, izuzeće i oprost plaćanja doprinosa, odgode pri plaćanju poreza, otpis duga i odgode pri podmirenju duga<sup>142</sup>.

Sukladno metodologiji ocjene elementa državne potpore, subvenciju čini ukupna vrijednost primljene subvencije, neposrednu subvenciju kamata ukupna vrijednost primljene subvencije (ili neisplata dijela kamata), dok je oprost duga po osnovi zajma vrijednost otpisanog duga. Nadalje, prisilna nagodba i stečaj podrazumijeva procijenjeni umanjeni iznos nagodbe ili tražbine iz stečajne mase u odnosu prema drugim vjerovnicima zbog svjesno prouzročenog slabijega položaja države kao vjerovnika u postupku nagodbe ili stečaja. U oprost poreza, porezna oslobođenja, izuzeća i olakšice nisu uključene porezne olakšice koje su općeg karaktera, već samo olakšice koje su specifične za određenog poduzetnika ili skupinu poduzetnika odnosno za pojedino područje i potporu čini ukupni izračunati iznos izuzeća ili olakšice, dok u odnosu na snižavanje, oslobođenje, olakšice, izuzeće i oprost plaćanja doprinosa

---

<sup>139</sup> Zakon o državnim potporama (NN 47/14, 69/17)

<sup>140</sup> Ministarstvo financija Republike Hrvatske. Pristupljeno 15.8.2024. <https://mfin.gov.hr/istaknute teme/koncesije-i-drzavne-potpore/drzavne-potpore/objava-podataka-o-dodijeljenim-drzavnim-potporama-i-potporama-male-vrijednosti/3555>

<sup>141</sup> Ibid.

<sup>142</sup> Ibid.

vrijedi isto načelo kao i kod poreznih izuzeća, u potpore ne ulaze one olakšice koje imaju opći značaj već potporu čini ukupni izračunati iznos. Kod odgode pri plaćanju poreza i odgode pri podmirenju duga valja uračunati iznos kamate izračunate prema referentnoj stopi za razdoblje odgode (dekurzivni jednostavni kamatni račun) i svedene na sadašnju vrijednost, a kod otpisa duga, iznos otpisanog duga<sup>143</sup>.

Kako bi država pomogla nekom poduzetniku (najčešće poduzetniku u teškoćama), svoje potraživanje prema tom poduzetniku može pretvoriti u vlasnički udjel i time postaje suvlasnikom toga poduzetnika. Udjeli u vlasničkom kapitalu podrazumijevaju državna ulaganja u vlasnički kapital poduzetnika kojima nije cilj stvaranje dobiti, kapitalna ulaganja i rizični kapital, pretvaranje duga prema državi u vlasnički udjel, prodaja državne imovine pod povoljnim uvjetima ili odricanje od isplate dobiti poduzetnika na koju država ima pravo na temelju udjela u vlasništvu poduzetnika. Ovaj instrument obuhvaća ulaganja u vlasnički kapital, investicijska ulaganja i rizični kapital<sup>144</sup>.

Sukladno metodologiji ocjene elementa državne potpore, u odnosu na ulaganja u vlastiti kapital potpora čini iskazana vrijednost koristi za korisnika potpore, dok je kod kapitalnih ulaganja i rizičnog kapitala element potpora nazočan u svim državnim ulaganjima koje kao primarni cilj nemaju stvaranje dobiti te je potpora iskazana vrijednost koristi za korisnika potpore. U slučaju pretvaranja duga u vlasnički udjel element potpore postoji u slučaju kada je država u slabijem položaju od ostalih vjerovnika, a potpora je iskazana vrijednost koristi za korisnika potpore koja proizlazi zbog slabijeg položaja države, dok kod prodaje državne imovine pod povoljnim uvjetima potporu čini razlika između tržišne vrijednosti imovine i cijene po kojoj se prodaje. Zaključno, u slučaju odricanja od isplate dobiti poduzetnika potporu predstavlja dio raspodijeljene dobiti, koja potječe iz vlasništva države u poduzetniku i kojega se država odrekne<sup>145</sup>.

Financijski transferi podrazumijevaju potporu u vidu povoljnih zajmova tj. kredita koje država izravno ili putem ovlaštenih pravnih osoba ili putem poslovnih banaka, dodjeljuje poduzetnicima uz povoljnije uvjete od tržišnih, tj. niže kamatne stope od tržišnih, uz dulje vrijeme počeka ili otplate te druge povoljne uvjete. Takvi krediti obično su namijenjeni

---

<sup>143</sup> Ibid.

<sup>144</sup> Ibid.

<sup>145</sup> Ibid.

poduzetnicima u teškoćama koji kredit ne bi mogli dobiti pod redovnim tržišnim uvjetima, a uglavnom se dodjeljuju preko Hrvatske banke za obnovu i razvitak. U ovoj skupini nalaze se i zajmovi poduzetnicima u teškoćama<sup>146</sup>.

Važno je napomenuti da poduzetnici u teškoćama nisu korisnici potpora za istraživanje, razvoj i inovacije.

Sukladno metodologiji ocjene elementa državne potpore, u odnosu na povoljne zajmove potporu čini razlika između referentne stope i povoljne kamatne stope po kojoj je zajam odobren. Tako dobivena razlika se svodi na sadašnju vrijednost. U slučaju zajmova poduzetnicima u teškoćama potporu čini razlika između referentne stope za poduzetnike u teškoćama i ugovorene povoljne kamatne stope. Tako dobivena razlika se svodi na sadašnju vrijednost, a potpora sadržana u ovakvim zajmovima može iznositi i do 100 posto vrijednosti zajma<sup>147</sup>.

Zaključno, instrument potpore su i državna jamstva za osiguranje od komercijalnih i nekomercijalnih rizika u nominalnom iznosu. Državna jamstva omogućuju korisniku da dobije kredit uz povoljnije uvjete od onih na financijskim tržištima i ona u pravilu ne predstavljaju potporu korisniku ako su ispunjeni sljedeći uvjeti: da korisnik zajma nije u financijskim poteškoćama, da korisnik zajma može na financijskom tržištu dobiti zajam po tržišnim uvjetima bez posredovanja države, da je državno jamstvo povezano s određenom financijskom transakcijom, ograničeno po visini i po vremenu trajanja, da državno jamstvo ne pokriva više od 80 posto određene financijske obveze, da se za državno jamstvo zaračunava tržišna cijena. Samo ako su kumulativno ispunjeni svi navedeni uvjeti, tada jamstvo ne predstavlja potporu. Ovoj skupini pripadaju i opozvana jamstva kod kojih je element potpore jednak iznosu opozvanog jamstva<sup>148</sup>.

Sukladno metodologiji ocjene elementa državne potpore, u slučaju jamstva, potporu čini razlika između tržišne cijene jamstva i cijene državnog jamstva koja je niža (za poduzetnike u teškoćama potpora može iznositi i do 100 posto vrijednosti jamstva), dok kod opozvanog jamstva potporu čini iznos opozvanog jamstva<sup>149</sup>.

---

<sup>146</sup> Ibid.

<sup>147</sup> Ibid.

<sup>148</sup> Ibid.

<sup>149</sup> Ibid.

### **5.3. POSTUPANJE PRIJE DODJELE DRŽAVNIH POTPORA ZA KOJE POSTOJI OBVEZA PRIJAVE EUROPSKOJ KOMISIJI SUKLADNO ODREDBAMA ZAKONA O DRŽAVNIM POTPORAMA**

Zakon o državnim potporama u članku 8. uređuje postupanje prije dodjele državnih potpora za koje postoji obveza prijave Europskoj komisiji. U slučaju potpora za koje postoji obveza prijave Europskoj komisiji, davatelj državne potpore dostavlja MFIN-u prijedlog programa državne potpore ili pojedinačne državne potpore radi prijave Europskoj komisiji. U roku od 45 dana od zaprimanja potpunog prijedloga programa ili pojedinačne državne potpore, MFIN će dati mišljenje o njegovoj usklađenosti s pravilima o državnim potporama i smjernicama politike državnih potpora RH. Ako MFIN smatra da je prijedlog programa državne potpore ili pojedinačne državne potpore usklađen s navedenim pravilima i smjernicama bez odgode će isti prijaviti Europskoj komisiji i o tome obavijestiti davatelja državne potpore dok će, ukoliko smatra da prijedlog nije usklađen ili nije u dovoljnoj mjeri usklađen s navedenim pravilima i/ili smjernicama, predložiti u pisanom obliku davatelju državne potpore izmjene i dopune dostavljenog prijedloga radi postizanja usklađenosti. Davatelj državne potpore dužan je u roku koji odredi MFIN, a koji ne može biti kraći od osam niti dulji od 30 dana, izmijeniti ili dopuniti prijedlog programa državne potpore ili pojedinačne državne potpore. Ukoliko to ne učini, MFIN će davatelju državne potpore ponovno uputiti zahtjev. U slučaju da davatelj državne potpore nakon ponovljenog zahtjeva MFIN-a ne dostavi zatražene izmjene i dopune u traženom roku, smatrat će se da je odustao od svog prijedloga. Po primitku ispravljenog prijedloga, MFIN će ga bez odgode prijaviti Europskoj komisiji ukoliko smatra da je prijedlog usklađen s pravilima o državnim potporama i smjernicama politike državnih potpora Republike Hrvatske. No, u slučaju da davatelj državne potpore zatraži da se prijedlog prijavi bez učinjenih predloženih izmjena i dopuna radi usklađenja s pravilima o državnim potporama, MFIN će postupiti po zahtjevu davatelja državne potpore i neispravljeni prijedlog prijaviti Europskoj komisiji bez odgode. Ako davatelj državne potpore koju je MFIN prijavio Europskoj komisiji odustane od namjere dodjele državne potpore, o tome će bez odgode izvijestiti MFIN koji će povući već podnesenu prijavu ako Europska komisija već nije donijela odluku o prijavljenoj državnoj potpori. Davatelj državne potpore ne može dodijeliti državnu potporu prije odobrenja Europske komisije<sup>150</sup>.

---

<sup>150</sup> Zakon o državnim potporama (NN 47/14, 69/17)

#### **5.4. POSTUPANJE PRIJE DODJELE DRŽAVNIH POTPORA ZA PROJEKTE ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA SUKLADNO ZAKONU O DRŽAVNOJ POTPORI ZA ISTRAŽIVAČKO-RAZVOJNE PROJEKTE I PRAVILNIKU O DRŽAVNOJ POTPORI ZA ISTRAŽIVAČKO-RAZVOJNE PROJEKTE**

Zakonom o državnoj potpori za istraživačko-razvojne projekte definirani su uvjeti za dodjeljivanje državne potpore za istraživačko-razvojne projekte, nadležnosti tijela RH u pogledu dodjele potpora, postupak utvrđivanja ispunjenosti uvjeta za ostvarivanje prava, vođenje evidencija i izvještavanje te druga pitanja vezana u z ostvarivanje prava na potpore za istraživačko-razvojne projekte. Cilj navedenog zakona je povećanje ulaganja privatnog sektora u istraživanje i razvoj i povećanje broja poduzetnika koji ulažu u istraživanje i razvoj te poticanje suradnje poduzetnika s organizacijama za istraživanje i širenje znanja na istraživačko-razvojn timer projektima. Kao davatelja potpore za istraživačko-razvojne projekte Zakon definira ministarstvo nadležno za gospodarstvo, poduzetništvo i obrt, dok korisnici potpore mogu biti obveznici poreza na dobit utvrđen sukladno propisima RH o oporezivanju dobiti ili obveznici poreza na dohodak utvrđen sukladno propisima RH o oporezivanju dohotka koji dohodak utvrđuje na temelju podataka iz poslovnih knjiga i evidencija koji provode aktivnosti vlastitog istraživanja i razvoja tako da projektom rješavaju vlastiti tehnički problem ili znanstvenoistraživačko pitanje radi buduće komercijalizacije konačnog proizvoda, usluge ili procesa koji proizlazi iz tog istraživačko-razvojn timer projekta i svrstavaju se u kategoriju malih, srednjih i velikih poduzetnika u skladu s odredbama važeće Uredbe o općem skupnom izuzeću<sup>151</sup>.

U odnosu na područje primjene, potpora je dostupna korisnicima u svim sektorima djelatnosti te svim znanstvenim i tehnologijskim područjima. No, potporu nije moguće dodijeliti poduzetniku koji podliježe neizvršenom nalogu za povrat sredstava na temelju prethodne odluke Komisije kojom se potpora ocjenjuje nezakonitom i nespojivom s unutarnjim tržištem, uz iznimku programa potpora za nadoknadu štete prouzročene određenim prirodn timer katastrofama, poduzetniku u teškoćama i/ili u postupku predstečajne nagodbe i/ili u predstečajnom postupku, poduzetniku nad kojim je otvoren stečajni postupak ili poduzetniku u postupku likvidacije, poduzetniku koji je u postupcima propisanim Zakonom o postupku izvanredne uprave trgovačkih društava od sistemskog značaja za RH, poduzetniku koji nije

---

<sup>151</sup> Zakon o državnoj potpori za istraživačko-razvojne projekte (NN 64/18)

ispunio obveze vezane uz plaćanje dospjelih poreznih obveza i obveza za mirovinsko i zdravstveno osiguranje u skladu sa zakonskim odredbama zemlje u kojoj su osnovani ili s onima zemlje ugovornog tijela, poduzetniku koji nema podmirene sve obveze prema svojim zaposlenima po bilo kojoj osnovi i za projekte čiji su troškovi povezani s budućim prihodima u određenim sektorima npr. poslovanja nekretninama, djelatnosti kockanja i klađenja, financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja<sup>152</sup>.

Vrsta potpore obuhvaća porezne olakšice za istraživačko-razvojne projekte i studije izvedivosti do najviše dopuštenog intenziteta kako je propisano ovim Zakonom i ostvaruje se kao pravo na dodatno umanjeње osnovice poreza na dobit odnosno poreza na dohodak, za opravdane troškove istraživačko-razvojnih projekata odnosno troškove studije izvedivosti, a razdoblje realizacije projekta na temelju koje se ostvaruje potpora može trajati do tri godine od početka projekta<sup>153</sup>.

Zakonom su definirani i prihvatljivi troškovi projekta koji obuhvaćaju troškove osoblja što podrazumijeva troškove plaća i naknada istraživača, tehničara i ostalog pomoćnog osoblja zaposlenog na istraživačko-razvojnom projektu u razmjernom dijelu radnog vremena, troškove amortizacije instrumenata i opreme, u opsegu i u razdoblju u kojem se upotrebljavaju za projekt, troškove istraživanja koje se provodi na temelju ugovora, znanja i патената koji se pribavljaju ili su licencijom ustupljeni od drugih strana po tržišnim uvjetima te troškovi savjetodavnih i sličnih usluga koje se upotrebljavaju isključivo za projekt, izdatke poslovanja (troškovi materijala, potrošne robe i sličnih proizvoda) koji su nastali izravno kao posljedica projekta i dodatne režijske troškove, dok su za studije izvedivosti prihvatljivi troškovi izrade studije<sup>154</sup>.

Također, Zakon detaljno regulira maksimalne intenzitete potpore koje korisnici mogu ostvariti za različite kategorije istraživanja i razvoja osiguravajući da se potpora dodjeljuje u skladu s EU pravilima o državnim potporama i istovremeno potiče inovacije i istraživanje<sup>155</sup>.

Odredbama Zakona uređen je i postupak dodjele državne potpore za istraživačko-razvojne projekte na način da će ministar nadležan za gospodarstvo, poduzetništvo i obrt detaljnije propisati postupak dodjele potpore, način ostvarivanja prava, način praćenja provedbe projekta

---

<sup>152</sup> Ibid.

<sup>153</sup> Ibid.

<sup>154</sup> Ibid.

<sup>155</sup> Ibid.

te druga pitanja u vezi s ostvarivanjem državne potpore pravilnikom o državnoj potpore za istraživačko-razvojne projekte. Nadalje, Zakon propisuje da ministarstvo nadležno za gospodarstvo, poduzetništvo i obrt vodi evidenciju korisnika državne potpore za istraživačko-razvojne projekte koja sadrži podatke o korisnicima državne potpore i projektima koji su ostvarili pravo na državnu potporu te da su podaci koji se upisuju u navedenu evidenciju propisani su pravilnikom<sup>156</sup>.

Zakon detaljno regulira postupak prijave, praćenja i nadzora nad korištenjem državnih potpora kako bi se osigurala transparentnost te odgovornost i učinkovitost u dodjeli i korištenju državnih potpora za istraživačko-razvojne projekte. Postupak prijave započinje prije početka radova na projektu čime se osigurava poticajni učinak potpore. Poduzetnik koji želi koristiti potporu mora podnijeti Prijavu za dodjelu državne potpore za istraživačko-razvojni projekt koja mora sadržavati sve podatke i dokumente propisane pravilnikom, kao i informacije zahtijevane člankom 6. stavkom 2. Uredbe o općem skupnom izuzeću kako bi se osiguralo da prijava sadrži sve potrebne informacije za procjenu prihvatljivosti projekta i usklađenosti s EU pravilima o državnim potporama. Prijava se podnosi davatelju potpore. Nakon primitka prijave, provodi se detaljan postupak evaluacije koji uključuje administrativnu provjeru i ocjenu prihvatljivosti projekta, prijavitelja i troškova. Na taj način se osigurava da potpora bude dodijeljena samo projektima koji ispunjavaju sve formalne i materijalne uvjete propisane ovim Zakonom i pravilnikom kao i pravednost u dodjeli potpora i sprječava zlouporaba javnih sredstava. Ako je ishod evaluacije pozitivan tj, projekt i prijavitelj ispunjavaju sve uvjete za dodjelu potpore, izdaje se Potvrda o statusu korisnika potpore<sup>157</sup>.

Zakon propisuje i obveze korisnika potpore tijekom realizacije projekta. Korisnik je dužan podnositi Godišnje izvješće o izvršenju projektnih aktivnosti, ostvarenim troškovima i korištenju potpore. Ovo izvješće se podnosi davatelju potpore ili provedbenom tijelu, kao i ministarstvu nadležnom za financije uz prijavu poreza na dobit odnosno dohodak. Sadržaj ovog izvješća propisuje se pravilnikom u svrhu osiguravanja kontinuiranog praćenja provedbe projekta i korištenja potpore i pravovremenog otkrivanja eventualnih odstupanja ili problema. Na temelju predanog Godišnjeg izvješća, korisniku se dostavlja Odobrenje za korištenje

---

<sup>156</sup> Ibid.

<sup>157</sup> Ibid.

potpore za prethodno razdoblje, čime se potvrđuje da je korisnik ispravno koristio potporu u prethodnom razdoblju i da može nastaviti koristiti potporu<sup>158</sup>.

Zakon predviđa i sankcije za korisnike koji ne ispunjavaju svoje obveze izvještavanja. Ako korisnik bez opravdanog razloga ne podnese Godišnje izvješće u propisanom roku, gubi pravo korištenja odobrene potpore i status korisnika potpore. U odnosu na nadzor nad korištenjem potpora, davatelj potpore, u suradnji s ministarstvom nadležnim za financije, može izvršiti nadzor u prostorijama korisnika potpore ne bi li otkrio i sankcionirao eventualne nepravilnosti i nezakonitosti. Konačno, korisnici potpore zaštićeni su od osporavanja njihovog statusa tijekom poreznog nadzora jer u slučaju da je korisnik stekao status na temelju izdanog odobrenja za korištenje potpore prema odredbama Zakona, taj status se neće osporavati tijekom poreznog nadzora<sup>159</sup>.

Odredbama Pravilnika o državnoj potpori za istraživačko-razvojne projekte propisuje se postupak utvrđivanja ispunjenosti uvjeta za ostvarivanje prava na dodatno umanjeње osnovice poreza na dobit odnosno poreza na dohodak za opravdane prihvatljive troškove istraživačko-razvojnih projekata i studija izvedivosti, postupak dodjele potpore, način ostvarivanja prava, način praćenja provedbe projekta, te druga pitanja vezana uz ostvarivanje prava na državne potpore te se propisuje i postupak prijave projekta, način utvrđivanja prihvatljivosti projekta, prijavitelja i troškova, sadržaj evidencije korisnika državne potpore, način informiranja u vezi vidljivosti i dostupnosti potpore, način praćenja realizacije projekata i usklađenosti prijavljenih i stvarnih projektnih troškova, praćenje učinaka dodijeljene potpore te određivanje naknade za vanjske stručnjake u vrednovanju projektnih prijava i praćenju realizacije projekta<sup>160</sup>.

U odnosu na nadležnost davatelja potpore i provedbenog tijela u provedbi pojedinih aktivnosti u postupku davanja državne potpore, Pravilnikom je propisano da davatelj potpore provedbu pojedinih aktivnosti u postupku davanja potpore povjerava HAMAG-BICRO-u, kao provedbenom tijelu što obuhvaća administrativnu provjeru, provjeru prihvatljivosti korisnika, projekta, aktivnosti i troškova, evidentiranje korisnika potpore za istraživačko-razvojne projekte, praćenje realizacije projektnih aktivnosti i troškova projekta i izvještavanje o

---

<sup>158</sup> Ibid.

<sup>159</sup> Ibid.

<sup>160</sup> Pravilnik o državnoj potpori za istraživačko-razvojne projekte (NN 9/19)

rezultatima i učincima potpora prema zadanim indikatorima za vrijeme i nakon završetka projekta<sup>161</sup>.

U odnosu na postupak prijave projekta, Pravilnik propisuje da poduzetnik podnosi Prijavu za dodjelu državne potpore prije početka rada na projektu koja mora sadržavati detaljne informacije o projektu, uključujući podatke o prijavitelju, vrsti potpore, kategoriji istraživanja, ciljevima projekta, očekivanim rezultatima i procijenjenim troškovima. Uz prijavu se prilažu i dodatni dokumenti poput izjava prijavitelja, potvrde Porezne uprave, dokumentacije o suradnji (ako je primjenjivo) i drugih relevantnih dokumenata<sup>162</sup>.

Kako bi utvrdilo prihvatljivost projekta, prijavitelja i troškova HAMAG-BICRO provodi administrativnu provjeru i provjeru materijalnih uvjeta za dodjelu potpore što uključuje provjeru prihvatljivosti prijavitelja, projekta i troškova. Nadalje, na formalno urednim prijavama provodi se provjera materijalnih uvjeta za dodjelu potpora, koja uključuje provjeru prihvatljivosti prijavitelja za dodjelu potpore, prihvatljivosti projekta u pogledu kategorije istraživačko-razvojnog projekta, aktivnosti istraživanja i razvoja u projektu (novo znanje, kreativno, neizvjesno u smislu ishoda, sistematično i prenosivo i/ili moguće ponoviti) kao i prihvatljivih troškova projekta koji su detaljno definirani u članku 16. Pravilnika i uključuju troškove osoblja, amortizacije, ugovornog istraživanja, materijala i režijske troškove. Nakon pozitivne ocjene, izdaje se Potvrda o statusu korisnika potpore. Pravilnik detaljno propisuje sadržaj Potvrde i način izračuna iznosa potpore. U slučaju negativnog ishoda provedenog postupka utvrđivanja prihvatljivosti Prijave, Pravilnikom je omogućeno prijavitelju da ponovo preda novu prilagođenu Prijavu, uvažavajući obrazloženja iz Obavijesti o neprihvatanju Prijave<sup>163</sup>.

U postupku vrednovanja i praćenja projekta sudjeluju vanjski stručnjaci kao neovisni stručnjaci sa znanjem i vještinama iz relevantnih znanstvenih, tehnologijskih i industrijskih područja ili drugih područja (financije, računovodstvo, državne potpore). Pravilnik detaljno opisuje njihov angažman i ulogu te definira njihovu zadaću u smislu utvrđivanja ispunjenosti materijalnih uvjeta prihvatljivosti Prijave i praćenja realizacije projekta. Vanjski stručnjaci moraju ispunjavati određene uvjete, uključujući visoku stručnu spremu i najmanje pet godina

---

<sup>161</sup> Ibid.

<sup>162</sup> Ibid.

<sup>163</sup> Ibid.

iskustva u relevantnom području. Pravilnik također definira postupak odabira vanjskih stručnjaka i njihove naknade<sup>164</sup>.

U odnosu na izvještavanje i praćenje realizacije projekta, Pravilnikom je propisano da korisnici moraju podnositi godišnja izvješća o realizaciji projekta i korištenju potpore kao i sadržaj izvješća i postupak njihove obrade. Pravilnikom je predviđena mogućnost nadzora nad korištenjem potpora u prostorijama korisnika dok su u odnosu na praćenje učinaka potpore definirani pokazatelji učinka mjere državne potpore, uključujući povećanje ulaganja u istraživanje i razvoj, broj korisnika i broj patenata<sup>165</sup>.

Pravilnik također definira mogućnost opravdanih odstupanja od projekta. Naime, korisnici potpore mogu odstupati od dinamike i strukture troškova unutar pojedine vrste troška ili između različitih vrsta troškova koji su prijavljeni unutar iste kategorije istraživanja i razvoja, no navedena odstupanja moraju biti jasno obrazložena u Godišnjem izvješću i ne smiju rezultirati povećanjem maksimalnog intenziteta potpore<sup>166</sup>.

U slučaju utvrđenih nepravilnosti ili nezakonitosti, provedbeno tijelo će korisniku potpore dostaviti zapisnik korisniku potpore i naložiti ispravljanje nepravilnosti u određenom roku. Ako one nisu otklonjene, a bitno utječu na pravo korištenja potpore, korisnika potpore i ministarstvo nadležno za financije obavještava se o potrebi povrata potpore s navođenjem razloga za povrat. Kada provedbeno tijelo utvrdi da se sredstva potpore koriste suprotno odredbama Zakona ili kada povrat naloži Europska komisija, korisniku potpore davatelj potpore pisanim putem dostavlja poziv da izvrši povrat cjelokupnog iznosa dodijeljene potpore, na način propisan pravilima pravnog akta na temelju kojeg je državna potpora dodijeljena korisniku<sup>167</sup>.

Pravilnikom je propisana i obveza vođenja detaljne evidencije o prijavljenim projektima i korisnicima potpore koja uključuje brojne podatke o projektu, korisniku i dodijeljenoj potpori, kao i objavljivanje relevantnih dokumenata i informacija o korisnicima na mrežnim stranicama davatelja potpore i provedbenog tijela<sup>168</sup>.

---

<sup>164</sup> Ibid.

<sup>165</sup> Ibid.

<sup>166</sup> Ibid.

<sup>167</sup> Ibid.

<sup>168</sup> Ibid.

U odnosu na praćenje učinka mjere državne potpore, Pravilnikom su definirani specifični pokazatelji koji uključuju povećanje ulaganja u aktivnosti istraživanja i razvoja malih, srednjih i velikih poduzetnika, povećanje broja korisnika potpore, povećanje broja provedenih istraživačko-razvojnih projekata, povećanje broja istraživača kod korisnika državne potpore, povećanje broja projekata koji se provode u suradnji poduzetnika i organizacija za istraživanje i širenje znanja, povećanje broja patenata i drugih prava intelektualnog vlasništva proizašlih iz projekata te povećanje broja objava rezultata istraživačko-razvojnih projekata<sup>169</sup>.

Slijedom navedenog, Pravilnik pruža sveobuhvatan i detaljan okvir za provedbu Zakona, osiguravajući transparentnost, učinkovitost i usklađenost s EU pravilima o državnim potporama te precizno definira sve aspekte procesa, od prijave do praćenja učinaka, čime se omogućuje pravilna provedba mjere i minimizira rizik od nepravilnosti.

## **6. DRŽAVNE POTPORE ZA PROJEKTE ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA I INSTITUCIONALNI OKVIR ZA KORIŠTENJE FONDOVA EU U REPUBLICI HRVATSKOJ U FINACIJSKOM RAZDOBLJU 2021.-2027.**

Europska sredstva dodjeljuju se u sklopu sedmogodišnjih financijskih razdoblja ili perspektiva. Sredstva koja će državama članicama biti dostupna u financijskom razdoblju 2021.-2027. dodjeljuju se iz dva izvora: Višegodišnjeg financijskog okvirom (VFO) koji se programira za sedmogodišnje razdoblje i EU sljedeće generacije (Next Generation EU; NGEU) koji je uveden kako bi se sanirale posljedice krize uzrokovane koronavirusom. Sredstva dodijeljena RH za financijsko razdoblje 2021.-2027. u tekućim cijenama iznose više od 14 milijardi eura iz VFO-a te nešto više od 11 milijardi eura iz NGEU-a<sup>170</sup>. Značajan dio navedenih sredstava odnosi se upravo na fondove koji će se provoditi u skladu s Uredbom Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o utvrđivanju zajedničkih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu te financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike (CPR)<sup>171</sup>.

---

<sup>169</sup> Ibid.

<sup>170</sup> Europski strukturni i investicijski fondovi. Pristupljeno 17.8.2024. <https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi/eu-fondovi-2021-2027/>

<sup>171</sup> Uredba (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o utvrđivanju zajedničkih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za

Projekti unutar kojih će biti obuhvaćene i aktivnosti istraživanja, razvoja i inovacija financirati će se iz slijedećih fondova: Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR), Kohezijskog fonda (KF) i Fonda za pravednu tranziciju (FPT)<sup>172</sup>. EFRR i KF regulirani su sektorskom Uredbom Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o Europskom fondu za regionalni razvoj i Kohezijskom fondu<sup>173</sup>.

EFRR je namijenjen pomoći pri otklanjanju glavnih regionalnih neuravnoteženosti u Uniji i doprinosi smanjivanju razlika u stupnju razvijenosti među različitim regijama i zaostalosti regija u najnepovoljnijem položaju, među kojima posebnu pozornost treba pokloniti regijama koje su izložene ozbiljnim i trajnim prirodnim ili demografskim poteškoćama, uključujući osobito poteškoće koje proizlaze iz demografskog pada, kao što su najsjevernije regije s vrlo niskom gustoćom naseljenosti, otoci te pogranične i planinske regije. Iz EFRR-a podupiru se, između ostalih, aktivnosti za primijenjeno istraživanje i inovacije, uključujući industrijsko istraživanje, eksperimentalni razvoj i studije izvedivosti i umrežavanje, suradnja i razmjena iskustava i aktivnosti koje uključuju inovacijske klastere. Također, produktivna ulaganja u poduzeća koja nisu MSP-ovi mogu se podupirati ako uključuju suradnju s MSP-ovima u istraživačkim i inovacijskim aktivnostima ili kada se provode u malim poduzećima srednje tržišne kapitalizacije u okviru istraživačkih i inovacijskih aktivnosti<sup>174</sup>.

FPT je zamišljen kao ključni financijski mehanizam za potporu društveno-ekonomski najugroženijim područjima u njihovom procesu tranzicije prema klimatskoj neutralnosti i za sprečavanje rasta regionalnih razlika do kojih bi tom prilikom moglo doći. Upravo stoga, FPT je uklobljen u zakonodavni paket za Kohezijsku politiku, koji je glavni instrument politike EU-a za uklanjanje regionalnih razlika i adresiranje strukturnih promjena u europskim regijama. FPT između ostalih podupire aktivnosti ulaganja u aktivnosti istraživanja i inovacija,

---

pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu te financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike

<sup>172</sup> Europski strukturni i investicijski fondovi. Pristupljeno 17.8.2024. <https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi/eu-fondovi-2021-2027/>

<sup>173</sup> Uredba (EU) 2021/1058 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o Europskom fondu za regionalni razvoj i Kohezijskom fondu

<sup>174</sup> Europski strukturni i investicijski fondovi. Pristupljeno 17.8.2024. <https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi/eu-fondovi-2021-2027/>

uključujući sveučilišta i javne istraživačke institucije te poticanje prijenosa naprednih tehnologija i ulaganja u digitalizaciju, digitalne inovacije i digitalnu povezanost<sup>175</sup>.

Na temelju članka 11. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske<sup>176</sup> Hrvatski sabor je na sjednici 5. veljače 2021. donio Nacionalnu razvojnu strategiju Republike Hrvatske do 2030. godine<sup>177</sup>. Strategija prepoznaje važnost istraživanja i razvoja kao ključnog pokretača konkurentnosti i inovativnosti i donosi viziju razvoja RH do 2030. godine koja uključuje Hrvatsku kao konkurentnu, inovativnu i sigurnu zemlju prepoznatljivog identiteta i kulture i donosi strateške ciljeve vezane uz istraživanje i razvoj među kojima je najrelevantniji za istraživanje i razvoj Strateški cilj 1: Konkurentno i inovativno gospodarstvo koji uključuje razvoj znanosti i tehnologije kao prioritetno područje. U okviru navedenog cilja definirani su sljedeći prioriteti vezani uz istraživanje i razvoj: povećanje ulaganja u istraživanje i razvoj, unaprjeđenje suradnje između poslovnog i istraživačkog sektora, poticanje ulaganja u istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije, jačanje znanstvene izvrsnosti i poticanje otvorene znanosti, reforma sustava znanosti i akademskog znanstveno-istraživačkog sektora, razvoj istraživačkih kapaciteta, s naglaskom na ljudske potencijale u STEM područjima i osiguravanje uvjeta za stvaranje<sup>178</sup>.

Vlada RH je na sjednici 5. studenoga 2020. donijela Odluku o operativnim programima vezanim za Kohezijsku politiku za financijsko razdoblje Europske unije 2021.-2027. u RH i tijelima zaduženima za njihovu pripremu kojom su (relevantno za IRI) utvrđeni sljedeći programi u okviru Kohezijske politike: Program Konkurentnost i kohezija 2021.-2027. (PKK), financiran iz Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijskog fonda i Integrirani teritorijalni program 2021.-2027. (ITP), financiran iz Europskog fonda za regionalni razvoj, Kohezijskog fonda te Fonda za pravednu tranziciju. Prijedlog broja i sadržaja programa temeljen je, između ostalog, na prijedlogu EU regulatornog okvira za naredno financijsko razdoblje, preporukama Vijeća za pojedinu državu 2019. godine i 2020. godine, razvojnim potrebama na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, dosadašnjem iskustvu u pripremi i provedbi pretpripravnih programa za korištenje EU-a sredstava te iskustvu u pripremi i provedbi europskih strukturnih

---

<sup>175</sup> Ibid.

<sup>176</sup> Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/17)

<sup>177</sup> Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine (NN 13/2021).

<sup>178</sup> Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije. Pristupljeno 17.8.2024.

<https://razvoj.gov.hr/istaknute-teme/sustav-strateskog-planiranja-i-upravljanja-razvojem-republike-hrvatske-4570/nacionalna-razvojna-strategija-republike-hrvatske-do-2030-godine-4578/4578?impaired=0/>

i investicijskih fondova u financijskom razdoblju 2014.-2020. i Nacionalnoj razvojnoj strategiji do 2030. godine<sup>179</sup>.

PKK postavlja ciljeve i prioritete za učinkovito korištenje EFRR-a i KF-a za razdoblje 2021.-2027. godine. Glavni cilj podržanih intervencija je ojačati gospodarstvo, poduprijeti digitalnu i zelenu tranziciju, poboljšati povezanost i mobilnost u cijeloj RH i ojačati kvalitetu života stanovništva. Ulaganja će se osim na cijelo područje RH, usmjeriti i na potpomognuta i brdsko-planinska područja, područja koja prema stupnju razvijenosti zaostaju za nacionalnim prosjekom, koja su jače izložena demografskim izazovima i deprivaciji te područja razvojnih ograničenja i posebnosti<sup>180</sup>.

Sredstva su unutar PKK raspodijeljena na šest prioriteta od kojih su za IRI značajni: jačanje gospodarstva ulaganjem u istraživanje i inovacije, podupiranjem poslovne konkurentnosti, digitalizacije i razvojem vještina za pametnu specijalizaciju (alokacija 1.197.631.697 eura) i jačanje digitalne povezivosti (alokacija 51.750.000), oba unutar cilja Pametnija Europa<sup>181</sup>.

Prioritet: 1. Jačanje gospodarstva ulaganjem u istraživanje i inovacije, podupiranjem poslovne konkurentnosti, digitalizacije i razvojem vještina za pametnu specijalizaciju teži promicanju inovativne i pametne gospodarske preobrazbe. U okviru navedenog cilja ulagat će se u poboljšanje istraživačkih i inovacijskih sposobnosti te povećanu primjenu naprednih tehnologija, iskorištavanje koristi digitalizacije za građane, poduzeća i vlade, jačanje rasta i konkurentnosti malih i srednjih poduzetnika te razvoj vještina za pametnu specijalizaciju i poduzetništvo. Unutar navedenog prioriteta definirana su četiri specifična cilja financiranih iz EFRR kako slijedi<sup>182</sup>.

Specifični cilj 1.i Razvoj i jačanje istraživačkih i inovacijskih kapaciteta te prihvaćanje naprednih tehnologija (alokacija 631.132.075 eura). Prihvatljive aktivnosti obuhvaćaju sinergijske programe s programom Obzor Europa, primijenjena istraživanja Znanstvenih centara izvrsnosti (ZCI) koja pomiču granice istraživanja i znanja te doprinose razvoju novih

---

<sup>179</sup> Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije. Pristupljeno 17.8.2024.

<https://razvoj.gov.hr/istaknute-teme/eu-fondovi-2021-2027/operativni-programi-republike-hrvatske-2021-2027/4854>

<sup>180</sup> Europski strukturni i investicijski fondovi. Pristupljeno 17.8.2024. <https://strukturnifondovi.hr/program-konkurentnost-i-kohezija-2021-2027/>

<sup>181</sup> Ibid.

<sup>182</sup> Ibid.

tehnologija i inovacija u područjima pametne specijalizacije, poticanje tržišno orijentiranih istraživačko-razvojnih aktivnosti znanstvenih organizacija kroz pojačane aktivnosti primijenjenih istraživanja, i inovacijskih aktivnosti, povezivanje s komplementarnim istraživačkim skupinama ili poduzetnicima te prijenos tehnologije i znanja s ciljem povećanja razvoja novih proizvoda i procesa, u skladu sa Strategijom pametne specijalizacije (S3), podršku projektima u ranoj fazi razvoja kroz financiranje projekata provjere inovativnog koncepta, jačanje uloge u za prijenos znanja i tehnologije, pružanje stručne podrške od strane znanstveno-istraživačkih organizacija (ZIO), Digitalnih centara za inovacije (DIH), Centara kompetencija za pametne gradove (CEKOM) i drugih pružatelja usluga MSP-ovima, podršku novoosnovanim MSP-ovima u znanjem intenzivnim sektorima za razvoj novih i inovativnih proizvoda/usluga/procesa temeljem transfera tehnologija sa znanstvenim organizacijama, podršku investicijama novoosnovanih poduzeća do 5 godina starosti za lansiranje proizvoda i usluga koji su novi na tržištu, s naglaskom na radikalne inovacije i znatno poboljšanje u komercijalizaciji proizvoda i usluga uključujući zaštitu intelektualnog vlasništva, ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora koje će omogućiti jačanje utjecajnih istraživačkih rezultata i istraživačko-poslovnu suradnju kao značajnih izazova identificiranih u S3, izgradnju strateške infrastrukture za uspostavu multidisciplinarnih platformi za provođenje vrhunskih kolaborativnih istraživanja i inovativne primjene u gospodarstvu i društvu, potporna infrastruktura za operaciju Jačanje kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju, vlasnička i kvazi-vlasnička ulaganja u projekte poduzetnika (posebno start-up ili scale-up tvrtki) u početnim ili ranim fazama razvoja i fazama rasta visokotehnoloških poduzeća, jačanje Europskog centra za inovacije, napredne tehnologije i razvoj vještina, razvoj novih proizvoda, usluga i poslovnih procesa kroz povećanje ulaganja poslovnog sektora u istraživanje i razvoj i inovacije u skladu sa S3 uključujući suradnju sa znanstvenim sektorom i VPZEI u S3 tematskim područjima uključujući suradnju sa znanstvenim sektorom. Glavne ciljne skupine su studenti, znanstvenici/istraživači, poduzetnici, poduzetničke potporne institucije (DIH-ovi, inkubatori, akceleratori i dr.) i znanstvene organizacije<sup>183</sup>.

Specifični cilj 1.ii Iskorištavanje koristi digitalizacije za građane, poduzeća, istraživačke organizacije i tijela javne vlasti (alokacija 140.033.432 eura) unutar kojeg prihvatljive aktivnosti obuhvaćaju stvaranje novih ili značajno nadograđenih pouzdanih, intuitivnih,

---

<sup>183</sup> Ibid.

inkluzivnih, učinkovitih sigurnih i interoperabilnih javnih e-usluga, stvaranje digitalnih rješenja za e-upravu uz uspostavu GovTechLab ekosustava, digitalizaciju usluga lokalne i područne (regionalne) samouprave, razvoj novih i inovativnih e-pravosudnih usluga usmjerenih na građane i poduzeća, s ciljem modernizacije i promicanja pristupačnog pravosuđa, unaprjeđenje usluga povezanih sa zemljišnim knjigama, eksternalizaciju Nacionalnog identifikacijskog i autentifikacijskog sustava (NIAS), jačanje kibernetičke sigurnosti javnih usluga, razvijanje digitalnih vještina i jačanje kapaciteta za usluge e-uprave i e-pravosuđa odnosno digitalizaciju, ulaganja u strateška, visokotehnološka rješenja informacijsko komunikacijskih tehnologija i unaprjeđenje poslovnih procesa MSP-ova, izradu strategija digitalizacije, poboljšanje digitalnih vještina, digitalni marketing, kibernetička otpornost, primjena složenih digitalnih proizvoda i usluga, podršku digitalizaciji poslovanja MSP-ova kroz uvođenje novih tehnologija i primjena rješenja elektroničkog poslovanja i jačanje digitalnih inovacijskih centara. Glavne ciljne skupine su građani, poduzetničke potporne institucije, poduzeća, istraživačke organizacije, tijela javne uprave (tijela državne uprave, tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe s javnim ovlastima) i službenici zaposleni u tijelima javne uprave i pravosudna tijela, suci, državni odvjetnici<sup>184</sup>.

Specifični cilj 1.iii Jačanje održivog rasta i konkurentnosti MSP-ova i otvaranje radnih mjesta u njima, među ostalim i kroz produktivna ulaganja (alokacija 335.966.568 eura) unutar kojeg prihvatljive aktivnosti obuhvaćaju aktivnosti koje rezultiraju povećanjem produktivnosti, stvaranjem novih radnih mjesta i usvajanjima principa zelene i digitalne tranzicije, izgradnju održivih i otpornih sustava i procesa kroz inovacije procesa i organizacije poslovanja te usavršavanja djelatnika za primjenu novih poslovnih modela i uključivanje MSP-ova u lance vrijednosti kako bi inovacijama procesa i/ili poslovanja uspostavili dugoročne dobavljačke odnose/lance vrijednosti sa drugim poduzećima u ciljanom strateškom segmentu. Glavne ciljne skupine su poduzeća, samostalne stručne poslovne organizacije i udruženja, poduzetničke potporne institucije, poduzetničke mreže i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave<sup>185</sup>.

Specifični cilj 1.iv Razvoj vještina za pametnu specijalizaciju, industrijsku tranziciju i poduzetništvo (alokacija 50.000.000 eura) unutar kojeg prihvatljive aktivnosti obuhvaćaju

---

<sup>184</sup> Ibid.

<sup>185</sup> Ibid.

između ostaloga i poboljšanje kvalitete usluga PPI za poduzetnike s naglaskom na kompetencije iz područja istraživanja i razvoja, digitalizacije i primjene zelenih principa poslovanja uključujući jačanje kapaciteta članova uspostavljene mreže PPI. Glavne ciljne skupine su poduzetnici, učenici i studenti, stručnjaci koji sudjeluju u obrazovnom procesu, visoka učilišta i istraživači<sup>186</sup>.

Prioritet 2. Jačanje digitalne povezanosti predstavlja nastavak ulaganja u izgradnju širokopojasnih agregacijskih mreža vrlo velikog kapaciteta i povezivanje javnih ustanova na VHCN mreže (brze internetske mreže), u NGA (pristupne mreže sljedeće generacije) bijelim i sivim područjima. Unutar navedenog prioriteta definiran je specifični cilj 1.v Razvoj i jačanje istraživačkih i inovacijskih kapaciteta te prihvaćanje naprednih tehnologija financiran iz EFRR (alokacija 50.000.000 eura) koji uključuje prihvatljive aktivnosti vezane uz izgradnju širokopojasnih agregacijskih mreža vrlo velikog kapaciteta i povezivanje javnih ustanova na VHCN mreže, u NGA bijelim i sivim područjima u okviru projekta Izgradnja nacionalne agregacijske širokopojasne infrastrukture i povezivanje ciljanih javnih korisnika. Glavne ciljne skupine obuhvaćaju izravne ciljne skupine: operatori, JL(R)S i neizravne ciljne skupine: građani, poduzeća, socio-ekonomski pokretači, svi gospodarski sektori<sup>187</sup>.

ITP je odobren Provedbenom odlukom Komisije od 2. prosinca 2022. godine<sup>188</sup>. Temelj ITP-a je Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske (NRS 2030) koja određuje četiri smjera razvoja, od kojih se na ITP odnosi smjer za uravnoteženi regionalni razvoj koji će se postići putem industrijske tranzicije regija i gradova u okviru cilja politike, osnaživanjem zelenog i čistog prometa u urbanim središtima, razvoja pametnih i održivih gradova i otoka te pravednom tranzicijom u Istarskoj županiji i Sisačko-moslavačkoj županiji<sup>189</sup>.

U okviru ITP-a definirana su ukupno četiri prioriteta: Industrijska tranzicija hrvatskih regija unutar cilja Pametnija Europa (alokacija 554.760.000 eura), Jačanje zelenog, čistog i, pametnog i održivog gradskog prometa u okviru integriranog teritorijalnog ulaganja u gradovima unutar cilja Zelenija Europa (alokacija 146.556.000 eura), Razvoj urbanih područja kao pokretača regionalnog rasta i razvoja njihovih funkcionalnih područja te razvoj održivih i

---

<sup>186</sup> Ibid.

<sup>187</sup> Ibid.

<sup>188</sup> Provedbena odluka Komisije C (2022) 9126 od 2. prosinca 2022. godine

<sup>189</sup> Europski strukturni i investicijski fondovi. Pristupljeno 17.8.2024. <https://strukturnifondovi.hr/program-konkurentnost-i-kohezija-2021-2027>

zelenih otoka unutar cilja Zelenija Europa (alokacija 682.763.845 eura) i Europa bliže građanima unutar cilja Pravedna tranzicija (alokacija 185.886.687 eura). Za projekte istraživanja, razvoja i inovacija posebno je važan Prioritet 1 Industrijska tranzicija hrvatskih regija s naglaskom na promicanju inovativne i pametne gospodarske preobrazbe. U okviru navedenog cilja ulagat će se u poboljšanje istraživačkih i inovacijskih sposobnosti te povećanu primjenu naprednih tehnologija; iskorištavanje koristi digitalizacije za građane, poduzeća i vlade; jačanje rasta i konkurentnosti malih i srednjih poduzetnika te razvoj vještina za pametnu specijalizaciju i poduzetništvo. Prioritetom se planira ostvariti specifične ciljeve kako slijedi<sup>190</sup>.

Specifični cilj 1.i Razvoj i jačanje istraživačkih i inovacijskih kapaciteta te prihvaćanje naprednih tehnologija (alokacija 330.000.000 eura iz EFRR). Unutar navedenog specifičnog cilja prihvatljive aktivnosti obuhvaćaju: poticanje strateških partnerstva za inovacije i razvoj inovacijskih klastera u okviru regionalnih lanaca vrijednosti (RLV), potpore za projekte istraživanja i razvoja, razvoj istraživačke i tehnološke infrastrukture koje će poduzetnicima omogućiti diversifikaciju poslovanja i razvoj novih proizvoda u okviru RLV prioritetnih niša i ulaganja za izgradnju ili nadogradnju inovacijskih klastera. Glavne ciljne skupine su poduzetnici (start-up tvrtke, mikro, mali, srednji i veliki poduzetnici), inovacijski klasteri (organizacije klastera), organizacije za istraživanje i širenje znanja, javni sektor (regionalna i lokalna samouprava, resorna tijela državne uprave, javna poduzeća) i ustanove koje se bave istraživačko-razvojnim aktivnostima<sup>191</sup>.

Specifični cilj 1.iv Razvoj vještina za pametnu specijalizaciju, industrijsku tranziciju i poduzetništvo (alokacija 15.000.000 eura iz EFRR). Unutar navedenog specifičnog cilja prihvatljive aktivnosti obuhvaćaju: razvoj pametnih vještina za industrijsku tranziciju, podršku inovacijskim klasterima, poslovnim potpornim institucijama i obrazovnim institucijama za osmišljavanje programa za razvoj pametnih vještina i usavršavanje i razvoj pametnih vještina za industrijsku tranziciju kao potpore poduzetnicima. Glavne ciljne skupine su: regionalne i lokalne razvojne agencije, poduzetnici (start-up tvrtke, mikro, mali, srednji i veliki poduzetnici), znanstvene organizacije i regionalni centri kompetentnosti, inovacijski klasteri, poslovne potporne institucije, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i udruge koje svojim radom doprinose razvoju pametnih vještina za industrijsku tranziciju jednog ili više

---

<sup>190</sup> Ibid.

<sup>191</sup> Ibid.

regionalnih lanaca vrijednosti<sup>192</sup>. Ovaj specifični cilj usmjeren je na poticanje istraživanja, razvoja i inovacija u hrvatskim regijama s ciljem jačanja njihove konkurentnosti i poticanja industrijske tranzicije. Glavni fokus je na širenju i difuziji inovacija u okviru regionalnih gospodarstava kroz strateška partnerstva za inovacije i razvoj inovacijskih klastera. Ključne aktivnosti koje će se financirati uključuju strateška partnerstva za inovacije i razvoj inovacijskih klastera<sup>193</sup>. U odnosu na strateška partnerstva za inovacije financirat će se konzorciji od minimalno tri poduzetnika (od čega minimalno 2 MSP-a), uz moguće partnere iz znanstveno-istraživačkog i javnog sektora, a potpore će se dodjeljivati za projekte istraživanja i razvoja (industrijsko istraživanje, eksperimentalni razvoj, studije izvedivosti). Također, pružat će se podrška za razvoj istraživačke i tehnološke infrastrukture, a sve u cilju diversifikacije poslovanja i razvoj novih proizvoda u okviru prioriternih niša regionalnih lanaca vrijednosti<sup>194</sup>.

Specifični cilj 8.i Omogućivanje regijama i ljudima da ublaže socijalne i gospodarske učinke te učinke na zapošljavanje i okoliš koji su posljedica tranzicije prema ostvarenju klimatskih i energetske ciljne vrijednosti Unije do 2030. i klimatski neutralnom gospodarstvu Unije do 2050., na temelju Pariškog sporazuma (alokacija 178.737.200 eura iz FPT). Prihvatljive aktivnosti za Istarsku županiju, a vezano uz IRI obuhvaćaju ulaganje u visokorazvijeni IRI sektor, rekonstrukcije i opremanja javnih istraživačkih ustanova, transfer znanja i tehnologije; izrade istraživačkih studija; izvođenja primijenjenih istraživanja, poticanje MSP-ova na korištenje inovacija u zelenim i digitalnim tehnologijama u vlastitom poslovanju dok za Sisačko-moslavačku županiju obuhvaćaju razvoj IKT industrije kroz pokretanje kampusa gaming industrije u gradu Novskoj uz pružanje podrške MSP-ovima u gaming industriji, ali i ostalim sektorima (drva industrija, metalurška industrija, turizam, poljoprivreda, obrazovanje itd.) uključujući i pružanje inovativnih digitalnih usluga Glavne ciljne skupine su jedinice lokalne i (područne) regionalne samouprave, poduzetnici i obrtnici, radno aktivno stanovništvo, radnici, nezaposleni, učenici, studenti i ostalo lokalno stanovništvo, istraživačke i obrazovne ustanove i organizacije civilnog društva<sup>195</sup>. U kontekstu navedenog specifičnog cilja, planirano je nekoliko ključnih intervencija vezanih uz IRI koje nisu usmjerene na poticanje inovacija, jačanje istraživačke infrastrukture i poboljšanje suradnje između

---

<sup>192</sup> Ibid.

<sup>193</sup> Europski strukturni i investicijski fondovi. Pristupljeno 17.8.2024., <https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/2022/12/ITP-odobreni.pdf>

<sup>194</sup> Ibid.

<sup>195</sup> Ibid.

istraživačkih institucija i gospodarstva. Jedna od glavnih intervencija je poticanje istraživačkih i inovacijskih aktivnosti kroz ulaganja u istraživanje i razvoj što uključuje rekonstrukciju i opremanje javnih istraživačkih ustanova i stvaranje moderne infrastrukture potrebne za provođenje naprednih istraživanja koja će imati praktičnu primjenu u gospodarstvu i mogu doprinijeti tranziciji prema niskougličnom gospodarstvu. Nadalje, predviđene su aktivnosti vezane za transfer znanja i tehnologije ako bi se premostio jaz između akademskog istraživanja i primjene u industriji, omogućavajući bržu implementaciju inovativnih rješenja u realnom sektoru. Poseban naglasak stavljen je na poticanje MSP-ova da koriste inovacije u zelenim i digitalnim tehnologijama u vlastitom poslovanju. Kao rezultat navedenih intervencija, očekuje se da će do 2029. godine 75 malih i srednjih poduzeća uvesti inovacije u proizvode ili procese kao rezultat ovih intervencija te da će 120 zaposlenika MSP-ova završiti osposobljavanje za vještine vezane uz pametnu specijalizaciju, industrijsku tranziciju i poduzetništvo. Zaključno, intervencije vezane uz istraživanje i razvoj u kontekstu pravedne tranzicije fokusirane su na jačanje istraživačke infrastrukture, poticanje primijenjenih istraživanja, transfer znanja i tehnologije, te aktivno uključivanje gospodarstva, posebno MSP-ova, u inovacijske procese. Cilj je stvoriti ekosustav koji će generirati inovativna rješenja za izazove povezane s tranzicijom prema klimatski neutralnom gospodarstvu, istovremeno jačajući konkurentnost i otpornost regionalnog gospodarstva<sup>196</sup>.

Zakonom o institucionalnom okviru za korištenje fondova Europske unije u Republici Hrvatskoj uspostavljen je institucionalni okvir za korištenje EU fondova počevši od financijskog razdoblja 2021.-2027. kao i provedba aktivnosti jačanja kapaciteta institucionalnog okvira za korištenje EU fondova te korisnika, partnera i suradnika na projektima financiranim iz EU fondova. U odnosu na projekte istraživanja, razvoja i inovacija zakon propisuje da se u RH provode EU fondovi u okviru podijeljenog upravljanja za provedbu ciljeva Kohezijske politike EU-a te da se sredstva EU fondova koriste se na temelju programa kojima se podržava cilj Ulaganje za rast i radna mjesta: Operativni program Konkurentnost i kohezija 2021.-2027. i Integrirani teritorijalni program 2021.-2027.<sup>197</sup>

Institucionalni okvir obuhvaća: Koordinacijsko tijelo, programska tijela u Sustavu upravljanja i kontrole za provedbu Programa Konkurentnost i kohezija 2021.-2027. i

---

<sup>196</sup> Ibid.

<sup>197</sup> Zakon o institucionalnom okviru za korištenje fondova Europske unije u Republici Hrvatskoj (NN 116/21)

programska tijela u Sustavu upravljanja i kontrole za provedbu Integriranog teritorijalnog programa 2021.-2027. Zakon nadalje definira Koordinacijsko tijelo (KT) kao tijelo državne uprave nadležno za poslove regionalnoga razvoja i fondove Europske unije. Funkcije KT-a su detaljno definirane člankom 5. Zakona. Između ostaloga, KT osigurava usklađenost između EU fondova i drugih EU izvora te osigurava doprinos usklađenosti s financiranjima iz međunarodnih financijskih institucija, koordinira izradu, izmjene i/ili dopune Sporazuma o partnerstvu i/ili programskih dokumenata u suradnji s upravljačkim tijelima i partnerima, nadzire napredak provedbe Sporazuma o partnerstvu i programskih dokumenata te osigurava njihovo strateško praćenje te prati i sudjeluje u radu odbora za praćenje programskih dokumenata, izrađuje i nadzire provedbu strategije vrednovanja te osigurava međuresornu suradnju u provedbi vrednovanja provedbe EU fondova, osigurava zastupljenost Republike Hrvatske u radnim strukturama i odborima Europske Komisije i Vijeća EU te osigurava širenje informacija o provedenim aktivnostima<sup>198</sup>.

Nadalje, Zakon određuje programska tijela u Sustavima upravljanja i kontrole (SUK). Za provedbu Programa Konkurentnost i kohezija 2021.-2027. i provedbu Integriranog teritorijalnog programa 2021.-2027. Upravljačko tijelo je MRRFEU, Tijelo nadležno za računovodstvenu funkciju je MFIN dok je Tijelo za reviziju Agencija za reviziju sustava provedbe programa Europske unije (ARPA)<sup>199</sup>.

U cilju jačanja kapaciteta institucionalnog okvira za korištenje EU fondova, KT će, u suradnji s nadležnim programskim tijelima te Ministarstvom uprave i pravosuđa i prema potrebi drugim nadležnim resornim tijelima, provoditi redovite analize stanja kapaciteta institucionalnog okvira za korištenje EU fondova te definirati aktivnosti za njihovo daljnje jačanje. S tim u vezi, potrebno je izraditi Plan jačanja kapaciteta za korištenje EU fondova, koji sadržava aktivnosti i mjere jačanja kapaciteta institucionalnog okvira za korištenje EU fondova za svako pojedino financijsko razdoblje EU-a<sup>200</sup>.

Također, u cilju jačanja kapaciteta korisnika i partnera za pripremu i provedbu projekata u okviru programskih dokumenata, KT će, u suradnji s nadležnim programskim tijelima za upravljanje i kontrolu provedbe programskih dokumenata sustavno informirati korisnike,

---

<sup>198</sup> Ibid.

<sup>199</sup> Ibid.

<sup>200</sup> Ibid.

partnere i suradnike u području provedbe EU fondova te određivanju aktivnosti za jačanje njihovih kapaciteta<sup>201</sup>.

Odredbama Zakona posebno se naglašava važnost smanjenja administrativnog opterećenja u tijelima u sustavima upravljanja i kontrole i pojednostavljenje pravila za korištenje EU fondova kroz mjere i aktivnosti za standardizaciju i usklađenost pravila za korištenje EU fondova na nacionalnoj razini koje provodi Koordinacijsko tijelo u suradnji s nadležnim programskim tijelima.

Na temelju članka 5. stavka 4. Zakona o institucionalnom okviru za korištenje fondova Europske unije u Republici Hrvatskoj<sup>202</sup>, Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 18. kolovoza 2022. donijela Uredbu o funkcijama, zadaćama i odgovornosti Koordinacijskog tijela u institucionalnom okviru za korištenje fondova Europske unije u Republici Hrvatskoj u financijskom razdoblju od 2021. do 2027. godine kojom je definirano Koordinacijsko tijelo (KT) kao tijelo koje je u vezi s Europskom komisijom i dostavlja joj informacije te koordinira aktivnosti programskih tijela u RH<sup>203</sup>.

KT na odgovarajući način osigurava usklađenost između EU fondova i drugih EU izvora te osigurava doprinos usklađenosti s financiranjima iz međunarodnih financijskih institucija promicanjem koordinacije, komplementarnosti i dosljednosti među fondovima i drugim instrumentima Europske unije na način da optimizira mehanizme za koordinaciju i osigurava mehanizme koordinacije, komplementarnosti i dosljednosti Sporazuma o partnerstvu i programskih dokumenata u odnosu na Nacionalnu razvojnu strategiju Republike Hrvatske i akte strateškog planiranja koji doprinose njezinoj provedbi<sup>204</sup>.

Jedna od funkcija KT-a je praćenje i osiguravanje primjene općih i horizontalnih načela fondova EU i načela partnerstva u ostvarivanju ciljeva politike provedbe EU fondova. Nadalje, KT koordinira izradu, izmjene i/ili dopune Sporazuma o partnerstvu u suradnji s nadležnim upravljačkim tijelima i partnerskim institucijama, usuglašeni prijedlog za izmjenu i/ili dopunu programskih dokumenata podnosi Europskoj komisiji te može i na prijedlog nadležnih

---

<sup>201</sup> Ibid.

<sup>202</sup> Zakon o institucionalnom okviru za korištenje fondova Europske unije u Republici Hrvatskoj (NN 116/21)

<sup>203</sup> Uredba o funkcijama, zadaćama i odgovornosti Koordinacijskog tijela u institucionalnom okviru za korištenje fondova Europske unije u Republici Hrvatskoj u financijskom razdoblju od 2021. do 2027. godine (NN 96/22)

<sup>204</sup> Ibid.

upravljačkih tijela pokrenuti postupak izmjene i/ili dopune programskih dokumenata. KT prati primjenu općih i horizontalnih načela EU fondova, uspostavlja okvir uspješnosti za programske dokumente, organizira godišnje pregledne sastanke s Europskom komisijom i provodi redovna izvještavanja o financijskim pokazateljima, stanju administrativnih kapaciteta i drugim relevantnim aspektima provedbe programa. Nadalje, izrađuje Plan vrednovanja na razini Sporazuma o partnerstvu, osigurava kontinuitet Međuresorne evaluacijske radne skupine i koordinira aktivnosti vrednovanja između različitih programa<sup>205</sup>.

U odnosu na praćenje provedbe programa KT osniva i predsjedava jedinstvenim Odborom za praćenje za ključne programske dokumente i sudjeluje u radu odbora za praćenje drugih programskih dokumenata<sup>206</sup>.

Kako bi se osigurala potrebna razina vidljivosti, KT osigurava komunikaciju prema građanima EU-a o ulozi i ostvarenjima fondova, organizira i koordinira provedbu komunikacijskih aktivnosti te imenuje nacionalnog koordinatora za komunikaciju. U svrhu jačanja kapaciteta, KT provodi aktivnosti za jačanje kapaciteta institucionalnog okvira, korisnika i partnera koordinira izradu i praćenje Plana jačanja kapaciteta i organizira i koordinira edukativne aktivnosti<sup>207</sup>.

Također, KT osigurava zastupljenost RH u radnim strukturama i odborima Europske komisije i Vijeća EU, izrađuje prijedloge stajališta vezanih uz Kohezijsku politiku te uspostavlja međuresornu radnu skupinu za standardizaciju i usklađenost pravila, jačanje interoperabilnosti poslovnih procesa i njihovu digitalizaciju<sup>208</sup>.

Uredba definira KT kao centralno tijelo u sustavu upravljanja EU fondovima, s ovlastima koje obuhvaćaju strateško planiranje, koordinaciju među različitim tijelima, praćenje provedbe, izvještavanje, komunikaciju s EU institucijama i jačanje administrativnih kapaciteta čime ono osigurava koherentnu i učinkovitu uporabu EU sredstava u skladu s nacionalnim prioritetima i EU regulativom.

---

<sup>205</sup> Ibid.

<sup>206</sup> Ibid.

<sup>207</sup> Ibid.

<sup>208</sup> Ibid.

Na temelju članka 7. stavka 3. Zakona o institucionalnom okviru za korištenje fondova Europske unije u Republici Hrvatskoj<sup>209</sup>, Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 18. kolovoza 2022. donijela Uredbu o tijelima u sustavu upravljanja i kontrole za provedbu programa iz područja konkurentnosti i kohezije za financijsko razdoblje 2021.-2027. kojom se osigurava provedba Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o utvrđivanju zajedničkih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu te financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike i određuju tijela SUK-a za provedbu programa iz područja konkurentnosti i kohezije za financijsko razdoblje 2021.-2027. te se razrađuju njihovi međusobni odnosi, funkcije i odgovornosti<sup>210</sup>.

Sukladno članku 4. ove Uredbe, MFIN, između ostalog, sudjeluje u radu odbora za praćenje, sudjeluje u aktivnostima koje provodi Upravljačko tijelo u obavljanju koordinativne funkcije, pruža podršku Upravljačkom tijelu, evidentira i elektronički pohranjuje podatke o svakoj operaciji, obavještava Europsku komisiju o iznosima zahtjeva za plaćanje koje planira podnijeti za tekuću i sljedeću kalendarsku godinu, revidira računovodstvenu dokumentaciju u svrhu podnošenja dokumenata Komisiji i osigurava čuvanje dokumenata i evidencija o provedbi funkcija radi osiguravanja odgovarajućeg revizijskog traga. Nadalje, nadležno je za plaćanja, povrate i izvještavanje o nepravilnostima, otvara i upravlja bankovnim računima Državne riznice otvorenima posebno za Europski fond za regionalni razvoj i Kohezijski fond, upravlja sredstvima na tim bankovnim računima te osigurava postojanje odgovarajućih evidencija i osigurava povrat neopravdano isplaćenih sredstava zajedno s mogućim zateznim kamatama<sup>211</sup>.

ARPA, kao tijelo za reviziju, sukladno članku 5. ove Uredbe sudjeluje u aktivnostima koje provodi UT u obavljanju koordinativne funkcije i osigurava čuvanje dokumenata i evidencija o provedbi funkcija radi osiguravanja odgovarajućeg revizijskog traga<sup>212</sup>.

---

<sup>209</sup> Zakon o institucionalnom okviru za korištenje fondova Europske unije u Republici Hrvatskoj (NN 116/21)

<sup>210</sup> Uredba o tijelima u sustavu upravljanja i kontrole za provedbu programa iz područja konkurentnosti i kohezije za financijsko razdoblje 2021.-2027. (NN 96/22)

<sup>211</sup> Ibid.

<sup>212</sup> Ibid.

Nadležnost UT definirana je u članku 6. ove Uredbe. UT ima centralnu ulogu u koordinaciji cjelokupnog sustava, što uključuje nadzor nad svim ostalim tijelima i osiguravanje njihovog usklađenog djelovanja. UT je zadužen za donošenje ključnih pravila koja reguliraju pripremu i provedbu operacija, prihvatljivost troškova, odabir i ugovaranje operacija, te mnoge druge aspekte upravljanja fondovima. Jedna od ključnih funkcija UT-a je upravljanje rizicima na razini Programa. Ovo podrazumijeva kontinuiranu analizu potencijalnih prijetnji uspješnoj provedbi programa i razvoj strategija za njihovo ublažavanje. UT također ima važnu ulogu u procesu programiranja, sudjelujući u izradi, izmjenama i dopunama Sporazuma o partnerstvu i Programa čime se osigurava da strateški dokumenti koji definiraju korištenje EU fondova u RH budu usklađeni s nacionalnim prioritetima i EU ciljevima. Nadalje, UT ima ovlast delegirati određene funkcije posredničkim tijelima, ali zadržava odgovornost za nadzor nad obavljanjem tih delegiranih funkcija. Također UT provodi operacije tehničke pomoći i financijske instrumente<sup>213</sup>.

Člankom 8. ove Uredbe određene su funkcije Posredničkog tijela razine 1 (PT1). Unutar brojnih funkcija PT1 neke od najvažnijih uključuju sudjelovanje PT1 u procesu programiranja i izrađuju dijelove Programa i Sporazuma o partnerstvu u dijelu iz svoje nadležnosti i izradi kriterija za odabir operacija. Nadalje, PT1 izrađuje dokumentaciju poziva na dodjelu bespovratnih sredstava te ju objavljuju, nakon dobivene prethodne suglasnosti UT-a i po završetku postupka odabira operacija priprema nacрте ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava. Zatim, ovisno o dostupnosti financiranja, osiguravaju korisnicima primitak cijelih dospjelih iznosa i surađuju s Posredničkim tijelom razine 2 (PT2) u praćenju napretka provedbe operacija te dostavljaju tijelu državne uprave nadležnom za financije zahtjeve za isplatu javnih sredstava korisnicima te odobravaju plaćanja. Vezano za specifični cilj 1(i) Razvoj i jačanje istraživačkih i inovacijskih kapaciteta, te primjena naprednih tehnologija PT1 su MZO, MINGOR i MRRFEU dok su za specifični cilj 1(ii) Iskorištavanje koristi digitalizacije za građane, poduzeća, istraživačke organizacije i tijela javne vlasti PT1 su MRRFEU i MINGOR<sup>214</sup>.

Funkcije PT2 definirane su člankom 9. ove Uredbe. PT2 upravlja rizicima na razini operacija, sudjeluje u radu odbora za praćenje, surađuju s PT1 u izradi dokumentacije poziva na dodjelu bespovratnih sredstava u dijelu provjere prihvatljivosti troškova, evidentira i

---

<sup>213</sup> Ibid.

<sup>214</sup> Ibid.

elektronički pohranjuje podatke o svakoj operaciji. Također, osigurava da je dospio iznos za isplatu korisnicima, provodi aktivnosti sprečavanja, otkrivanja i ispravljanja nepravilnosti te primjenjuje korektivne mjere, odobrava korisnikove zahtjeve za nadoknadom sredstava, na temelju njih sastavlja zahtjeve za isplatu javnih sredstava korisnicima, dostavlja informacije o provjerenim troškovima UT-u i MFIN-u te osigurava čuvanje dokumenata i evidencija o provedbi funkcija radi osiguravanja odgovarajućeg revizijskog traga<sup>215</sup>.

Vezano za specifični cilj 1(i) Razvoj i jačanje istraživačkih i inovacijskih kapaciteta, te primjena naprednih tehnologija i specifični cilj 1(ii) Iskorištavanje koristi digitalizacije za građane, poduzeća, istraživačke organizacije i tijela javne vlasti PT2 su Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije (SAFU) i HAMAG-BICRO<sup>216</sup>.

Uredba člankom 10. propisuje postupanje u slučaju podijeljene nadležnosti više tijela, na način da se nadležno posredničko tijelo utvrđuje u pozivu na dodjelu bespovratnih sredstava, na temelju prethodnog pisanog sporazuma između UT-a i posredničkog tijela. Ako za to postoji specifična potreba, u svrhu osiguravanja učinkovite provedbe Programa, Upravljačko tijelo i SAFU utvrđuju uključenost i opseg uključenosti SAFU u postupke odabira operacija što podrazumijeva stavljanje na raspolaganje administrativnih kapaciteta s potrebnom stručnošću i iskustvom<sup>217</sup>.

Vlada RH je, na temelju članka 7. stavka 3. Zakona o institucionalnom okviru za korištenje fondova Europske unije u Republici Hrvatskoj<sup>218</sup>, na sjednici održanoj 18. kolovoza 2022. donijela i Uredbu o tijelima u sustavu upravljanja i kontrole za provedbu programa iz područja teritorijalnih ulaganja i pravedne tranzicije za financijsko razdoblje 2021.-2027. kojom se određuju tijela u SUK-u za provedbu programa iz područja teritorijalnih ulaganja i pravedne tranzicije za financijsko razdoblje 2021.-2027. i razrađuju njihovi međusobni odnosi, funkcije i odgovornosti. Uredbom su definirana SUK-a: UT, MFIN kao tijelo nadležno za računovodstvenu funkciju, ARPA kao tijelo za reviziju, te posrednička tijela. UT, kao što je propisano i Uredbom o tijelima u sustavu upravljanja i kontrole za provedbu programa iz područja konkurentnosti i kohezije za financijsko razdoblje 2021.-2027. ima sličan, širok spektar ovlasti. Ono je odgovorno za cjelokupnu koordinaciju sustava, upravljanje rizicima,

---

<sup>215</sup> Ibid.

<sup>216</sup> Ibid.

<sup>217</sup> Ibid.

<sup>218</sup> Zakon o institucionalnom okviru za korištenje fondova Europske unije u Republici Hrvatskoj (NN 116/21)

praćenje uspješnosti programa, vrednovanje, osiguravanje vidljivosti te komunikaciju s Europskom komisijom. Međutim, u području teritorijalnih ulaganja i pravedne tranzicije, UT ima dodatne odgovornosti vezane uz koordinaciju izrade teritorijalnih strategija i planova za pravednu tranziciju. Nadalje, MFIN i ARPA, također imaju ovlasti koje odgovaraju onima propisanim Uredbom o tijelima u sustavu upravljanja i kontrole za provedbu programa iz područja konkurentnosti i kohezije za financijsko razdoblje 2021.-2027. i ključna su tijela za financijsko upravljanje i kontrolu, te osiguravanje usklađenosti s EU regulativom<sup>219</sup>.

U odnosu na posrednička tijela, ovom Uredbom ona su podijeljena na Posrednička tijela za odabir operacija (gradovi središta urbanog područja) i Posrednička tijela za provedbu operacija (SAFU i HAMAG-BICRO) s tim da gradovi imaju značajnu ulogu u odabiru projekata za integrirana teritorijalna ulaganja dok su ovlasti SAFU i HAMAG-BICRO-a podudarne s ovlastima PT2 kako je propisano Uredbom o tijelima u sustavu upravljanja i kontrole za provedbu programa iz područja konkurentnosti i kohezije za financijsko razdoblje 2021.-2027. te obuhvaćaju provjere operacija, odobravanje zahtjeva za nadoknadom sredstava i praćenje provedbe<sup>220</sup>.

## **7. SMJERNICE POLITIKE DRŽAVNIH POTPORA ZA RAZDOBLJE 2024.-2026. U ODNOSU NA POTPORE ZA PROJEKTE ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA**

Na prijedlog MFIN-a, Vlada Republike Hrvatske je na sjednici 4. siječnja 2024. godine donijela Smjernice politike državnih potpora za razdoblje 2024.-2026. koje se odnose na državne potpore industriji i uslugama. Navedene Smjernice odnose se samo na državne potpore industriji i uslugama, ne i na državne potpore u poljoprivredi i ribarstvu i njima se pri planiranju i izradi novih prijedloga državnih potpora trebaju voditi svi davatelji državnih potpora, osim davatelja državnih potpora jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave<sup>221</sup>.

S obzirom da sve kategorije državnih potpora nemaju isti učinak na tržišno natjecanje, osnovni cilj politike državnih potpora u RH u razdoblju 2024.-2026. je smanjiti udio sektorskih državnih potpora u ukupno dodijeljenim državnim potporama s obzirom da iste mogu

---

<sup>219</sup> Uredba o tijelima u sustavu upravljanja i kontrole za provedbu programa iz područja teritorijalnih ulaganja i pravedne tranzicije za financijsko razdoblje 2021.-2027. kojom se određuju tijela u SUK-u za provedbu programa iz područja teritorijalnih ulaganja i pravedne tranzicije za financijsko razdoblje 2021.-2027. (NN 96/22)

<sup>220</sup> Ibid.

<sup>221</sup> Smjernice politike državnih potpora za razdoblje 2024.-2026. (NN 3/24)

predstavljati značajno narušavanje tržišnog natjecanja te ih u što većoj mjeri približiti razini usporedivoj s onom u Europskoj uniji i nastaviti tendenciju rasta udjela horizontalnih državnih potpora u odnosu na sektorske. Stoga se, kako bi se ostvarili ciljevi dodjele državnih potpora u razdoblju 2024.-2026., potiču davatelji državnih potpora da sredstva koja namjeravaju dodijeliti kao državne potpore budu usmjerena ostvarenju horizontalnih ciljeva posebno kroz poticanje istraživanja, razvoja i inovacija kao podloge za daljnji razvoj te jačanje konkurentnosti gospodarstva<sup>222</sup>.

U skladu s ciljevima dodjele državnih potpora iz pravila Europske unije o državnim potporama, primarni ciljevi čijem bi ostvarenju davatelji državnih potpora osobito trebali težiti prilikom planiranja i dodjele pojedine vrste državne potpore su u odnosu na državne potpore za istraživanje, razvoj i inovacije:

- projekti istraživanja i razvoja
- inovacijski klasteri
- inovacije za male i srednje poduzetnike
- inovacije procesa i organizacije poslovanja
- za male i srednje poduzetnike projekti istraživanja i razvoja te studije izvedivosti kojima je dodijeljena oznaka kvalitete »pečat izvrsnosti« u okviru programa Obzor 2020. ili programa Obzor Europa
- aktivnosti Marie Skłodowska-Curie i aktivnosti u okviru Provjere koncepta Europskog istraživačkog vijeća (ERC-a) kojima je dodijeljena oznaka kvalitete »pečat izvrsnosti« u okviru programa Obzor 2020. ili programa Obzor Europa
- sufinancirani projekt istraživanja i razvoja ili studija izvedivosti koje provode najmanje tri države članice ili dvije države članice i barem jedna pridružena zemlja, a odabiru se na temelju evaluacije i rangiranja što ga provode neovisni stručnjaci na temelju transnacionalnih poziva u skladu s pravilima programa Obzor 2020. ili programa Obzor Europa
- sufinancirane aktivnosti udruživanja koje uključuju najmanje dvije države članice i koje se odabiru na temelju evaluacije i rangiranja što ga provode neovisni stručnjaci na temelju transnacionalnih poziva u skladu s pravilima programa Obzor 2020. ili programa Obzor Europa

---

<sup>222</sup> Ibid.

- sufinancirani projekti istraživanja i razvoja koji se financiraju iz Europskog fonda za obranu ili Europskog programa industrijskog razvoja u području obrane i koji je ocijenjeni, rangirani i odabrani u skladu s pravilima Europskog fonda za obranu ili Europskog programa industrijskog razvoja u području obrane - izgradnja ili nadogradnja istraživačke infrastrukture
- izgradnja ili nadogradnja infrastruktura za testiranje ili eksperimentiranje
- studije izvedivosti povezane s projektima istraživanja, razvoja i inovacija
- inovacijske aktivnosti<sup>223</sup>.

U odnosu na postupanje davatelja državnih potpora, u Smjernicama se posebno ističe uloga davatelja državnih potpora u ostvarenju zadanih ciljeva. Davatelji državnih potpora prilikom izrade prijedloga državnih potpora trebaju u prijedlozima državnih potpora koje dostavljaju MFIN-u na mišljenje voditi računa o usklađenosti glavnih ciljeva dodjele državne potpore s ciljevima odgovarajuće kategorije državnih potpora iz Smjernica kao i jasnom određenju pokazatelja učinkovitosti državne potpore. Ako je moguće, davatelji potpora bi trebali izraditi brojčani prikaz očekivanih ostvarenja nakon dodjele državnih potpora i mjerljivih pokazatelja učinkovitosti te opis učinkovitosti dodijeljenih državnih potpora u prethodnim godinama u svrhu izbjegavanja dodjele državnih potpora kojima se ne ostvaruju željeni učinci. Zaključno, davatelji potpora trebali bi procijeniti potrebna i raspoloživa proračunska sredstva (po izvorima financiranja) za mjere državnih potpora, odnosno procijeniti utjecaj na prihode državnog proračuna u slučajevima u kojima je primjenjivo<sup>224</sup>.

Zaključno se ističe da prilikom planiranja bilo koje mjere državnih potpora, davatelji državnih potpora posebno moraju voditi računa da dodjela državnih potpora, u pravilu, ne bi smjela predstavljati zamjenu već nadopunu privatnom financiranju kao i da svaka državna potpora mora imati poticajni učinak, odnosno mora, u načelu, navesti korisnika na aktivnosti koje ne bi poduzeo bez primanja državne potpore i predstavljati instrument uspješnog i učinkovitog raspolaganja javnim sredstvima<sup>225</sup>.

---

<sup>223</sup> Ibid.

<sup>224</sup> Ibid.

<sup>225</sup> Ibid.

## 8. POVRAT DRŽAVNIH POTPORA

Povrat državnih potpora predstavlja ključni mehanizam u sustavu njihove kontrole. Pravni temelj sustava kontrole državnih potpora koji uključuje i povrat nezakonite potpore i državne potpore koja je nespojiva s unutarnjim tržištem nalazi se u članku 108. UFEU-a. Navedenim člankom uspostavljen je sveobuhvatan okvir koji definira uloge i odgovornosti različitih institucija EU-a i država članica u procesu nadzora i regulacije državnih potpora. Europskoj komisiji povjerena je zadaća da, u suradnji s državama članicama, neprestano nadzire sve postojeće sustave potpora. Nadalje, člankom 108. je propisan i postupak koji Komisija mora slijediti kada utvrdi da je potpora nespojiva s unutarnjim tržištem ili se koristi na način suprotan pravilima. Prije nego utvrdi nespojivost potpore s unutarnjim tržištem, Komisija mora pozvati relevantne strane da podnesu svoje primjedbe prije donošenja konačne odluke. Ako Komisija utvrdi da je potpora nespojiva, ona ima ovlast naložiti državi članici da ukine ili izmijeni takvu potporu u određenom roku. Člankom 108. stavak 2. predviđen je mehanizam za osiguranje provedbe odluka Komisije. Ako država članica ne postupi u skladu s odlukom Komisije, predviđena je mogućnost izravnog upućivanja predmeta Sudu Europske unije. Također, Vijeću EU se daje ovlast da, u iznimnim okolnostima i jednoglasnom odlukom, proglasi određenu potporu spojivom s unutarnjim tržištem, čak i ako ona inače ne bi ispunjavala uvjete iz članka 107. UFEU-a. Člankom 108. stavak 3. uspostavljen je preventivni mehanizam kontrole kroz obvezu prijave novih potpora. Države članice dužne su obavijestiti Komisiju o svim planovima za dodjelu ili izmjenu potpora prije njihove provedbe čime se osigurava ex ante kontrole potpora i sprječava narušavanja tržišnog natjecanja. Ako Komisija smatra da je predložena potpora potencijalno nespojiva s unutarnjim tržištem, ona pokreće formalni istražni postupak. Također, države članice ne smiju provoditi predložene mjere potpore sve dok Komisija ne donese konačnu odluku što osigurava učinkovitost sustava kontrole sprječavanjem potencijalnih šteta koje bi mogle nastati provedbom nespojive potpore<sup>226</sup>.

Uredba Vijeća o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na određene kategorije horizontalnih državnih potpora (u nastavku: Enabling uredba) je instrument koji omogućuje Europskoj komisiji da izuzme određene kategorije državnih potpora od obveze

---

<sup>226</sup> Ugovor o funkcioniranju Europske unije (SL EU, 2016/C 202/01)

prethodne prijave i odobrenja čime značajno doprinosi pojednostavljenju i modernizaciji sustava kontrole državnih potpora u EU<sup>227</sup>.

Članak 1. definira ovlasti Komisije za donošenje uredbi o skupnom izuzeću. U stavku 1. navedene su kategorije potpora koje Komisija može proglasiti spojivima s unutarnjim tržištem i izuzeti od obveze prijave a koje uključuju, među ostalim potpore u korist istraživanja, razvoja i inovacija, potpore za mala i srednja poduzeća, zaštitu okoliša, zapošljavanje i usavršavanje, kao i regionalne potpore. Važno je istaknuti da članak 1. stavak 1. točka (a) podtočka xiv. daje Komisiji fleksibilnost da izuzme i potpore za infrastrukturu koja podržava ciljeve navedene u drugim podtočkama, kao i druge ciljeve od zajedničkog interesa, posebno ciljeve strategije Europa 2020<sup>228</sup>.

Članak 1. stavak 2. definira ključne elemente koje Komisija mora odrediti u uredbama o skupnom izuzeću za svaku kategoriju potpora. To uključuje svrhu potpora, kategorije korisnika, pragove (izražene kao intenzitet potpore ili maksimalni iznosi), uvjete za kumulaciju potpora i uvjete nadzora. Stavak 3. istog članka daje Komisiji dodatne mogućnosti pri definiranju uvjeta za skupna izuzeća, uključujući određivanje pragova za prijavu pojedinačnih potpora, isključivanje određenih sektora iz primjene i dodavanje daljnjih uvjeta za spojivost. Stavak 3. istog članka daje Komisiji dodatne mogućnosti pri definiranju uvjeta za skupna izuzeća, uključujući određivanje pragova za prijavu pojedinačnih potpora, isključivanje određenih sektora iz primjene i dodavanje daljnjih uvjeta za spojivost<sup>229</sup>.

Članak 2. daje Komisiji ovlast da definira *de minimis* potpore tj. potpore koje ne ispunjavaju sve kriterije državne potpore iz članka 107 UFEU-a i stoga ne podliježu obvezi prijave čime se smanjuje administrativno opterećenje pri dodjeli manjih potpora koje nemaju značajan utjecaj na tržišno natjecanje<sup>230</sup>.

---

<sup>227</sup> Uredba Vijeća (EU) 2015/1588 od 13. srpnja 2015. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na određene kategorije horizontalnih državnih potpora

<sup>228</sup> Ibid.

<sup>229</sup> Ibid.

<sup>230</sup> Ibid.

Članak 3. osigurava mehanizme za transparentnost i nadzor nad potporama izuzetim od prijave koji uključuju obvezu država članica da dostavljaju sažetke informacija o programima potpora, vode evidenciju o primjeni skupnih izuzeća i podnose godišnja izvješća Komisiji<sup>231</sup>.

Članci 4. i 5. osiguravaju fleksibilnost i kontinuiranu relevantnost sustava skupnih izuzeća. Članak 4. omogućuje Komisiji da izmijeni ili ukine uredbe o skupnom izuzeću ako se promijene okolnosti, uz osiguravanje prijelaznog razdoblja dok članak 5. zahtijeva od Komisije da svakih pet godina podnosi izvješće o primjeni Enabling uredbe Europskom parlamentu i Vijeću<sup>232</sup>.

Članci 6., 7. i 8. definiraju proceduralne aspekte donošenja uredbi o skupnom izuzeću što uključuje obvezu Komisije da objavi nacrt uredbe i omogući zainteresiranim stranama da dostave komentare, osnivanje Savjetodavnog odbora za državne potpore i postupak savjetovanja s tim odborom<sup>233</sup>.

Enabling uredba daje Komisiji široke ovlasti za izuzimanje određenih kategorija potpora od prethodne prijave čime omogućuje fokusiranje resursa na slučajeve s najvećim potencijalnim utjecajem na tržišno natjecanje, istovremeno smanjujući administrativno opterećenje pri dodjeli potpora koje nisu od utjecanja na unutarnje tržište dok kroz mehanizme transparentnosti, nadzora i redovite evaluacije, uredba nastoji osigurati ravnotežu između fleksibilnosti i učinkovite kontrole državnih potpora<sup>234</sup>.

Postupovna uredba, uz sve prethodno navedeno, sadrži odredbe vezane uz povrat nezakonitih i nespojivih potpora. Nezakonita potpora definirana je u članku 1. točki (f) kao nova potpora čija je primjena u suprotnosti s člankom 108. stavkom 3. UFEU-a. Dakle, potpora se smatra nezakonitom ako je provedena bez prethodne prijave Komisiji ili prije nego što je Komisija donijela konačnu odluku o njejoj spojivosti s unutarnjim tržištem, čak i ako se kasnije utvrdi da je spojiva. Važno je napomenuti da pojam nezakonite potpore u ovom kontekstu ne znači nužno da je potpora nespojiva s unutarnjim tržištem, već samo da nije poštovan propisani postupak prijave i odobrenja<sup>235</sup>.

---

<sup>231</sup> Ibid.

<sup>232</sup> Ibid.

<sup>233</sup> Ibid.

<sup>234</sup> Ibid.

<sup>235</sup> Uredba Vijeća (EU) 2015/1589 od 13. srpnja 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila primjene članka 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije PPI - Poduzetničke potporne institucije

Članak 2. propisuje obvezu država članica da pravodobno obavijeste Komisiju o planovima za dodjelu novih potpora, dok članak 3. sadrži klauzulu o mirovanju koja zabranjuje provedbu potpore prije odobrenja Komisije. Ove odredbe su važne jer njihovo kršenje može dovesti do zahtjeva za povrat<sup>236</sup>.

Sukladno članku 12. Komisija ima ovlast ispitati informacije o potencijalno nezakonitoj potpori iz bilo kojeg izvora dok sukladno članku 13. Komisija može naložiti obustavu ili privremeni povrat potpore ako postoje ozbiljne sumnje u njezinu zakonitost<sup>237</sup>.

Člankom 16. propisano je da Komisija mora donijeti odluku kojom se od dotične države članice zahtijeva poduzimanje svih potrebnih mjera za povrat potpore od korisnika, osim ako bi to bilo u suprotnosti s općim načelima prava EU-a kao i da povrat uključuje i kamate po odgovarajućoj stopi koju odredi Komisija, računajući od dana kada je nezakonita potpora stavljena na raspolaganje korisniku do dana povrata. Povrat se mora izvršiti bez odgađanja i u skladu s postupcima predviđenim nacionalnim pravom dotične države članice, pod uvjetom da isti omogućavaju neposredno i stvarno izvršenje odluke Komisije<sup>238</sup>.

Člankom 17. je za ovlasti Komisije u vezi s povratom potpore propisan rok zastare od 10 godina koji počinje teći od dana kada je nezakonita potpora dodijeljena korisniku, a prekida se bilo kojom radnjom Komisije ili države članice u vezi s nezakonitom potporom<sup>239</sup>.

Zaključno, Postupovnom uredbom regulirana je i suradnja s nacionalnim sudovima jer je člankom 29. omogućeno nacionalnim sudovima da traže informacije ili mišljenje od Komisije o primjeni pravila o državnim potporama, što može biti relevantno u postupcima povrata na nacionalnoj razini<sup>240</sup>.

Kako je navedeno u Komunikaciji Komisije o povratu nezakonite i nespojive državne potpore, točka 16, cilj povrata je ponovna uspostava stanja na unutarnjem tržištu kakvo je bilo prije nego što je potpora isplaćena što navodi na zaključak da povrat nije kazna, već logična posljedica utvrđenja nezakonitosti potpore<sup>241</sup>.

---

<sup>236</sup> Ibid.

<sup>237</sup> Ibid.

<sup>238</sup> Ibid.

<sup>239</sup> Ibid.

<sup>240</sup> Ibid.

<sup>241</sup> Komunikacija Komisije o povratu nezakonite i nespojive državne potpore (2019/C 247/01)

Postupak povrata započinje odlukom Komisije kojom se utvrđuje da je dodijeljena potpora nezakonita i nespojiva s unutarnjim tržištem te se nalaže njezin povrat, sukladno članku 16. stavak 1. Postupovne uredbe. Komisija u odluci o povratu određuje dva roka: rok za dostavu informacija o planiranim i poduzetim mjerama za izvršenje odluke (obično 2 mjeseca) i rok za ispunjenje obveze povrata (obično 4 mjeseca) no postoji i mogućnost produženja roka, s tim da se zahtjevi za produljenje roka nakon njegovog isteka ne mogu odobriti retroaktivno. Nadalje Komisija pomaže državi članici u provedbi kroz razmjenu informacija, ocjenu zahtjeva za produljenje roka, organizaciju uvodnih sastanaka, nadzire provedbu i može pokrenuti postupak zbog povrede ako država članica ne izvrši odluku i može uvjetovati dodjelu nove potpore povratom prethodne nespojive potpore. Komisija, međutim, nema ovlasti sama provesti povrat, već to mora učiniti država članica<sup>242</sup>.

Države članice imaju ključnu provedbenu ulogu. Naime, one moraju poduzeti sve potrebne mjere za povrat potpore od korisnika, odabiru i provode nacionalni postupak za povrat, identificiraju korisnike i kvantificiraju iznos za povrat, dostavljaju naloge za povrat korisnicima i redovno izvješćuju Komisiju o napretku. Država članica mora osigurati neposredan i stvaran povrat potpore u zadanom roku<sup>243</sup>.

U odnosu na nemogućnost povrata država članica neizvršenje odluke o povratu potpore ne može opravdati pozivanjem na apsolutnu nemogućnost koja proizlazi iz odredbi nacionalnog prava, kao što su nacionalni rokovi zastare, nepostojanje u nacionalnom pravu pravne osnove za izvršenje povrata ili pravna praznina. Isto tako, država članica ne može se pozivati na odredbe, prakse ili situacije koje prevladavaju u njezinom nacionalnom pravnom poretku, uključujući zabrinutost zbog socijalnih nemira, kako bi opravdala nepoštovanje obveza koje proizlaze iz prava EU-a. Također, opravdanje za neizvršavanje povrata ne može biti niti ekonomska situacija korisnika (osim u slučaju likvidacije). Jedino opravdanje za neprovedbu odluke o povratu je apsolutna nemogućnost povrata no navedenu nemogućnost treba tumačiti vrlo restriktivno. Država članica mora dokazati da je u dobroj vjeri pokušala ostvariti povrat i mora poduzeti sve mjere, uključujući donošenje novih pravnih akata, uključujući propise, ili ukinuti odredbe nacionalnog prava koje ne omogućuju brzo uklanjanje nastalih poteškoća.

---

<sup>242</sup> Ibid.

<sup>243</sup> Ibid.

Komisija može prihvatiti apsolutnu nemogućnost samo u vrlo iznimnim slučajevima, kada država dokaže da je iscrpila sve mogućnosti za povrat<sup>244</sup>.

Komunikacija Komisije - Obavijest Komisije o provedbi pravila o državnim potporama od strane nacionalnih sudova naglašava sve važniju ulogu nacionalnih sudova u provedbi pravila o državnim potporama, posebno nakon modernizacije sustava državnih potpora u EU. Svrha dokumenta je pružiti smjernice nacionalnim sudovima i potaknuti tješnju suradnju između Komisije i nacionalnih sudova. U provedbi pravila o državnim potporama Komunikacija Komisije naglašava nekoliko ključnih načela: načelo lojalne suradnje utemeljeno na članku 4. UFEU-a koje zahtijeva uzajamnu pomoć između Komisije i nacionalnih sudova, načelo ekvivalentnosti i djelotvornosti u smislu da nacionalni postupci ne smiju biti nepovoljniji od onih koji se primjenjuju na slične domaće situacije i ne smiju u praksi onemogućiti ili pretjerano otežati ostvarivanje prava dodijeljenih pravom EU-a i načelo pravomoćnosti. Također, definira aktivnu procesnu legitimaciju, tj. tko može pokrenuti postupke vezane uz državne potpore pred nacionalnim sudovima, i opisuje kako države članice određuju nadležne sudove za predmete državnih potpora<sup>245</sup>.

Komunikacija detaljno objašnjava ulogu nacionalnih sudova, na način da razgraničava nadležnost nacionalnih sudova, uključujući ocjenu postojanja potpore, ocjenu povrede obveze mirovanja, i pravne lijekove koje nacionalni sudovi mogu odrediti<sup>246</sup>.

U odnosu na postupke Komisije u vezi s nezakonitom potporom (odjeljak 6.1) važno je istaknuti da ako nacionalni sud donese presudu koja rezultira provedbom nove potpore protivno obvezi mirovanja iz članka 108. stavka 3. UFEU-a, Komisija može, na vlastitu inicijativu Komisije ili po primitku pritužbe zainteresirane strane, pokrenuti istražni postupak o nezakonitoj državnoj potpori u skladu s člankom 12. Postupovne uredbe. Nadalje, Komisija može pokrenuti postupak zbog povrede protiv države članice u skladu s člankom 258. UFEU-a ako smatra da država nije ispunila svoje obveze iz Ugovora. Ovo uključuje situacije kada nacionalni sudovi ne poduzmu odgovarajuće mjere u slučaju kršenja članka 108. stavka 3. UFEU-a, npr. ne spriječe provedbu nezakonite mjere ili ne nalože povrat potpore. Što se tiče odgovornost države članice, ona se može smatrati odgovornom ako njezini nacionalni sudovi

---

<sup>244</sup> Ibid.

<sup>245</sup> Komunikacija Komisije - Obavijest Komisije o provedbi pravila o državnim potporama od strane nacionalnih sudova (2021/C 305/01)

<sup>246</sup> Ibid.

ne zaštite prava pojedinaca protivno obvezama iz članka 108. stavka 3. UFEU-a što uključuje i odgovornost za štetu koja proizlazi iz odluka nacionalnih sudova koji odlučuju u zadnjem stupnju<sup>247</sup>.

Zaključno, valja izdvojiti primjere relevantne sudske prakse vezane uz povrat državnih potpora:

1. Predmet SFEI (C-39/94, 1996). Sud je potvrdio da nacionalni sudovi moraju naložiti povrat nezakonite potpore, čak i ako Komisija još nije donijela odluku o njezinoj spojivosti jer je ključno pitanje je li potpora bila prijavljena Komisiji u skladu s člankom 108. UFEU-a.
2. Alcan Deutschland (C-24/95, 1997). Sud je presudio da se opozove odluka o dodjeli nezakonite potpore i naloži povrat iako je tijelo države članice dopustilo da istekne rok određen u tu svrhu prema nacionalnom pravu, a u interesu pravne sigurnosti. Također povrat se mora izvršiti iako je nadležno tijelo odgovorno za nezaklonost odluke o potpori u tolikoj mjeri da se opoziv čini kao kršenje dobre vjere prema primatelju, kada potonji nije mogao imati legitimno očekivanje da je potpora zakonita. Zaključno povrat se nalaže čak i kada je takav povrat isključen nacionalnim pravom jer korist više ne postoji, u odsustvu loše vjere na strani primatelja potpore. Ova presuda naglašava nadređenost prava EU-a nad nacionalnim pravom u kontekstu državnih potpora.
3. Lucchini (C-119/05, 2007). Sud je odlučio da načelo res judicata u nacionalnom pravu ne može spriječiti povrat državne potpore kada je Komisija prethodno utvrdila njezinu nespojivost s unutarnjim tržištem. Ova presuda potvrđuje isključivu nadležnost Komisije za ocjenu spojivosti potpora.
4. CELF (C-199/06, 2008), Sud je pojasnio da čak i kada Komisija naknadno proglasi potporu spojivom s unutarnjim tržištem, nacionalni sudovi i dalje moraju naložiti povrat kamata za razdoblje nezaklonosti. Ovo naglašava važnost poštivanja obveze mirovanja.
5. Deutsche Lufthansa (C-284/12, 2013). Sud je presudio da nacionalni sudovi nacionalni sudovi moraju obustaviti mjeru i čak naložiti povrat kada Komisija formalno istražuje neku mjeru jer Komisija smatra da mjera sadrži državnu potporu, ali ima sumnje u pogledu njezine spojivosti iako Komisija još ne može biti sigurna da mjera doista sadrži državnu potporu.

---

<sup>247</sup> Komunikacija Komisije - Obavijest Komisije o provedbi pravila o državnim potporama od strane nacionalnih sudova (2021/C 305/01)

6. Eesti Pagar (C-349/17, 2019). Sud je potvrdio da se korisnik potpore ne može pozivati na načelo zaštite legitimnih očekivanja ako nije provjerio je li potpora pravilno prijavljena Komisiji.
7. Komisija protiv Grčke („Larco“) (C-481/16, 2017). Sud je potvrdio strogu interpretaciju koncepta „apsolutne nemogućnosti“ povrata potpore, naglašavajući da države članice moraju poduzeti sve moguće mjere za provedbu odluke o povratu.
8. Klausner Holz Niedersachsen (C-505/14, 2015). Sud je presudio da načelo res judicata ne može spriječiti nacionalni sud da primijeni pravo EU-a o državnim potporama, čak i ako to znači preispitivanje prethodne pravomoćne nacionalne presude.
9. Komisija protiv Francuske („Scott“) (C-232/05, 2006). Sud je naglasio da nacionalne procedure ne smiju učiniti povrat praktički nemogućim ili pretjerano teškim, potvrđujući načelo djelotvornosti u kontekstu povrata državnih potpora.

Navedena sudska praksa ukazuje na strogo tumačenje obveze povrata i ograničenje mogućnosti pozivanja na nacionalno pravo kao opravdanje za neprovedbu povrata, stavlja naglasak na važnoj ulozi nacionalnih sudova u provedbi pravila o državnim potporama, potvrđuje nadređenosti prava EU-a i isključive nadležnosti Komisije za ocjenu spojivosti potpora, strogo interpretira koncept apsolutne nemogućnosti povrata i načela zaštite legitimnih očekivanja.

## **9. ZAKLJUČAK**

Ovo istraživanje pružilo je sveobuhvatan pregled sustava državnih potpora za IRI u RH, analizirajući njegov pravni i institucionalni okvir, mehanizme dodjele i kontrole te učinke na inovacijske aktivnosti u gospodarstvu.

Analiza je pokazala da je RH u području državnih potpora za IRI uspostavila zakonodavni okvir i složen sustav, usklađen s pravnom stečevinom EU-a. Institucionalna struktura, s ključnom ulogom MFIN-a, posredničkih tijela razine 1 i posredničkih tijela razine 2 u vidu specijaliziranih agencija, omogućuje provedbu i nadzor nad dodjelom potpora.

Međutim, istraživanje je također identificiralo nekoliko izazova. Složenost propisa i postupaka često predstavlja prepreku, posebno za male i srednje poduzetnike. Uočen je i prostor za poboljšanje u koordinaciji između različitih institucija uključenih u sustav potpora.

Analiza trendova u dodjeli potpora za IRI u razdoblju 2014.-2020. pokazala je postupno povećanje iznosa i broja dodijeljenih potpora, što ukazuje na rastuću svijest o važnosti ulaganja u IRI.

Pozitivno je što su strateške smjernice za razdoblje 2024.-2026. prepoznale važnost daljnjeg jačanja sustava potpora za IRI, s naglaskom na pojednostavljenje procedura i povećanje dostupnosti potpora za mala i srednja poduzeća.

Na temelju provedene analize, možemo zaključiti da sustav državnih potpora za IRI u RH ima solidan temelj, ali zahtijeva daljnje unapređenje kako bi se maksimizirao njegov učinak na inovacijske aktivnosti i konkurentnost gospodarstva. Ključne preporuke uključuju pojednostavljenje administrativnih procedura za prijavu i dodjelu potpora, jačanje koordinacije između institucija uključenih u sustav potpora, povećanje informiranosti i edukacije potencijalnih korisnika, posebno MSP-ova, unapređenje sustava praćenja i evaluacije učinaka potpora, daljnje usklađivanje s najboljim praksama EU-a i prilagodba ciljevima novog programskog razdoblja 2021-2027.

Zaključno, učinkovit sustav državnih potpora za IRI ključan je za poticanje inovacija i jačanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva. Kontinuirano praćenje, evaluacija i prilagodba sustava potrebni su kako bi se osiguralo da potpore postižu željene ciljeve i doprinose dugoročnom ekonomskom rastu i razvoju.

## **Popis literature:**

Butorac Malnar, V.; Pecotić Kaufman, J.; Petrović, S.; Akšamović, D.; Liszt, M., Pravo tržišnog natjecanja i državnih potpora, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2021.

### **Propisi Europske unije:**

1. Ugovor o Europskoj uniji (SL EU, 2016/C 202/01)
2. Ugovor o funkcioniranju Europske unije (SL EU, 2016/C 202/01)
3. Uredba Komisije (EU) 2023/2831 od 13. prosinca 2023. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na de minimis potpore
4. Uredba Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora
5. Uredba Vijeća (EU) 2015/1589 od 13. srpnja 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila primjene članka 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije
6. Komunikacija Komisije - Kriteriji za analizu spojivosti državnih potpora za promicanje provedbe važnih projekata od zajedničkog europskog interesa s unutarnjim tržištem (2021/C 528/02)
7. Komunikacija Komisije, Okvir Zajednice za državne potpore za istraživanje i razvoj i inovacije (2022/C 414/01)
8. Komunikacija Komisije o povratu nezakonite i nespojive državne potpore (2019/C 247/01)
9. Komunikacija Komisije - Obavijest Komisije o provedbi pravila o državnim potporama od strane nacionalnih sudova (2021/C 305/01)

### **Propisi Republike Hrvatske:**

1. Ustav Republike Hrvatske (NN 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14)
2. Uredba o funkcijama, zadaćama i odgovornosti Koordinacijskog tijela u institucionalnom okviru za korištenje fondova Europske unije u Republici Hrvatskoj u financijskom razdoblju od 2021. do 2027. godine (NN 96/22)
3. Uredba o tijelima u sustavu upravljanja i kontrole za provedbu programa iz područja konkurentnosti i kohezije za financijsko razdoblje 2021.-2027. (NN 96/22)

4. Uredba o tijelima u sustavu upravljanja i kontrole za provedbu programa iz područja teritorijalnih ulaganja i pravedne tranzicije za financijsko razdoblje 2021.-2027. kojom se određuju tijela u SUK-u za provedbu programa iz područja teritorijalnih ulaganja i pravedne tranzicije za financijsko razdoblje 2021.-2027. (NN 96/22)
5. Zakon o državnim potporama (NN 47/14, 69/17)
6. Zakon o državnoj potpori za istraživačko-razvojne projekte (NN 64/18)
7. Zakon o institucionalnom okviru za korištenje fondova Europske unije u Republici Hrvatskoj (NN 116/21)
8. Zakon o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti (NN 119/22)
9. Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja (NN 79/09, 80/13, 41/21, 153/23)
10. Pravilnik o državnoj potpori za istraživačko-razvojne projekte (NN 9/19)
11. Odluka o sustavu upravljanja i praćenja provedbe važnih projekata od zajedničkog europskog interesa (VPZEI) (NN 28/2023)
12. Smjernice politike državnih potpora za razdoblje 2024.-2026. (NN 3/24)

Mrežni izvori:

1. eur-lex.europa.eu. Pristupljeno 5.8.2024.  
<https://eur-lex.europa.eu/HR/legal-content/summary/notion-of-state-aid.html>
2. eur-lex.europa.eu. Pristupljeno 5.8.2024.  
<https://eur-lex.europa.eu/HR/legal-content/summary/state-aid-framework-for-research-and-development-and-innovation-rdi-framework.html?fromSummary=08>
3. Europa.eu. Pristupljeno 8.8.2024.  
[https://competition-policy.ec.europa.eu/state-aid/ipcei/approved-ipceis\\_en](https://competition-policy.ec.europa.eu/state-aid/ipcei/approved-ipceis_en)
4. Europa.eu. R&D cooperation agreements Exempted under the EU R&D concluded by SMEs - Block Exemption Regulation? - final report. Lundqvist, Björn. Pristupljeno 9.8.2024.  
[https://competition-policy.ec.europa.eu/system/files/2022-03/kd0722073enn\\_HBER\\_RDBER\\_and\\_SMEs.pdf](https://competition-policy.ec.europa.eu/system/files/2022-03/kd0722073enn_HBER_RDBER_and_SMEs.pdf)
5. Europski strukturni i investicijski fondovi. Pristupljeno 17.8.2024.  
<https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi/eu-fondovi-2021-2027/>
6. Europski strukturni i investicijski fondovi. Pristupljeno 17.8.2024.  
<https://strukturnifondovi.hr/program-konkurentnost-i-kohezija-2021-2027/>

7. Europski strukturni i investicijski fondovi. Pristupljeno 17.8.2024.  
<https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/2022/12/ITP-odobreni.pdf>
8. Ministarstvo financija Republike Hrvatske. Pristupljeno 15.8.2024.  
<https://mfin.gov.hr/istaknute-teme/koncesije-i-drzavne-potpore/drzavne-potpore/objava-podataka-o-dodijeljenim-drzavnim-potporama-i-potporama-male-vrijednosti/3555>
9. Ministarstvo financija Republike Hrvatske. Pristupljeno 17.8.2024.  
<https://mfin.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/koncesije-dp/izvjesca//Godi%C5%A1nje%20izvje%C5%A1%C4%87e%20o%20dr%C5%BEavnim%20potporama%202020.pdf>
10. Ministarstvo financija Republike Hrvatske. Pristupljeno 17.8.2024.  
<https://mfin.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/koncesije-dp/izvjesca//Godisnje%20izvjesce%20o%20drzavnim%20potporama%202014.pdf>
11. Ministarstvo financija Republike Hrvatske. Pristupljeno 17.8.2024.  
<https://mfin.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/koncesije-dp/izvjesca//Godisnje%20izvjesce%20o%20drzavnim%20potporama%202015.pdf>
12. Ministarstvo financija Republike Hrvatske. Pristupljeno 17.8.2024.  
<https://mfin.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/koncesije-dp/izvjesca//Godisnje%20izvjesce%20o%20drzavnim%20potporama%202016.pdf>
13. Ministarstvo financija Republike Hrvatske. Pristupljeno 17.8.2024.  
<https://mfin.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/koncesije-dp/izvjesca//Godisnje%20izvjesce%20o%20drzavnim%20potporama%202017.pdf>
14. Ministarstvo financija Republike Hrvatske. Pristupljeno 17.8.2024.  
<https://mfin.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/koncesije-dp/izvjesca//Godisnje%20izvjesce%20o%20drzavnim%20potporama%202018.pdf>
15. Ministarstvo financija Republike Hrvatske. Pristupljeno 17.8.2024.  
<https://mfin.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/koncesije-dp/izvjesca//Godisnje%20izvjesce%20o%20drzavnim%20potporama%202019.pdf>
16. Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije. Pristupljeno 17.8.2024.  
<https://razvoj.gov.hr/istaknute-teme/eu-fondovi-2021-2027/operativni-programi-republike-hrvatske-2021-2027/4854>
17. Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije. Pristupljeno 17.8.2024.  
<https://razvoj.gov.hr/istaknute-teme/sustav-strateskog-planiranja-i-upravljanja>

[razvojem-republike-hrvatske-4570/nacionalna-razvojna-strategija-republike-hrvatske-do-2030-godine-4578/4578?impaired=0/](https://razvojem-republike-hrvatske-4570/nacionalna-razvojna-strategija-republike-hrvatske-do-2030-godine-4578/4578?impaired=0/)

18. Strukturnifondovi.hr. Pristupljeno 8.8.2024.

<https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi/esi-fondovi-2014-2020/op-konkurentnost-i-kohezija/>

19. Strukturnifondovi.hr. Pristupljeno 8.8.2024.

<https://strukturnifondovi.hr/program-konkurentnost-i-kohezija-2021-2027/>

20. Strukturnifondovi.hr. Pristupljeno 8.8.2024.

[https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/2022/06/IP1b-SC-1b1-i-1b2\\_lipanj-2022.pdf](https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/2022/06/IP1b-SC-1b1-i-1b2_lipanj-2022.pdf)

21. Strukturnifondovi.hr. Pristupljeno 8.8.2024.

[https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/2022/06/IP1b-SC-1b1-i-1b2\\_lipanj-2022.pdf](https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/2022/06/IP1b-SC-1b1-i-1b2_lipanj-2022.pdf)